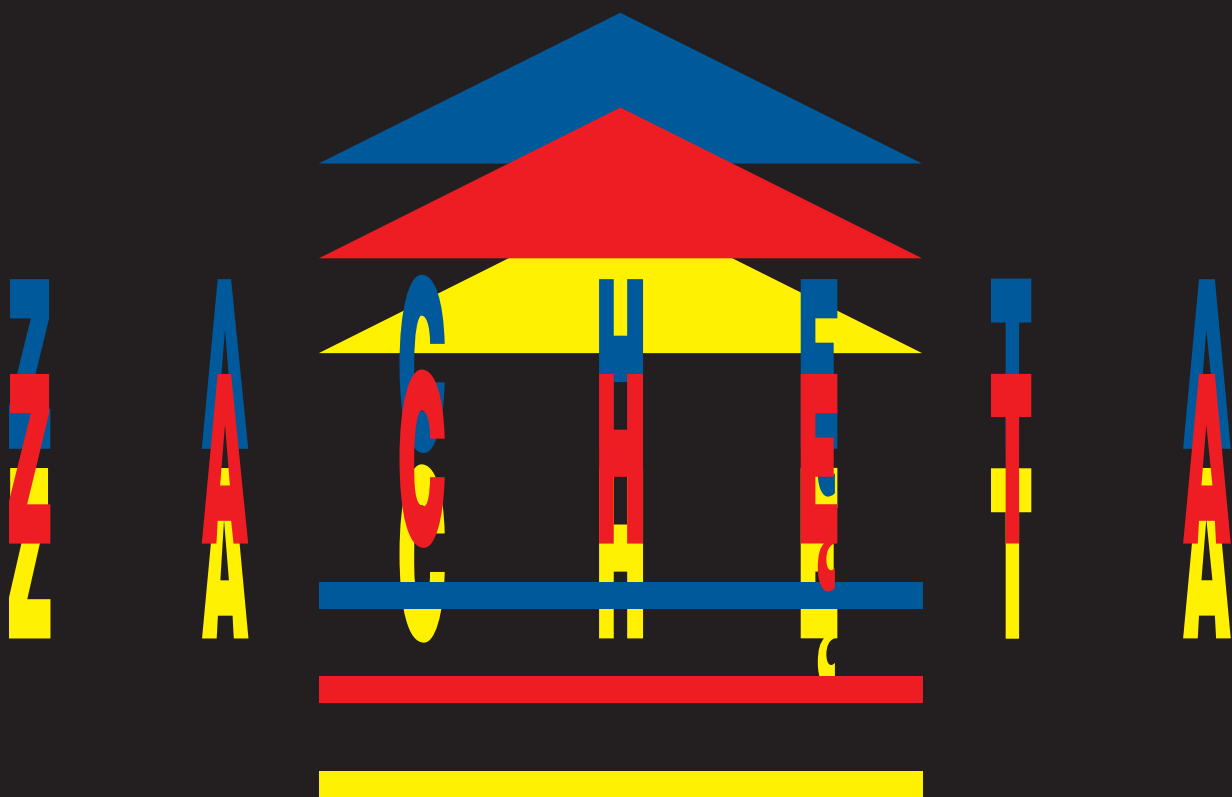

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki

Raport roczny 2010

Zachęta
Narodowa Galeria Sztuki

Raport roczny **2010**

fot. Jerzy Sabara

Na poprzednich stronach: fot. © Andrzej Bielawski

Spis rzeczy

Sponsorzy, współorganizatorzy, patroni medialni	6
Wstęp	8
Skład Rady Programowej przy Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki	11
Sprawozdanie z posiedzenia Rady Programowej w dniu 23 marca 2010	12
Wystawy w galerii Zachęta	22
Projekt Kordegarda	48
Wydarzenia, projekty goszczące w galerii Zachęta	53
Wystawy w kraju i za granicą organizowane przez kuratorów Zachęty lub przy współudziale galerii	56
Spotkania, sympozja w kraju i za granicą	56
Pełnione funkcje, nagrody i dyplomy	58
12. Międzynarodowa Wystawa Architektury w Wenecji	59
Dział zbiorów i inwentarzy	63
Dział edukacji	64
Dział dokumentacji i biblioteka	68
Dział wydawnictw	70
Dział marketingu i rzecznik prasowy	73
Dział multimedków	74
Księgarnia artystyczna	74
Dział programów operacyjnych	75
Kalendarium wystaw. Spotkania autorskie, sesje naukowe, wykłady, promocje książek, koncerty, spektakle teatralne, projekcje filmowe, program edukacyjny towarzyszący wystawom i poza programem wystaw	76
Finanse galerii Zachęta w 2010 roku	85
Dyrekcja i pracownicy galerii Zachęta	86

Sponsorzy galerii

Caparol
Edimax
Kei.pl
Le Meridien Bristol
Lex a Wolters Kluwer business
Lidex Centrum Tłumaczeń i Obsługi
Konferencji
Netia S.A.
Peri Polska
„Press-Service” Monitoring Mediów
Seagate
White & Case

Sponsorzy i patroni medialny Projektu Kordegarda

BenQ
Chocolissimo

Patroni medialni galerii

Artinfo.pl
„Art & Business”
„Gazeta Wyborcza”
Radio TOK FM
„Stolica”
„The Warsaw Voice”

Sponsorzy wernisaży

A. Blikle
Freixenet
Kenwood
De Longhi

Partner programu dla dzieci

Bayer

Partner programu dla seniorów

Emporia Telecom

Partner programu edukacyjnego dla szkół „Zachęta na kółkach”

Fundacja Orange

Partner wspierający zakup dzieł sztuki do kolekcji

Fundacja Sztuki Polskiej ING

Współorganizatorzy, sponsorzy i patroni medialni poszczególnych wystaw i wydarzeń

ARW A. Grzegorzcyk, Stare Babice
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
Ambasada Republiki Francji
Ambasada Serbii w Warszawie
Ambasada Stanów Zjednoczonych Ameryki
w Polsce
AMS
„Architektura–murator”
Argraf
„Arteon”
„artmix”
Arts Council London
ASTOR
Austriackie Forum Kultury w Warszawie
BUDNER SA
Bunkier Sztuki
BWA Wrocław — Galerie Sztuki Współczesnej
Canson
CULTUREFRANCE — Ministère des Affaires
étrangères et européennes
„Czas Kultury”
Czeskie Centrum w Warszawie
ERSTE Stiftung
Forum Polska Agencja Fotografów
Fundacja Galerii Foksal
Fundacja Kultura dla Tolerancji
Fundacja Sztuka i Technologia
Fundacja Sztuki Polskiej ING
Gadu-gadu
Gutek Film
HOOP Polska
Hostel Wilson
INFOSCREEN
Instytut Adama Mickiewicza
Instytut Goethego w Warszawie

Kaliningradzki Filiał Gosudarstwiennowo
Centra Sowremiennowo Iskusstwa
Kino Muranów
KOLORY
Kunsthalle Wien
Ludwig Museum Budapest — Museum of
Contemporary Art
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa
Narodowego RP
Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig
Wien (MUMOK)
Muzealnicze Studia Kuratorskie, Uniwersytet
Jagielloński
Muzeum Akademii Sztuk Pięknych
w Warszawie
Muzeum Narodowe w Krakowie
POKA POKA
„Polityka”
PRACOWNIA, Gdańsk
Profilab Laboratorium Fotografii
Profesjonalnej
Radisson Centrum Hotel Warszawa
Rajmund Ziemiński Foundation
RESERVED (LPP S.A.)
Rosyjski Ośrodek Nauki i Kultury w Warszawie
Rumuński Instytut Kultury w Warszawie
Samsung
Sternberg Press
Stowarzyszenie Wikimedia Polska
Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych przy
galerii Zachęta
Trans fotografia
The Renaissance Society at the University of
Chicago
„uniGENDER”
University of the Arts of London Central Saint
Martins
Uniwersytet Warszawski, projekt ASSYST
„VIS À VIS”
Węgierski Instytut Kultury w Warszawie

W rok 2010 Zachęta wkroczyła pierwszą w Polsce retrospektywą Zbigniewa Libery. Recepcja tej wystawy przekonuje dobitnie o przemianach, jakie nastąpiły w ciągu ostatnich dziesięciu lat w postawie społeczeństwa wobec sztuki współczesnej. Trudna i wymagająca od widza sztuka Libery, poruszająca wiele kontrowersyjnych tematów, została przyjęta z uwagą i powagą zarówno przez krytykę, jak i publiczność, a trzeba przypomnieć, że nie tak wiele lat temu najgłośniejszej pracy Libery *Legó*. *Obóz koncentracyjny* nie odważono się wystawić w polskim pawilonie na biennale w Wenecji.

Podobnie wielka międzynarodowa wystawa *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej* cieszyła się zainteresowaniem i pozwoliła naszym widzom spojrzeć oczami mało lub w ogóle nie znanych artystów na problemy płci w krajach podobnie jak Polska poddanych reżimowi komunistycznemu. Wystawa ta, przygotowana razem z Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig w Wiedniu i ERSTE Stiftung, była poważnym przedsięwzięciem organizacyjnym i przykładem dobrej współpracy międzynarodowej.

Obok wielkich przedsięwzięć udało się nam przypomnieć dzieła Jana Lebensteina, a także uczcić wystawą retrospektywną Rajmunda Ziemskiego, niedawno zmarłego artystę, związanego z warszawską Akademią Sztuk Pięknych i warszawskim środowiskiem artystycznym.

Przed otwarciem ostatnich w 2010 roku wystaw — *Katarzyna Kozyra. Casting i Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie* — niespodziewanie dla siebie samej odeszłam z Zachęty, obejmując dykcję Muzeum Narodowego w Warszawie. Po blisko dziesięciu latach pracy pozostawiłam Zachęte w kompetentnych rękach Hanny Wróblewskiej, której w tym miejscu chcę podziękować za wszystkie lata lojalnej i życzliwej współpracy. Dziękuję całemu Zespołowi Zachęty, o którym myślę z wielką wdzięcznością — za oddanie sprawom sztuki współczesnej, otwartość i szczerzy entuzjazm w podejmowaniu niekonwencjonalnych i coraz to nowych zadań. Naszemu organowi założycielskiemu, Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego, składam podziękowania za zaufanie i umożliwienie nam działania zgodnie z naszymi przekonaniem i wyborami estetycznymi. Wyrazy wdzięczności kieruję do Członków Rady Programowej za wspieranie naszych projektów, bo to życzliwe oceny ferowane na dorocznych spotkaniach Rady dodawały nam siłę i pomagały wierzyć w słuszność naszej wizji i strategii.

Dziękuję artystom, kuratorom i projektantom wystaw, autorom katalogów i wszystkim naszym współpracownikom za najwspanialsze doświadczenie współdziałania na rzecz rozwoju nowej sztuki i zjednywania dla niej odbiorców, oraz krytykom, którzy podjęli trud pośredniczenia w tym procesie. Mam nadzieję, że przemiana postaw wobec nowej sztuki, której jesteśmy świadkami, to rezultat zbiorowych wysiłków nas wszystkich, twórców i odbiorców — obywateli kultury.

Agnieszka Morawińska

Dyrektor Zachęty Narodowej Galerii Sztuki w latach 2001–2010

Raimund

ATL. GARDNER
MUSEUM OF ART

Skład Rady Programowej przy Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki

Jacek Dehnel

Poeta, prozaik, tłumacz

Rainer Fuchs

Wicedyrektor Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien (MUMOK), kurator wystaw sztuki współczesnej

Piotr Gruszczyński

Krytyk teatralny, dramaturg w Nowym Teatrze w Warszawie

Béatrice Josse

Historyczka sztuki i prawniczka, dyrektorka Fonds régional d'Art contemporain (FRAC) Lotaryngii

Krzysztof Knittel

Kompozytor i wykonawca

Marta Leśniakowska

Historyczka sztuki (historia architektury nowoczesnej), profesor w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk

Zbigniew Libera

Artysta, autor obiektów, instalacji, filmów wideo, wideoinstalacji, fotografii, działań multimedialnych, wykładowca Akademii Sztuk Pięknych w Pradze

Andrzej Mencwel

Historyk i krytyk literatury i kultury polskiej, antropolog kultury, eseista, publicysta, profesor w Instytucie Kultury Polskiej na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i na Wydziale Reżyserii Akademii Teatralnej w Warszawie

Mark Nash

Krytyk i teoretyk filmu i sztuki wideo, kurator, profesor w Royal College of Art w Londynie (kieruje wydziałem Curating Contemporary Art)

Piotr Nowicki

Prezes Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych

Piotr Piotrowski

Historyk sztuki, profesor w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu

Krzysztof Pomian

Filozof i eseista. Od 1973 mieszka we Francji, od 1984 roku profesor w Centre National de la Recherche Scientifique w Paryżu oraz od 1999 roku na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Od 2001 roku dyrektor naukowy Muzeum Europy powstającego w Brukseli

Maria Poprzęcka

Historyczka sztuki, profesor w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego

Jacek Sempoliński

Malarz i autor tekstów o sztuce, emerytowany profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Andrzej Starmach

Historyk sztuki, marszand i dyrektor Galerii Starmach w Krakowie

Andrzej Szczerski

Historyk sztuki, kierownik muzealnych studiów kuratorskich w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, od 2009 roku Prezes Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki (AICA)

Sprawozdanie z posiedzenia Rady Programowej w dniu 23 marca 2010

Agnieszka Morawińska powitała członków Rady Programowej oraz poinformowała o zapowiadanych nieobecnościach: Marka Nasha i Krzysztofa Pomiana oraz o niezapowiadanych — Krzysztofa Knittla i Marty Leśniakowskiej. Przedstawiła nowych członków Rady Programowej: Piotra Nowickiego, który został Prezesem Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych, Andrzeja Szczerskiego, nowego prezesa Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki (AICA), który zastąpił na tym stanowisku Dorotę Monkiewicz, oraz Zbigniewa Liberę, który wszedł do Rady na miejsce Artura Żmijewskiego.

Następnie Agnieszka Morawińska zaprosiła do dyskusji nad przekazanym Członkom Rady *Raportem rocznym 2009*.

Podsumowanie roku, sytuacja finansowa

Andrzej Starmach: Na wstępie chciałbym pogratulować wysokiego miejsca w rankingu „Obiegu” i „ArtBazaaru”, jakie zajęły panie dyrektorki Zachęty. Miejsce to oddaje wysoką pozycję Zachęty.

Agnieszka Morawińska: Cieszę się, że zostałyśmy wyróżnione razem z zespołem kuratorskim Zachęty.

Jacek Dehnel: Uważam, że ten rok dla Zachęty był bardzo dobry ze względu na dużą liczbę artykułów prasowych. Sądzę, że to efekt wystaw, ale także dobrze przeprowadzonych akcji promocyjnych.

Hanna Wróblewska: Jest też kilka rzeczy, które nam się nie udały w tym roku. Na skutek zapaści budżetowej musieliśmy znacznie wydłużyć czas trwania i przesunąć terminy wystaw — w przyszłym roku będziemy realizować wystawy przesunięte z roku obecnego. Trudna była też decyzja o zawieszeniu na pewien czas wystaw w Małym Salonie. W zeszłym roku nie było miejsca dla młodych debiutujących artystów. Mam nadzieję, że jest to sytuacja przejściowa i że pod koniec tego roku uda nam się wznowić działalność Małego Salonu.

Piotr Piotrowski zapytał, czy trudna sytuacja budżetowa Zachęty w ubiegłym roku była przejściowa i czy Zachęta ma większy budżet na ten rok niż na 2009.

Hanna Wróblewska: Budżet w tym roku jest jeszcze mniejszy niż w ubiegłym.

Agnieszka Morawińska: Bardziej nawet niż niski budżet prowadzenie działalności utrudnia brak informacji, jaka jest naprawdę jego wysokość. Zachęta otrzymała pewną sumę pieniędzy pod koniec roku, co pomogło nam zakończyć niektóre sprawy, m.in. rozliczenie z panią Anką Ptaszkowską. Ale możliwość racjonalnego rozkładu kosztów byłaby większa, gdybyśmy od razu wiedzieli, czym dysponujemy.

Rainer Fuchs: Czy istnieje możliwość wynajmowania przestrzeni na cele komercyjne, aby zarobić pieniądze?

Agnieszka Morawińska: Są to niewielkie dochody w stosunku do kosztów przygotowania pojedynczych wystaw.

Rainer Fuchs: MUMOK ma przyznaną przez państwo stałą kwotę — 8 mln euro i w perspektywie kilku lat wiemy, że możemy liczyć na podobne kwoty. Ale pieniądze na zakupy i pieniądze na wystawy musimy zdobyć sami. Na przykład fundacja ERSTE, firmy ubezpieczeniowe i prywatni partnerzy stale nas wspomagają. Brak natomiast jednego dużego partnera, z którym moglibyśmy współpracować, a banki i firmy ubezpieczeniowe, jak Generali lub Bank of Austria, mają własne instytucje sztuki. To sprawia, że musimy wynajmować sale i starać się ściągać liczną publiczność na wystawy. Jednak nastawienie na pozyskiwanie większej liczby odbiorców jest niebezpieczne dla programu. Głównym problemem jest to, że musimy zarobić pieniądze na zakupy dzieł sztuki, co dla muzeum jest podstawą działalności.

Piotr Piotrowski: W Muzeum Narodowym w Warszawie, o ile udaje się nam zebrać pieniądze na wystawy, to na zakupy z trudem. Wynika to z tego, że firmy, zwłaszcza firmy telekomunikacyjne (sieci komórkowe), są zainteresowane głównie sponsorowaniem wystaw.

Hanna Wróblewska: Jaka część pieniędzy, którą MUMOK dostaje od państwa, jest przeznaczana na bieżące funkcjonowanie?

Rainer Fuchs: Całość tych środków idzie na bieżącą działalność. Oprócz tego na zakupy i wystawy musimy zebrać pieniądze — to jest 2 miliony euro, z czego półtora idzie na wystawy, a pół na zakupy. To mało, ale mamy jeszcze fundację Ludwiga, która umożliwia dostęp do droższych dzieł sztuki — chodzi raczej o wypożyczenia. Jedną z możliwości jest skontaktowanie się z różnymi prywatnymi podmiotami, kolekcjonerami sztuki, którzy chcieliby wystawić swoje kolekcje u nas. W tej sytuacji nie wydajemy pieniędzy na organizację wystaw, a zaoszczędzone w ten sposób środki możemy przeznaczyć na zakupy nowych prac. Niestety, nie można tego robić stale i trzeba zachować pewną ostrożność.

Jacek Dehnel: Jaki jest obecny stan finansów Zachęty?

Danuta Skorupska: Wynik finansowy za miniony rok wyniósł 415 tysięcy złotych.

W porównaniu z rokiem 2008 strata zmniejszyła się o połowę. 118 tysięcy oznacza rzeczywisty stan środków na koncie i w kasie Zachęty na dzień 1 stycznia 2010.

Hanna Wróblewska: Część rachunków przychodzi dopiero w następnych miesiącach i nie są tu uwzględnione.

Agnieszka Morawińska: Zmniejszyliśmy stratę, mamy też pewną rezerwę, bo jak Państwo pamiętają, urządziliśmy aukcję, która przyniosła ponad 300 tysięcy złotych. Kwotę tę przeznaczaliśmy wyłącznie na zakup dzieł sztuki. W ubiegłym roku zakupiliśmy obraz Wojciecha Fangora uzupełniający w istotny sposób naszą kolekcję oraz kilka prac wideo, zostało jeszcze 60 tysięcy. Jak Państwo wiedzą, nie staramy się powiększać kolekcji, tylko ją profilować i uzupełniać.

Zbigniew Libera: Czy Zachęta dysponuje profesjonalnymi magazynami dla kolekcji?

Agnieszka Morawińska: Tak, poza tym od kilku lat mamy osobny dział zbiorów, w którym jest zatrudniony konserwator i staramy się, żeby nasza kolekcja była przechowywana z zachowaniem wszelkich zasad profilaktyki konserwatorskiej. Zorganizowaliśmy pokaz pod tytułem *To nie jest wystawa* poświęcony temu, w jaki sposób są dokumentowane, przechowywane i konserwowane zbiory Zachęty.

Zbigniew Libera: Rok temu na wystawie *Siusiu w torcik* można było zobaczyć część kolekcji. Chciałbym się dowiedzieć, jaki ma charakter kolekcja Zachęty, co się na nią składa?

Hanna Wróblewska: Ta kolekcja jest profilowana w ramach wybranych wystaw. Próbuje tworzyć aktualną i reprezentatywną kolekcję sztuki współczesnej, a przede wszystkim pozyskujemy prace tych artystów, z którymi współpracujemy i które współprodukujemy. Ostatnio, z powodów magazynowych, są to głównie prace wideo. Mamy dobre magazyny, ale o powierzchni tylko 300 metrów kwadratowych.

Jacek Dehnel: Co z projektem rozbudowy?

Agnieszka Morawińska: Projekt jest w tej chwili zamrożony na skutek braku decyzji na szczelbu miasta i to nie tylko dotyczących pozwolenia na naszą rozbudowę, ale całego traktu miejskiego.

Elżbieta Sobiecka: Miasto uzasadnia odmowę następująco: kiedy zostanie już zatwierdzony opracowywany obecnie projekt szlaku sztuki współczesnej, będziemy mogli, powołując się nań, wystąpić o plan zagospodarowania przestrzennego.

Hanna Wróblewska: Potrzeba profilowania naszych zbiorów wynika z ich historii. Zachęta kupowała różne dzieła na zlecenie ministerstwa, następnie były one przekazywane do innych BWA. Przez przypadek część została tutaj. Kolekcja Zachęty, włączając w to zbiory przedwojenne, bardziej obrazuje historię polityki kulturalnej niż sztuki polskiej. Ale jest bardzo ciekawa.

Zbigniew Libera: Pamiętam wystawę Andy Rottenberg, na której znalazł się bardzo interesujący dział sztuki lat 60., z pracami artystów mniej znanych.

Agnieszka Morawińska: Przygotowaliśmy trzy czy cztery pokazy z kolekcji, ale nie ma możliwości pokazania całości kolekcji naraz.

Maria Brewińska: Dzieła z kolekcji Zachęty są włączane do wystaw problemowych przez nas organizowanych.

Hanna Wróblewska: Staramy się być instytucją, która nie stwarza przeszkód w udostępnianiu dzieł na wystawy. Prace z kolekcji Zachęty bardzo często podróżują, zwłaszcza te z lat 90. i współczesne. Przestrzegamy zasady, że do montażu wideoinstalacji jedzie osoba, która dba o to, by praca została zaprezentowana we właściwy sposób.

Andrzej Szczęsny: Chciałbym zapytać o współpracę międzynarodową. Wystawa *Płec*? *Sprawdzam!* jest robiona w kooperacji. Czy to jest dla Zachęty duży wydatek?

Agnieszka Morawińska: Zachęta nie mogłaby marzyć o takiej wystawie, gdyby nie kooperacja, zarówno ze względu na trudność przygotowań, jak i liczbę osób pracujących przy wystawie w różnych krajach. Przejęliśmy tę wystawę po kosztach niewspółmiernych do tych, które musielibyśmy ponieść, robiąc ją sami. Do projektu miały być zaproszone jeszcze inne instytucje, ale zrezygnowały.

Rainer Fuchs: Było wiele powodów rezygnacji tych instytucji ze współpracy przy wystawie, m.in. brak wystarczającej ilości miejsca, gdyż wymaga ona około 2000 metrów kwadratowych powierzchni. Nie było też możliwości pozyskania funduszy z Unii Europejskiej, ponieważ część instytucji uzyskała już dotacje unijne na podobne projekty. Ten proces był bardzo skomplikowany także od strony planowania, gdyż musieliśmy przeformułować program.

Agnieszka Morawińska: My także w związku z wystawą musieliśmy zmienić program, na przykład przełożyć wystawę Annette Messenger, co było bardzo trudne.

Rainer Fuchs: Wystawa rozrosła się w trakcie przygotowywania, bo w założeniu miała zajmować dwa poziomy MUMOK-u, a ostatecznie znalazła się na czterech. Wymagało to dużego wysiłku logistycznego. Mamy przestrzeń otwartą, niezaaranżowaną na stałe i nie było jasne, jak ją podzielić na poszczególne tematy/części tej wystawy. Zachęta ma bardzo dobry projekt architektoniczny, który jest „czuły na sztukę”.

Organizacja wystawy nie była prosta, ze względu na współpracę i konieczność koordynacji zmian w terminarzu. Ale mieliśmy bardzo dobrą publiczność, 65 procent frekwencji rocznej przypadło na dwa miesiące trwania wystawy.

Piotr Piotrowski: Czy udział Zachęty w tym przedsięwzięciu polegał na opłaceniu transportu, ubezpieczenia, czy były jeszcze jakieś inne wydatki?

Agnieszka Morawińska: Transport i ubezpieczenie ufundowała fundacja ERSTE. Po stronie Zachęty jest fee oraz część kosztów produkcji tej wystawy.

Hanna Wróblewska: Dochodzą do tego koszty polskiego wydawnictwa oraz architektury wystawy i jej utrzymania.

Agnieszka Morawińska: Zdecydowaliśmy się nie wydawać całego katalogu po polsku. W Zachęcie sprzedajemy angielską i niemiecką wersję, natomiast opublikowaliśmy zbiór tekstów z katalogu przetłumaczonych na język polski.

Hanna Wróblewska: Rezultatem współpracy międzynarodowej jest także wystawa Allana Sekuli *Polonia i inne opowieści*. Zachęta była głównym producentem tej wystawy, kuratorka Karolina Lewandowska jest z Zachęty. W lipcu wystawa będzie otwarta w Ludwig Museum w Budapeszcie, a następnie pojedzie do Belfastu.

Agnieszka Morawińska: W kwestii współpracy międzynarodowej mieliśmy też w tym roku przykre doświadczenie. Wpłynął do nas rekomendowany przez profesora Lecha Sokoła projekt dużej wystawy poświęconej wpływom futuryzmu w Europie Środkowej, której kuratorem miał być młody naukowiec, Przemysław Strożek. Wystawa miałaby sens tylko wtedy, gdyby udało się nam pozyskać do współpracy inne instytucje, przede wszystkim z Pragi i Budapesztu. Ostatecznie jednak wszyscy nam odmówili, a sami nie jesteśmy w stanie zorganizować tej wystawy. Czeski minister kultury, pan Václav Riedlbauch, który był u nas z wizytą, prosił o wstrzymanie się z rezygnacją z tego projektu, bo za kilka miesięcy będzie zmiana na stanowisku dyrektora Galerii Narodowej w Pradze i wtedy będzie można nawiązać współpracę. Ale czasu jest już mało, czekając na rozstrzygnięcie procedury konkursowej, możemy nie zdążyć z organizacją projektu.

Plany Zachęty na rok 2010

Hanna Wróblewska przedstawiła plany Zachęty na pozostałą część 2010 roku.

Piotr Piotrowski: Czy zapowiedziana wystawa sztuki indyjskiej będzie wystawą przeglądową?

Magda Kardasz: Kwerenda nie została jeszcze ukończona, ponieważ byliśmy zajęci organizacją nowego lokalu galerii Kordegarda, teraz pod nazwą Projekt Kordegarda. W Indiach jest inny model funkcjonowania sztuki współczesnej. Bardzo silne są prywatne galerie, natomiast instytucje takie jak galerie narodowe nie pełnią istotnej roli, są mniej ważne niż kuratorzy, pojedynczy artyści i inne osoby pracujące jako freelancerzy. Chcielibyśmy zaprosić kilku artystów z trzech miast: Dehli, Bombaju i Bangaluru, czyli najważniejszych ośrodków związanych ze sztuką współczesną. Zaproponujemy im stworzenie prac specjalnie na wystawę w Zachęcie. Istnieje jeszcze inna możliwość realizacji tego projektu: w MSZ został ogłoszony konkurs na wymianę projektów i być może pokazanie jakiegoś projektu z Polski w Indiach pomogłoby nam wpisać się w ten konkurs.

Zbigniew Libera: Sporo artystów z Indii działa na całym świecie, poza tamtejszą sceną artystyczną. Czy ta wystawa będzie dotyczyć tylko artystów mieszkających w Indiach?

Magda Kardasz: Nie, podobnie jak w wystawie sztuki meksykańskiej uczestniczyli artyści mieszkający np. w Stanach Zjednoczonych. Chcielibyśmy przedstawić prace z różnych obszarów sztuki. Prowadzimy rozmowy z Uniwersytetem Warszawskim, gdzie został otwarty kierunek studiów o współczesnych Indiach.

Agnieszka Morawińska: Tradycyjnie chcielibyśmy zakończyć rok prezentem dla publiczności i w tym roku będzie to wystawa fotografii Ryszarda Kapuścińskiego, kiedyś członka naszej Rady Programowej.

Andrzej Szczęski: Chciałem podziękować Zachęcie w imieniu Studiów Kuratorskich za to, że po raz kolejny otwiera dla nas swoje podwoje. W ubiegłym roku wystawę *Wolność od-zysku*, zorganizowaną w ramach studiów, odwiedziło około 7 tysięcy widzów. Między innymi dzięki temu studia zyskują coraz większą renomę, również na macierzystym wydziale. Dziękuję także Marii Brewińskiej za udział w prowadzeniu tych studiów.

Agnieszka Morawińska: Proponuję przejść do następnego punktu obrad — listu pana Ryszarda Orskiego.

Piotr Piotrowski: Proponuję, aby Rada zajęła stanowisko o następującej treści: kwestia programu wystaw Zachęty leży w całkowitej kompetencji Dyrekcji Zachęty.

Na zebraniu dnia 23 marca 2010 Rada Programowa poparła stanowisko Zachęty w sprawie wystawy pana Ryszarda Orskiego.

Reaktywacja Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych

Agnieszka Morawińska: Proszę nowego Prezesa Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych o przedstawienie sytuacji.

Piotr Nowicki: Po kilku latach nastąpiła kolejna reaktywacja Towarzystwa (poprzednio reaktywowało się w 1990 roku). Uczynię wszystko, aby rzeczywiście działało, przede wszystkim powinniśmy zadbać o większą liczbę członków.

„Reaktywacja 2” nastąpiła w roku 150-lecia Towarzystwa. Rocznicę chcielibyśmy uczcić w grudniu bale artystycznym. Są również plany wydania przez Zachęte albumu. Chcielibyśmy się włączyć w przygotowanie tego wydawnictwa, pomóc merytorycznie oraz finansowo.

Agnieszka Morawińska: Nie będzie to powtórzenie książki jubileuszowej Zachęty, ale wydanie albumu zbiorów.

Jacek Dehnel: Czy album obejmowałby także przedwojenne zbiory, czy miałby pokazywać historię przemian kolekcji Zachęty?

Agnieszka Morawińska: Będzie to wybór najciekawszych prac z powojennej części kolekcji Zachęty.

Piotr Nowicki: Być może dojdzie też do realizacji filmu dokumentalnego z okazji tej rocznicy. Są pierwsze rozmowy prowadzone w tej sprawie. Przymierzamy się do możliwości wykorzystania sali kinowej na kameralną scenę teatralną. Dochód z tych przedsięwzięć byłby przeznaczony na działalność Zachęty.

Hanna Wróblewska: Chciałabym dodać, że do wystawy *Płec? Sprawdzam!* został stworzony autorski, bardzo bogaty program edukacyjny i część z tych wydarzeń jest organizowana i sponsorowana przez Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych.

Jacek Dehnel: Ilu członków liczy Towarzystwo?

Elżbieta Sobiecka: Kilkudziesięciu.

Agnieszka Morawińska: Apeluje do tu obecnych o zasilenie swoimi osobami Towarzystwa.

Piotr Piotrowski: Muzeum Narodowe w Warszawie, jak wiadomo, dysponuje przedwojennym zbiorem Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. Pojawiają się poza Polską prace, które były własnością Towarzystwa przed wojną, prawdopodobnie pochodzące z kradzieży, i władze państwa usiłują powstrzymać sprzedaż. Niedawno na wniosek Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego została wstrzymana w Nowym Jorku aukcja dwóch obrazów Juliana Fałata. Ale dom aukcyjny zażądał od strony polskiej przedstawienia aktu własności. I tu pojawia się problem, ponieważ Muzeum Narodowe w Warszawie jest niejako depozytariuszem zbioru Towarzystwa, ale nie właścicielem, którym w dalszym ciągu jest Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych. Zgodnie z procedurą powinniśmy wystąpić do władz miasta st. Warszawy z wnioskiem o wyrejestrowanie TZSP, co umożliwiłoby w efekcie uregulowanie kwestii własności zbiorów, ze słynną *Bitwą pod Grunwaldem* włącznie. Jaka jest relacja pomiędzy reaktywowanym Towarzystwem a przedwojennym TZSP?

Elżbieta Sobiecka: Pełna nazwa reaktywowanego stowarzyszenia brzmi: Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych przy galerii Zachęta. Prawnie nie jest ono kontynuacją ani nie ma powiązań finansowych z przedwojennym TZSP. Muzeum Narodowe ma również w swoim posiadaniu archiwum TZSP, tam mogą być potwierdzone zakupy czy dary do kolekcji.

Piotr Piotrowski: Przekazanie własności przedwojennego zbioru TZSP nigdy nie nastąpiło. Aby Muzeum Narodowe prawnie stało się właścicielem tego zbioru, musi nastąpić wyrejestrowanie przedwojennego TZSP. To wyrejestrowanie jest procedurą formalną, ponieważ żaden z jego członków już nie żyje, ale z wnioskiem musi wystąpić miasto st. Warszawa.

Jacek Dehnel: Na podstawie czyjej decyzji przedwojenne zbiory Towarzystwa zostały przekazane do Muzeum Narodowego w Warszawie?

Piotr Piotrowski: Z jednej strony — władz okupacyjnych, z drugiej — części Towarzystwa. Była to akcja ratowania zbiorów TZSP w czasie wojny, w którą zaangażowane było Muzeum Narodowe. Część zbiorów fizycznie została przekazana do Muzeum, następnie wywieziona i ukryta w różnych miejscach.

Jacek Dehnel: Po wojnie nie było już żadnego oficjalnego potwierdzenia przekazania?

Hanna Wróblewska: Towarzystwo próbowało się reaktywować, ale nie dostało nigdy na to zgody.

Elżbieta Sobiecka: Dopiero pół roku temu udało nam się uzyskać decyzję, że działka na której znajduje się gmach Zachęty, nie jest własnością przedwojennego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych.

Varia

Agnieszka Morawińska: Chciałabym zawiadomić Państwa, że postanowiłam z końcem czerwca przyszłego roku odejść na emeryturę. W przeciwieństwie do moich kolegów w innych instytucjach bardzo starałam się mieć następcę w pełni przygotowanego do prowadzenia Zachęty. Tą osobą jest Hanna Wróblewska. Mam nadzieję, że Minister zechce skorzystać z tej propozycji, co pozwoli uniknąć perturbacji towarzyszących zmianom w innych podobnych instytucjach.

Hanna Wróblewska: Chciałabym zaznaczyć, że jako działaczka Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej jestem za jawnymi procedurami i procedurą konkursową. Zachęta jest jedyną instytucją, która od kilkunastu lat ma zachowane procedury konkursowe na to stanowisko.

Piotr Piotrowski: Uważam, że konkursy powinny być wtedy rozpisywane, gdy nie ma kandydata czy kandydatki na stanowisko. Sam objąłem stanowisko poza konkursem, w sytuacji, gdy konkurs nie przyniósł oczekiwanych rezultatów. W tym przypadku jest kandydatka, która gwarantuje ciągłość dobrej tradycji tej instytucji.

Maria Brewińska: Zgadzam z Piotrem Piotrowskim. Tu jest sytuacja wyjątkowa, mimo deklaracji Forum nie ma konieczności ogłaszania konkursu i sądzę, że środowisko zaakceptuje wybór Hanny Wróblewskiej.

Piotr Nowicki: Może sformułować rekomendację w ten sposób, że Rada, w momencie przejścia na emeryturę pani dyrektor Zachęty, poprze kandydaturę Hanny Wróblewskiej?

Maria Poprzęcka: Powinniśmy już teraz wystosować pismo w tej sprawie do ministra, o zawiadomieniu pani dyrektor Zachęty o swoim odejściu oraz o naszym stanowisku wobec tej decyzji.

Andrzej Szczerski: Ja nie byłbym tak przeciwko konkursom *ex definitione*.

Maria Poprzęcka: Ja też nie. Uważam jednak, że każdy przypadek jest inny. Wiadomo, że CSW Zamek Ujazdowski, Muzeum Narodowe w Krakowie czy Zamek Królewski to instytucje, w których nie ma przygotowanego następcy. Ale tutaj mamy do czynienia z inną sytuacją.

Andrzej Szczerski: Na ostatnim zebraniu AICA stwierdzono, że Stowarzyszenie opowiada się za konkursami na stanowiska dyrektorskie.

Maria Brewińska: To stwierdzenie odnosiło się do niejasnych procedur, jakie występowały dotychczas w wyborze poszczególnych osób na stanowiska dyrektorskie w instytucjach kultury.

Andrzej Mencwel: Uważam, że przedmiotem naszych obrad nie jest zajmowanie stanowiska w sprawie konkursów. Ale naszym zadaniem jest wypowiedzenie się, czy akceptujemy to, co było robione w ostatnich latach w Zachęcie. I uważamy, że naturalnym następcą jest Hanna Wróblewska, a to, w jakim trybie zostanie wyłoniony dyrektor Zachęty, nie zależy już od nas.

Hanna Wróblewska: Bardzo dziękuję za zaufanie. Ale jak mówiłam, poddam się również procedurze konkursowej. Forum naciska na zachowanie procedur także z tego powodu, że jest to jeden z nielicznych momentów, kiedy pojawia się okazja przedyskutowania z ministerstwem misji, programu i budżetu instytucji. Jak widać, sztuka współczesna jest traktowana po macoszemu, z roku na rok otrzymujemy coraz mniej pieniędzy.

Piotr Piotrowski: Myślę, że możemy zająć stanowisko w formie listu do ministerstwa o treści następującej: przyjmujemy do wiadomości, że dyrektor Agnieszka Morawińska powiadomiła nas o swoim planie odejścia na emeryturę i uważamy, wyrażając poparcie dla dotychczasowej działalności, że najlepszym rozwiązaniem jest przekazanie sukcesji Hannie Wróblewskiej, która gwarantuje kontynuację dobrej tradycji.

Andrzej Mencwel: Jesteśmy zgodni co do wystosowania listu Rady Programowej do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Rada Programowa przyjęła do wiadomości informację o planowanym odejściu na emeryturę Agnieszki Morawińskiej. Wyrażając akceptację dla dotychczasowej działalności, popiera przekazanie funkcji dyrektora Zachęty Hannie Wróblewskiej.

Jacek Dehnel: Czy budynek Kordegardy został już odebrany Zachęcie?

Agnieszka Morawińska: Odebrano nam Kordegardę, zapewniając, że będzie to na dwa lata. Ale jednocześnie pan minister podtrzymał zastrzeżenia dotyczące programu pokazywanych tam wystaw. Za przyzwoleniem ministerstwa wynajęliśmy na dwa lata lokal, który bardzo nam się podoba, przy ulicy Gałczyńskiego. Był wykorzystywany na antykwariat, ma duże okna na parterze, a także część pod ziemią, w której można zrobić projekcje. Za kilka tygodni nastąpi otwarcie Projektu Kordegarda.

Magda Kardasz: Lokal ma około 400 metrów kwadratowych.

Maria Poprzęcka: Chciałabym dodać, że powinien być odnotowany fakt znakomitej pracy działu edukacji. Miałam okazję na Kongresie Kultury wymienić kilka działów edukacji, które prowadzą działalność całkowicie niepodobną do jakiegokolwiek innej w tym zakresie — w Warszawie jest to Wilanów i Zachęta. Uważam, że przy każdej okazji powinno się podnosić znaczenie działów edukacji w pracy muzeów czy galerii.

Agnieszka Morawińska: Wystawie *Płec?* Sprawdzam! towarzyszy niemal sto różnych wydarzeń — spotkań, warsztatów w ramach programu edukacyjnego. Pierwsza impreza już się odbyła, było to spotkanie z Wojciechem Fangorem z udziałem badaczek feministycznych, które analizowały jego obraz *Postaci*.

Elżbieta Sobiecka: Mamy jeszcze dwie sprawy, które chcielibyśmy poruszyć. Jedna dotyczy kondycji gmachu Zachęty: konieczne jest odwilgocenie dachu, na które otrzymaliśmy pieniądze z ministerstwa. Druga to problem kanałów spustowych (Zachęta nie posiada zewnętrznych rynien), przechodzących w różnych miejscach. Kiedyś były wyłożone rurami żeliwnymi, obecnie

rury popękały i zaczęły przeciekać. Wszystkie kanały spustowe (w liczbie osiemnastu) są spięte pod budynkiem. W czasie gwałtownej ulewy w piwnicy zbiera się woda. Te szkody trzeba naprawić w tym roku, w przeciwnym razie w czasie następnej zimy wszystko może ulec zniszczeniu, a w konsekwencji dojdzie do zalania budynku.

Kolejna sprawa, którą chciałabym poruszyć i prosić Radę o poparcie: Urząd Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przysłał pismo z prośbą o usunięcie z budynku wszystkich banerów. Postanowiliśmy wystąpić do miasta o zgodę na postawienie przed Zachętą kilku wysokich masztów, na których będą umocowane wąskie, pionowe banery. Na nich miałyby się znaleźć informacje o tym, co się aktualnie odbywa w galerii. Czy uważacie Państwo, że jest to działanie słuszne?

Jacek Dehnel: Jestem przeciwny zastąpieniu zabudowy Warszawy banerami i reklamami. Dlatego jestem za tym, żeby postawić maszty, które są oddzielone od budynku. W uzasadnieniu prośby skierowanej do Urzędu Miasta, należałoby napisać, że zgodnie ze wskazaniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków chcemy odstąpić zabytkowy gmach Zachęty.

Piotr Piotrowski: Mam ten sam pogląd na temat banerów i uważam, że to jest trafna decyzja konserwatora.

Elżbieta Sobiecka: Chciałabym zapytać, czy Rada uważa, że powinny być podniesione ceny biletów wstępu do Zachęty? Ceny obecne to normalny 10 zł, ulgowy 7 zł. Chcielibyśmy podnieść je do 15 zł i 10 zł. To i tak mniej niż w większości instytucji.

Maria Poprzęcka: Uważam, że jeśli podnosi się cenę, należy coś innego dać w zamian, jakąś rekompensatę, dodatkową zniżkę.

Hanna Wróblewska: Problem polega na tym, że my mamy dosyć duży system zniżek, łącznie z biletami rodzinnymi, więc już nic więcej nie da się dodać.

Jacek Dehnel: Kiedy była ostatnia podwyżka?

Agnieszka Morawińska: Nie w ciągu ostatnich 10 lat.

Hanna Wróblewska: W międzyczasie staliśmy się płatnikiem VAT-u, a więc w cenę biletu włączony jest również podatek VAT.

Rada poparła propozycję podniesienia cen biletów.

Agnieszka Morawińska: Na koniec chciałabym jeszcze Państwa poinformować o wynikach posiedzenia jury konkursu otwartego na projekt wystawy w Pawilonie Polskim na 12. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji. Jury nie wyłoniło laureata. Żaden z 24 nadesłanych projektów nie zyskał akceptacji jury, co świadczy o niskim poziomie prac. W wyniku konsultacji z członkami jury zdecydowaliśmy się zaprosić kuratora z zewnątrz. Jego kandydaturę przedstawię wkrótce ministrowi. Będzie pracował z polskimi architektami; odwołując się do tematu tegorocznej wystawy w Wenecji — *People Meet in Architecture* — chce nawiązać do Euro 2012 i przedstawić architekturę sportową jako miejsce spotkań. Po akceptacji kandydatury przez ministra zostanie przesłane formalne zaproszenie.

Dziękuję wszystkim członkom Rady za udział w spotkaniu i zapraszam do obejrzenia wystawy w galerii.

68 68

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki 18 IX – 28 XI 2010
pl. Młocznikowski 5, 00-616 Warszawa, www.zacheta.art.pl

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki 18 IX – 28 XI 2010

H
O
K
A
I
N
A

Jakub
Julian
Ziótkowski

H
O
K
A
I
N
A

Jakub
Julian
Ziótkowski

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki 18 IX – 28 XI 2010

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki 18 IX – 28 XI 2010
pl. Młocznikowski 5, 00-616 Warszawa, www.zacheta.art.pl

H
O
K
A
I
N
A

Jakub
Julian
Ziótkowski

H
O
K
A
I
N
A

Jakub
Julian
Ziótkowski

Wystawy w galerii Zachęta

Zbigniew Libera. Prace 1982–2008

31 listopada 2009 – 7 lutego 2010

kuratorka wystawy: **Dorota Monkiewicz**

współpraca ze strony Zachęty: Julia Leopold

projekt ekspozycji: Robert Rumas

sale: nr 1 (Matejkowska), 7, 8, 9, 10

Wystawa Zbigniewa Libery to pierwszy w Polsce retrospektywny przegląd twórczości artysty, obejmujący trzy dekady jego aktywności w sztuce. Paradoksem jest, że twórczość Libery, czołowego artysty polskiej sztuki krytycznej nie doczekała się wyczerpującej monograficznej prezentacji i publikacji. Projekt Zachęty Narodowej Galerii Sztuki, realizowany w ścisłej współpracy z artystą, wypełnił tę lukę. Na wystawie znalazły się wszystkie najważniejsze prace Libery oraz pokazywane po raz pierwszy filmy, zdjęcia i dokumenty z lat 80. (np. związane z działalnością Kultury Zrztuty).

Zaprezentowane zostały słynne „urządzenia korekcyjne”, stworzone w latach 90. (*Universal Penis Expander*, 1995; *Body Master*, 1998), będące ważkim komentarzem do ról, jakie narzuca kultura i społeczeństwo. Kilka prac Libera poświęcił zagadnieniom płci i wychowania, wykorzystując formy zaczerpnięte z zabawek powszechnie dostępnych na rynku (*Ciotka Kena*, 1994; *Łóżeczka porodowe*, 1996). Potencjał zabawek stał się jednym z ulubionych motywów w twórczości artysty (wiertarki-karabiny *Drill Machine Pistol*, 1997–1998). W Sali Matejkowskiej znalazł się najślynniejszy zestaw pomysłu Libery — *Lego. Obóz koncentracyjny* z 1996 roku, jedno z najważniejszych dzieł polskiej sztuki współczesnej. Osobną część wystawy wypełniły nowsze prace odnoszące się do nawyków widzenia, a także historii

sztuki neoawangardowej w Polsce. Fenomen powidoków pamięci i nieograniczone możliwości manipulowania medium fotografii stały się punktem wyjścia cyklu *Pozytywy* z lat 2002–2003. Na ekspozycji znalazły się również książka artystyczna Zbigniewa Libery: *Co robi łączniczka* z 2005 roku (z tekstem Darka Foksa), w której Libera połączył wizualną opowieść o łączniczce powstania warszawskiego z fotografiami prasowymi, zdjęciami z internetu i okładkami czasopism, a także fotografie z książki *The Gay, Innocent and Heartless* z 2008 roku.

Prace Libery i poruszane przez nie tematy (przede wszystkim kwestia Holocaustu) od początku wywoływały gorące debaty publiczne w Polsce i za granicą. Stały się przedmiotem zarówno zaciętych polemik prasowych, jak i uniwersyteckich analiz oraz konferencji naukowych.

Projekt wraz z przekrojowym katalogiem w dwóch wersjach językowych, polskiej i angielskiej, powstał we współpracy z BWA Wrocław — Galerie Sztuki Współczesnej. Był prezentowany w Galerii Awangarda od 18 lutego do 14 kwietnia 2010. Publikacja została dofinansowana ze środków Instytutu Adama Mickiewicza.

publikacje: katalog, plakat*

wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, filmy, spotkania**

ekspozycję w dniach 1 stycznia – 7 lutego zwiedziły 10 023 osoby

Ekshibicjonistyczne rozładowanie obsesji ciała, zwłaszcza pochodzące z lat 80. filmy wideo, stanowią chyba najciekawszą część wystawy, wydają się najbardziej nieobliczalne i dalekie od dorywczego dydaktyzmu, w który zdają się popadać niektóre późniejsze realizacje. Te zdjęcia i filmy to dzisiaj istotny fragment współczesnej sztuki polskiej. Jedno jest pewne, mało który polski artysta wzbudził swoimi pracami tyle niepokoju, poruszenia, zamieszania i często zażenowania. [...] Kim jest zatem dzisiaj Zbigniew Libera, ubrany w elegancką białą marynarkę, spoglądający na nas ironicznie i zblazowany z wystawowego plakatu? Mistrzem? Autorytetem? Klasykiem? Buntownikiem już być w tej sytuacji nie może...

Marek Wasilewski, *Kanonizacja Zbigniewa Libery*, „Czas Kultury” 1, I 2010

Pokazano też kapitalne, a dotąd mało znane rysunki, w których mieszają się przedstawienia przetworzonych sprzętów

* Szczegółowy opis publikacji towarzyszących wystawom s. 70–72

** Szczegółowy opis wydarzeń towarzyszących wystawom s. 76–84

mechanicznych i studia quasi-anatomiczne (to chyba największe odkrycie tej wystawy). [...] Coraz wyraźniej widać, jak wiele artystów tworzący po 1989 roku zawdzięczają swoim poprzednikom, zaś Libera okazuje się dobrym łącznikiem między różnymi pokoleniami. Tym ważniejsza jest obecna wystawa w Zachęcie.

Piotr Kosiewski, *Przewrotna gra w obrazy*, „Tygodnik Powszechny” 2, 10 | 2010

Po latach chudych, zapoczątkowanych skandalem wokół pracy *Lego*. *Obóz koncentracyjny* i niedopuszczeniem jej do pokazania w 1997 roku na biennale w Wenecji, Zbigniew Libera powraca w doskonałym stylu. W Zachęcie obejrzeć można nie tylko jego głośne prace z lat 90., ale też zapisy młodzieńczych poszukiwań. Pokaz to nie tyle przekrojowa prezentacja, ile pełnokrwisty portret jednej z najciekawszych osobowości w polskiej sztuce współczesnej.

Anna Theiss, *Fajterwerki na 3/4 gwizdka*, „Dziennik. Polska, Europa, Świat” 255, 31 XII – 3 I 2010

Allan Sekula. Polonia i inne opowieści

12 grudnia 2009 – 28 lutego 2010

kuratorka wystawy: **Karolina Lewandowska**

współpraca: Anna Tomczak

projekt ekspozycji: Allan Sekula, Karolina Lewandowska

sale: nr 2 (Narutowicza), 3, 4, 5, 6

Wystawa była pierwszym indywidualnym pokazem Allana Sekuli (ur. 1951) w Polsce. Połączyła najstarsze i najnowsze prace, choć nie miała charakteru klasycznej retrospektywy. Skonstruowana została wokół dwóch głównych zagadnień: społecznego zaangażowania oraz poszukiwania obszaru, w którym to, co prywatne łączy się z tym, co uniwersalne i powszechne.

Problematyka ta jest najmocniej zaakcentowana w najnowszej pracy Allana Sekuli, zrealizowanej specjalnie dla Zachęty oraz galerii The Renaissance Society w Chicago. To tytułowa *Polonia i inne opowieści*, w której artysta dotyka wątków bardzo osobistych, związanych z polskimi korzeniami jego rodziny ze strony ojca, jak i ogólnym problemem emigracji, Polonii chicagowskiej i szeroko ujętych relacji polsko-amerykańskich, widocznych w gospodarce czy polityce.

Prezentacji tej pracy towarzyszyły fotografie (pokazane w formie projekcji slajdów) wykonane przez Sekulę w czasie jego pierwszej podróży do Polski zimą 1990 roku (*Chodzenie po wodzie*, 1990/1995).

Stanowią one ciekawy kontrapunkt dla zdjęć powstałych w 2009 roku. Pokazują nasz kraj w początkach przemian, które doprowadziły do wstąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej. Pozostałe prace to dziś już prawie podręcznikowy wybór z twórczości Allana Sekuli, trzymający się jednocześnie wyodrębnionego wątku społecznego zaangażowania, krytycznej analizy najbliższej przestrzeni (rodzina, praca) oraz krytyki niezwykle w fotografii amerykańskiej skodyfikowanego języka fotografii dokumentalnej.

Wystawie zamiast klasycznego katalogu towarzyszyła książka z najnowszym projektem artysty i interesującymi tekstami: samego Allana Sekuli oraz Hilde van Gelder, Katarzyny Ruchel-Stockmans i Hamzy Walkera. Od 8 lipca do 19 września 2010 roku wystawa była prezentowana w Ludwig Museum w Budapeszcie.

publikacje: książka, plakat

wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, spotkania, warsztaty, wykłady

ekspozycję w dniach 1 stycznia – 28 lutego zwiedziły 18 122 osoby

Z jednej strony Szymany, Kiejkuty i baza lotnicza pod Poznaniem, miejsce stacjonowania myśliwców Lockheed-Martin F-16, produkowanych w tamtej fabryce, w której przed laty pracował ojciec artysty, są dowodem politycznych i militarnych powiązań między Stanami Zjednoczonymi a Polską. Z drugiej strony, Sekula, umieszczając tuż obok siebie fotograficzną reprodukcję obrazu Stanisława Batowskiego *Pułaski pod Savannah* (1932) i fotografie polskich pilotów zasiadających za sterami nowoczesnych myśliwców, odwołuje się do toposu Polski jako przedmurza chrześcijaństwa, broniącej Europy przed obcym najeźdźcą. Obie te perspektywy są traktowane przez artystę jako równie fałszywe.

Violetta Sajkiewicz, *W Kiejkutach, czyli nigdzie*, „Czas Kultury” 2/2010

Wszystkie stworzenia duże i małe

19 grudnia 2009 – 21 lutego 2010

kuratorka wystawy: **Maria Brewińska**

współpraca: Anna Tomczak, Joanna Waško

projekt ekspozycji: Maria Brewińska

sale: nr 11 (Mały Salon), 12, 13

Wystawa była rozwinięciem wątku zasygnalizowanego podczas wystawy *Ciepło/zimno — Letnia miłość* w Zachęcie w 2007 roku, odnoszącej się do miłości, także miłości człowieka do zwierząt. Obecna wystawa koncentruje się wyłącznie na problematyce

świata zwierzęcego, różnorodnych jego ujęciach oraz rozmaitych sposobach wizualizacji tego zagadnienia w sztuce. Punktem wyjścia była chęć przekroczenia idei antropocentryzmu, która sytuuje człowieka w centrum świata jako gatunek uprzywilejowany, o najwyższym statusie ontologicznym.

Prace na wystawie ukazywały świat zwierzęcy w jego różnorodnych aspektach: związanych z mniej lub bardziej zaangażowaną obserwacją, przyjemnością patrzenia, dotykania czy posiadania przez udomowianie, przyjemności doświadczanej przez same zwierzęta w trakcie zabawy, ale i kwestii spychania ich egzystencji do getta zwanego ogrodem zoologicznym. Odnosiły się również do trudnych kwestii: towarowego wykorzystywania zwierząt, zadawania im bólu i cierpienia, spożywania ich ciał.

Artyści: Marina Abramović & Charles Atlas, Vito Acconci, Pilar Albarracín, Dan Attoe, Roger Ballen, Kuba Bąkowski, Joseph Beuys, Bogna Burska, John Bock, Olaf Brzeski, Mircea Cantor, David Claerbout, Marcus Coates, Anna Dębska, Mark Dion, VALIE EXPORT, Angus Fairhurst, Peter Fischli & David Weiss, Peter Friedl, Leszek Golec & Tatiana Czekalska, Douglas Gordon, Jean-Charles Hue, Elżbieta Janczak-Wałaszek, Agnes Janich, Christian Jankowski, Marina Kappos, Mike Kelley, Kristof Kintera, Grzegorz Kowalski, Igor Krenz, Natalia LL, Dominik Lejman, Marcin Maciejowski, Artur Malewski, Rafał Milach & Andrzej Sidor, Ciprian Mureșan, Yach Paszkiewicz, Włodzimierz Pawlak, Elisa Pône, Marc Quinn, Józef Robakowski, Zygmunt Rytka, Alain Séchas, Deborah Sengl, Carolee Schneemann, Rudolf Schwarzkogler, Dusan Skala, Gabrielle Stellbaum, Eric Swenson, Javier Téllez, Gabriela Vanga, Bill Viola, Martin Walde, Marek Wasilewski, Boyd Webb, William Wegman, William Wegman & Robert Breer, Paweł Więckowiak, The Wooster Group, Wunderteam, Erwin Wurm.

publikacje: gazeta, plakat
wydarzenia towarzyszące: oprowadzenie kuratorskie, spotkania, filmy, warsztaty, wykłady, panel dyskusyjny
ekspozycję w dniach 1 stycznia – 21 lutego zwiedziło 17 050 osób

Wystawa, choć nieduża powierzchniowo, prezentuje ogromną liczbę prac, w tym sporo naprawdę wartych zobaczenia. Duże zagęszczenie obiektów może obrazować dynamikę świata zwierzęcego, co w niektórych miejscach powoduje rzeczywiście ciekawy efekt: dzięki udanym zestawieniom prace wchodzą ze sobą w dialog. Do najlepszych można zaliczyć skonfrontowanie dokumentacji dwóch performansów: *I Like America and America Likes Me* (1974) Josepha Beuysa i *Wilczycy* (2006) Pilar Albarracín. [...]

Wystawa obfituje w dobre prace, szczególnie wideo, jest jednak kilka takich, których po prostu nie sposób pominąć. Należy do nich niewątpliwie *Lew z Caracas* Javiera Télleza, film prezentowany w jednym z dwóch niewielkich pomieszczeń wydzielonych w narożach pierwszej sali. Artyście udało się w niezwykle sposób uchwycić uroczysty nastrój wędrówki przez fawel wypchanego lwa niesionego przez policjantów. Wzniosłość, ale pozbawiona patetyzmu, jest szczególną cechą tego niesamowitego filmu.

Dorota Łagodźka, *Nie-ludzka wystawa*, „Gazeta Antykwareczna” I-III 2010

Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej

20 marca – 13 czerwca 2010

kuratorka wystawy: **Bojana Pejić**

współpraca naukowa: Edit Andrés, Ivana Bago, Dunja Blažević, Keji Czuchrow, Branislav Dimitrijević, Lilia Dragneva, Urška Jurman, Ewa Chaczatian, Katrin Kivimaa, Izabela Kowalczyk, Laima Kreivytė, Suzana Milevska, Eduard Muka, Almira Usmanowa, Martina Pachmanová, Lali Pertenawa, Angelika Richter, Zora Rusinová, Hedwig Saxenhuber, Alina Șerban, Erzen Shkololli, Nino Czogoszwilli, Măra Traumane, Maria Wasilewa
koordynacja: Hanna Wróblewska
organizacja: Julia Leopold
projekt ekspozycji: Robert Rumas
sale: nr 1 (Matejkowska), 2 (Narutowicza), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (Mały Salon), 12, 13, klatka schodowa

Wystawa była pierwszym reprezentatywnym przeglądem sztuki wschodnioeuropejskiej poświęconej problematyce ról płciowych od lat 60. ubiegłego wieku. Dwie dekady po upadku muru berlińskiego kuratorka Bojana Pejić wraz z zespołem ekspertów z 24 krajów przygotowała obszerną ekspozycję obejmującą około 300 prac — malarstwo, rzeźbę, instalacje, fotografie, plakaty, filmy i wideo. Z dzieł ponad 200 artystów wyłonił się złożony, wielowymiarowy obraz tego stosunkowo mało znanego rozdziału najnowszej historii sztuki, którego wkład do dyskursu genderowego może się okazać istotny w przyszłości.

Prezentacja była obrazem przemian, jakim ulegały w sztuce stereotypowe wyobrażenia na temat ról kobiet i mężczyzn w konkretnych warunkach społeczno-politycznych. Zainicjowana i wspierana przez fundację ERSTE odtworzyła te relacje między sztuką a historią zarówno w ujęciu chronologicznym, jak i tematycznym. Aż po lata 60. dominowała w socrealistycznych przedstawieniach robotnic i robotników bohaterska kobiecość i męskość. To przeistaczanie rzeczywistości w propagowanej przez państwo wizji „społeczeństwa bezpłciowego” obnażyła z ironią sztuka nieoficjalna. Po okresie zbiorowych utopii sterowanych przez państwo aż do upadku komunizmu rozwijały się tendencję do indywidualizacji i liberalizacji, regionalnie zróżnicowane i nie wolne od regresów, ale stwarzające przestrzeń dla sztuki nonkonformistycznej. Od lat 70. oglądaliśmy kobiecość i męskość w nowych formułach, poza propagandowymi stereotypami. Budząca się na nowo samoświadomość znalazła odzwierciedlenie zarówno w autoportretach artystek i artystów, jak i w przedstawieniach cielesności, podmiotowości i seksualności demonstracyjnie

wystawianej na pokaz, podważającej heteronormatywność i heroiczne ideały męskości. Nawet obrazy i rzeźby abstrakcyjne często nawiązywały antropomorficznymi formami do relacji płci w społeczeństwie. Emancypacja dotycząca stereotypowych wzorców kobiecości i męskości szła w parze z emancypacją w kwestii tradycyjnych środków artystycznych. Coraz bardziej zyskiwały na znaczeniu nowe media i formy sztuki, takie jak fotografia, film, wideo i performans. Także coraz wyraźniej wysuwały się na czoło artystki. Wraz z przełomem 1989 roku pojawiły się nowe wyzwania w postaci nacjonalizmów i neoliberalnych wpływów z Zachodu. Tematem sztuki stały się neokonserwatywne ograniczenia w konstruowaniu norm kobiecości i męskości, towarzyszące nowo uzyskanej swobodzie. Krytyka ideologii szowinistycznych, militarystycznych, mizoginistycznych i dyskryminujących mniejszości była w tym czasie uprawiana w kontekście teorii feministycznych. Podjęty został otwarcie również temat

Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej, od lewej: Violeta Čapovska, Wydzieliny cielesne, 1999; Katarzyna Górna, Madonny, 1996/2001, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

homoseksualizmu. Artyści poddawali pod dyskusję zarówno stereotypowe wyobrażenia o macierzyństwie, jak i podlane religijnym sosem ideały kobiecości i patriarchalne struktury władzy. Aby podkreślić publicznie i polityczne znaczenie kobiecej tożsamości, sięgnęli też do historycznych alegorii kobiecości.

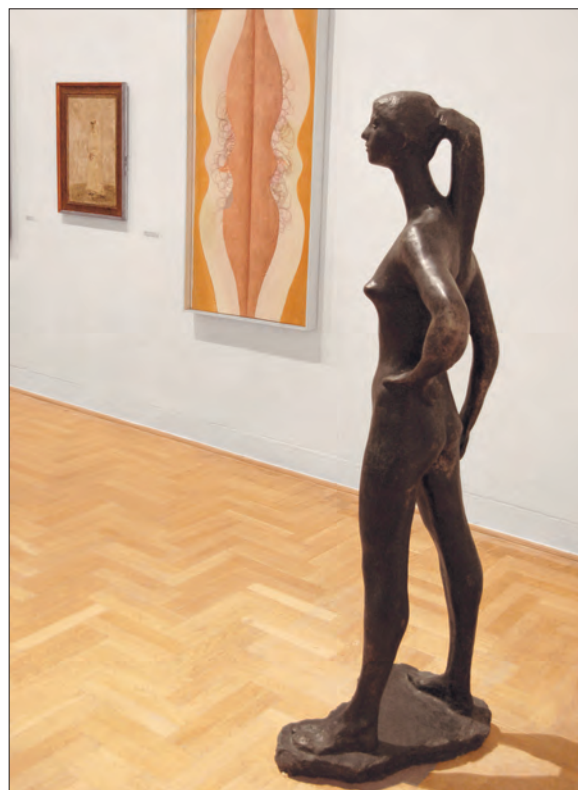
Artyści: Magdalena Abakanowicz (Polska), Irina Abdżandadze (Gruzja), Marina Abramović (Serbia), Rovena Agolli (Albania), Gordana Andelić-Galić (Bośnia i Hercegowina), Tatiana Antoszyna (Rosja), Anita Arakelian (Armenia), Arewik Arewszatian (Armenia), Corneliu Baba (Rumunia), Maja Bajević (Bośnia i Hercegowina), Arnis Balčus (Łotwa), Ana Baranovici (Mołdawia), Mária Bartuszová (Słowacja), Vika Begalska (Ukraina), Emese Benczúr (Węgry), Sokol Beqiri (Kosowo), Jerzy Bereś (Polska), Mária Berhidi (Węgry), Klára Bočkajová (Słowacja), Geta Brătescu (Rumunia), Micha Brendel (Niemcy), Ozana Brković (Czarnogóra), Veronika Bromová (Czechy), Violeta Bubelytė (Litwa), Violeta Čapovska (Macedonia), Anetta Mona Chisa (Słowacja), Olesia

Chomenko (Ukraina), Aleksandra Croitoru (Rumunia), Olga Czernyszewa (Rosja), Eteri Czkadua (Gruzja), Lewan Czogoszwilli (Gruzja), Alexandra Croitoru (Rumunia), C.U.K.T. (Robert Mikołaj Jurkowski, Maciej Sienkiewicz, Rafał Ewertowski, Jacek Niegoda, Piotr Wyrzykowski, Artur Kozdrowski) (Polska), Anna Daučiková (Słowacja), Vlasta Delimar (Chorwacja), András Dér (Węgry), Milena Dopitová (Czechy), Orshi Drozdik (Węgry), Zenta Dzividzinska (Łotwa), Ágnes Eperjesi (Węgry), Fabryka Ubrań Znalezionych (Gluklia — Natalia Perszyna-Jakimanskaja, Caplia — Olga Jegorowa) (Rosja), Grupa F.F.F.F. (Kaïre Rannik, Kristi Paap, Berit Teeäär, Ketli Tiitsar, Maria Valdma) (Estonia), Barbara Falender (Polska), Wojciech Fangor (Polska), Eva Filová (Słowacja), Vera Fischer (Chorwacja), Imre Gábor (Węgry), Else Gabriel (Niemcy), György Galántai (Węgry), Ugnius Gelguda

Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej

Władysław Mamyszew-Monroe, *Monroe*, 1996, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium
Alina Szapocznikow, *Trudny wiek*, 1956; w tle: Ilona Keserü, *Forma 3*, 1968–1969

(Litwa), Rimma Gierłowina (Rosja), Walerij Gierłowin (Rosja), Ałła Gieorgijewa (Bułgaria), Ludmiła Gorłowa (Rosja), Katarzyna Górna (Polska), Tomislav Gotovac (Chorwacja), Ion Grigorescu (Rumunia), Andris Grīnbergs (Łotwa), Igor Grubić (Chorwacja), Marina Gržinić (Słowenia), Izabella Gustowska (Polska), Tibor Gyenis (Węgry), Jusuf Hadzifejzović (Bośnia i Hercegowina), Tibor Hajas (Węgry), Angela Hampel (Niemcy), László Hartai (Węgry), Merita Harxhi-Koci (Kosowo), Helēna Heinrichsone (Łotwa), Ieva Iltnere (Łotwa), Sanja Iveković (Chorwacja), Elżbieta Jabłońska (Polska), Oleksandr Judin (Ukraina), Armine Kalentz (Armenia), Kai Kaljo (Estonia), Šelja Kamerić (Bośnia i Hercegowina), Ilona Keserü (Węgry), Katarzyna Kobro (Polska), Aleksander Kobzdej (Polska), Běla Kolářová (Czechy), Mihails Kornetskis (Łotwa), Łukasz Korolkiewicz (Polska), Anna Kowszar (Białoruś), Jelena Kowylina (Rosja), Katarzyna Kozyra (Polska), Stasys Krasauskas (Litwa), Metka Krašovec (Słowenia), Zofia Kulik (Polska), Ewa Kuryluk (Polska), Katalin Ladik (Serbia), Stjepan Lahovsky (Chorwacja), Leonhard Lapin (Estonia), Denisa Lehocká (Słowacja), Andrirej Liankiewicz (Białoruś), Zbigniew Libera (Polska), LN Liga Kobiet (Ingrīda Zābere, Ilze Breidaka, Krīstīne Keire, Izolda Cēsniece, Silja Pogule) (Łotwa), Lojze Logar (Słowenia), Zenta Logina (Łotwa), Oleksandr Maszukow (Ukraina), Sarmīte Mālina (Łotwa), Dren Maliqi (Kosowo), Władystaw Mamyszew-Monroe (Rosja), Monika Mamzeta (Polska), Anna Margit (Węgry), Vlado Martek (Chorwacja), Živko Marušič (Słowenia), Goranka Matić (Serbia), Wolfgang Mattheuer (Niemcy), Dóra Maurer (Węgry), Snieguolė Michelkevičiūtė (Litwa), Borys Michajłow (Ukraina), Jan Mlčoch (Czechy), Jarosław Modzelewski (Polska), Jadvyga Mozūraitė-Klemkienė (Litwa), Muslim Mulliqi (Kosowo), Ismet Mujezinović (Bośnia i Hercegowina), Marju Mutsu (Estonia), Natalia LL (Lach-Lachowicz) (Polska), Kriszta Nagy (Węgry), Paul Neagu (Rumunia), Hajnal Németh (Węgry), Ilona Németh (Słowacja), Arax Nerkararyan (Armenia), Tymon Niesiołowski (Polska), Damir Nikšić (Bośnia i Hercegowina),

Grupa OHO (David Nez, Milenko Matanović, Drago Dellabernardina) (Słowenia), Tanja Ostojić (Serbia), Teresa Pągowska (Polska), Neša Paripović (Serbia), Ewa Partum (Polska), Gyula Pauer (Węgry), Felicita Pauļuka (Łotwa), Milija Pavićević (Czarnogóra), Lia Perjovschi (Rumunia), Zora Petrović (Serbia), Galina Pietrowa (Litwa), Maria Pinińska-Bereś (Polska), Anu Põder (Estonia), Tadej Pogačar (Słowenia), Marilena Preda Sânc (Rumunia), Nadežda Prvulović (Serbia), Nurhan Qehaja (Kosowo), Jelena Radić (Serbia), Mark Raidpere (Estonia), Eglė Rakauskaitė (Litwa), RASSIM (Bułgaria), Erna Rosenstein (Polska), Borjana Rossa (Bułgaria), Marija Teresė Rožanskaitė (Litwa), Liliana Rusewa (Bułgaria), Swietlin Rusew (Bułgaria), Sirje Runge (Estonia), Walentina Rusu-Ciobanu (Mołdawia), Warwara Sadowskaja (Mołdawia), Zorka Ságlová (Czechy), Horst Sakulowski (Niemcy), Anri Sala (Albania), Arvydas Šaltenis (Litwa), Duba Sambolec (Słowenia), Šarūnas Sauka (Litwa), Christine Schlegel (Niemcy), Cornelia Schleime (Niemcy), Erzen Shkololli (Kosowo), Adriena Šimotová (Czechy), Károly Sinkó (Węgry), Fritz Skade (Niemcy), Mindaugas Skudutis (Litwa), Džemma Skulme

Informational text panel on the wall, partially obscured by the ladder and people.

(Łotwa), Aina Šmid (Słowenia), Marek Sobczyk (Polska), Virginijus Šonta (Litwa), Zora Stančič (Słowenia), Sven Stilinović (Chorwacja), Gabriele Stötzer (Niemcy), Gabrijel Stupica (Słowenia), Ágnes Szabó (Węgry), Alina Szapocznikow (Polska), Zsuzsa Szenes (Węgry), Ágnes Szépfalvi (Węgry), Gyöző Szilas (Węgry), Evi Tihemets (Estonia), Lucia Tkáčová (Słowacja), Raša Todosijević (Serbia), Slaven Tolj (Chorwacja), Jelena Tomašević (Czarnogóra), Milica Tomić (Serbia), Mare Tralla (Estonia), Zsuzsi Ujj (Węgry), Gediminas Urbonas (Litwa), Nomedas Urbonas (Litwa), Moisiej Wainstein (Ukraina), Rusłan Waszkiewicz (Białoruś), Karla Woisnitsa (Niemcy), Walter Womacka (Niemcy), Julita Wójcik (Polska), Ulf Wrede (Niemcy), Jitka Válková (Czechy), Žaneta Vangeli (Macedonia), Petra Varl (Słowenia), Sofija Veiverytė (Litwa), Mio Vesović (Chorwacja), Wiktor Zarecki (Ukraina), Aija Zariņa (Łotwa), Indulis Zariņš (Łotwa), Alicja Żebrowska (Polska), Jana Želibská (Słowacja), Doris Ziegler (Niemcy), Janja Žvegelj (Słowenia)

publikacje: książka z tłumaczeniami tekstów opublikowanych w katalogu, gazeta, plakat
wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, konferencja, panel dyskusyjny, wykłady, warsztaty, spotkania, filmy
ekspozycję zwiedziło 27 107 osób

Dziś w Zachęcie w Warszawie otwarcie wielkiej wystawy sztuki, która mówi o płci i rolach społecznych. Dominują kobiety i artyści spoza głównego nurtu. Przejmujące, mocny pokaz. [...] Nigdy w życiu nie widziałam mołdawskiego socjalizmu, bułgarskiego malarstwa stawiającego człowieka pracy, nie mówiąc już o portretach kobiet z byłej NRD. Pokaz ma wyraźny podział na sztukę w okresie socjalizmu i po nim. W malarstwie z minionej epoki jest wiele elementów wspólnych: stereotypy (kobieta jako robotnica i matka), ale też próba dyskretnego ich podważania, jak w *Ceglarkach* (1950) Kobzdej. Dopiero pokazane na tle innych obrazów kobiet siłaczek i mężczyzn siłaczy okazują się obrazem realistycznym i właściwie empatycznym — oto trzy kobiety dosłownie wycięte, wyjąłowane pracą.

Dorota Jarecka, *Płeć w krajach byłego bloku*, „Gazeta Wyborcza” 66, 19 III 2010

Jan Lebenstein. *Pieczeń Erosa i Thanatosa. Paryż, lata 60.*, wernisaż wystawy, z lewej: kurator Piotr Kłoczowski, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Na poprzednich stronach: *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, montaż wystawy, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Przeładowy i historyczny charakter ekspozycji zaświadcza o próbie weryfikacji wiedzy o sztuce tego okresu. Co więcej, wnioski płynące z analiz poszczególnych dzieł oraz idei całości przekonują o celowości posługiwania się perspektywą genderową. Postulowane sprawdzenie płci w obszarze sztuki może okazać się przydatnym procederem w ujawnianiu ukrytych mechanizmów, demistyfikowaniu pseudonaturalnych struktur, w analizie konstrukcji społecznych i politycznych, pozwala zrozumieć współczesne tożsamości indywidualne i narodowe.

Agnieszka Kwiecień, *Konstrukcje płci*, „Czas Kultury” 3/2010

Płeć? Sprawdzam! to kolos. Dwie setki artystów, prac kilka razy więcej, ekspozycja gęsto nadziewana filmami wideo. Potrzeba skromnie dwóch dni, aby rzetelnie to obejrzeć. Genderowe ostrze Bojany Pejić przecina w poprzek porządku artystycznych nurtów i kierunków, więc na tej wystawie jest dosłownie wszystko: abstrakcja i socrealistyczna propaganda, akademicki realizm i awangardowy eksperyment, konceptualizm i pop, publicystyka ubrana w artystyczną formę i wyrefinowane dzieła sztuki. Jest polityka, seks, krytyka i estetyka. Gigantyczna wystawa zaledwie dotyka tematu, którego nie wyczerpałoby i 10 takich wystaw. Już sama geografia projektu jest karkołomna, bo trzeba wykonać niezły intelektualny szpagat, żeby stanąć jedną nogą w kaukaskiej, postsowieckiej Gruzji, a drugą w adriatyckiej, postfittowskiej, naznaczonej traumą wojen z lat 90. Chorwacji. Trzeba przyznać, że Bojana Pejić wykonuje go zręcznie i nie traci równowagi.

Stach Szablowski, *Sprawdzamy płeć sztuki*, „Przekrój” 12, 23 III 2010

Albańczyk Anri Sala w *Wywiadzie — znajdowaniu słów* opowiada o odnalezionym przez siebie filmie sprzed lat, na którym występuje matka artysty, w swoim czasie działaczka tamtejszego komsomołu. Z dawnego materiału pozostał jedynie obraz. Nikt nie pamięta ówczesnie wypowiedzianych słów. Ich odtworzenie zaskakuje wszystkich. Okazuje się, że to jedynie komunistyczne slogany. Anri Sala pyta matkę i innych o ich ówczesne poglądy, o język tamtych czasów. Nie oskarża, nie feruje wyroków. To jedna z największych rewelacji tej wystawy.
Piotr Kosiewski, *Doświadczenie płci*, „Tygodnik Powszechny” 17, 25 IV 2010

„Sztuka musi być piękna, artystka musi być piękna” — tak genderowo można przetłumaczyć tytuł znanej akcji Mariny Abramović (ur. 1946) z roku 1975 *Art Must Be Beautiful, Artist Must Be Beautiful*. Podczas tego performansu artystka przez godzinę czesała swoje włosy, w jednej ręce trzymając metalowy grzebień, a w drugiej szczotkę. Robiła to z takim impetem, że sprawiało jej to ból, który zresztą oddawała mimiką jej twarzy. Szczotka i grzebień dotykały również twarzy, zadrapując ją i kalecząc. Z upiększającym rytuałem nie wiązała się więc przyjemność, ale agresja, dyskomfort, ból, a także walka z samą sobą. Efektem tego działania była krwawiąca rana, która pojawiła się na jej głowie. Jakby tytułowe piękno było czymś niemożliwym do osiągnięcia... Jakby wszelkie zabiegi mające na celu osiągnięcie piękna swojej sztuki czy też pięknego wyglądu samej siebie były z góry skazane na niepowodzenie.

Izabela Kowalczyk, *Ambiwalentne piękno*, „artmix” 24(14), <http://www.obieg.pl/artmix/18386>, dostęp 4 III 2011

**Jan Lebenstein. Pieczęć Erosa i Thanatosa. Paryż, lata 60.
27 czerwca – 22 sierpnia**

kurator wystawy: **Piotr Kłoczowski**

współpraca ze strony Zachęty: Anna Tomczak

współpraca inwentaryzacyjna: Agnieszka Szewczyk

projekt ekspozycji: Paulina Tyro-Niezgoda

sale: nr 4, 5, 6, 7

Wystawa zaprezentowała kluczowy okres twórczości Jana Lebensteina — całą dekadę lat 60. ze szczególnym uwzględnieniem pierwszych „trzech zim paryskich”: 1959/60, 1960/61 i 1961/62. To wtedy właśnie swój wyraz w sztuce znalazła prywatna mitologia Lebensteina. Pozostawała ona dotychczas „zaszyfrowana” w figurach osiowych i „rozszyfrowana”, lecz nie ujawniana publicznie, w intymnych szkicownikach i gwaszach. Ta dwoistość jego sztuki została pokazana po raz pierwszy. Kurator podjął próbę zburzenia stereotypowego obrazu Lebensteina poprzez pokazanie złożoności jego dzieła. Ujawnił również zróżnicowany i ujęty problemowo obraz szczególnej

„sytuacji wyboru” drogi twórczej Jana Lebensteina — sytuacji, jaką dyktowało jego dzieło, stawiając artystę w opozycji do artystycznych prądów (nowojorskie wystawy Jana Lebensteina w pierwszej połowie lat 60. zbiegają się z wkraczającym na scenę pop artem). Wystawa wpisała się w serię organizowanych przez Zachęte odkrywczych wystaw poświęconych mniej znanym postaciom i zjawiskom w sztuce lat 60. Zgromadziła nieznanne rysunki, szkice, dokumenty i fotografie z tej dekady, pochodzące z prywatnych zbiorów kuratora i osób bliskich artyście. Oparta była więc przede wszystkim na nigdy dotąd niepokazywanej spuściźnie Lebensteina — zbiorach prywatnych Bogdana Jakubowskiego, Wojciecha Fibaka, Krzysztofa Musiała oraz wielu innych kolekcjonerów z Polski, Francji, Stanów Zjednoczonych i Szwecji. Prezentowała również prace ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu i Muzeum Literatury w Warszawie. Ekspozycji towarzyszył katalog z bogatym

wyborem reprodukcji dzieł ze wspomnianej dekady, wydany dzięki wsparciu prywatnego kolekcjonera we współpracy z gdańskim studium graficznym PRACOWNIA.

publikacje: katalog, folder, plakat
wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, spotkania
ekspozycję zwiedziły 16 372 osoby

Pił na umór, obrażał krytyków i malował. Genialnie malował. Zebrane na trwającej właśnie w Zachęcie wystawie obrazy Jana Lebensteina szokują i poruszają jak dawniej. [...] Spory zbiór płócien uzupełnia cykl rysunków z *Carnets intimes*, osobistego notatnika artysty. Erotyczne, ostre, wulgarnie. Najbardziej śmiałe wizje. Sodomia. Historia naturalna jako pornograficzne bestiariusz. Te szkice każą inaczej spojrzeć na dzieło artysty, nie przypadkiem warszawska wystawa ma tytuł *Pieczęć Erosa i Thanatosa*. Od pożądania, ekstazy, miłości jest u Lebensteina krok do śmierci.

Joanna Ruszczyk, *Obcy i jego bestie*, „Newsweek Polska” 29, 18 VII 2010

Trudno byłoby przecenić znaczenie wystawy prac Jana Lebensteina w warszawskiej Zachęcie. Prezentuje ona najmniej znany w kraju okres paryski — przypadający na lata sześćdziesiąte — w twórczości tego wielkiego w skali światowej polskiego artysty. [...] W wielu „figurach osiowych” powstałych jeszcze w kraju możemy dojrzeć aurę dziwnego, tajemniczego skupienia psychicznego, choć trudno ją w jakikolwiek sposób definiować. To nie jest zwykłe, proste malarstwo materii. W nim dzieje się coś ważnego. [...] Na mnie największe wrażenie zrobił obraz z przedstawieniem osłokształtnej pary na wytwornej, stylowej kanapie o pięknych krzywiznach form, namalowany bardzo subtelnie. W tym jest cały Lebenstein! Zastanawiam się, na ile można tu mówić o ironii, a na ile o budzącej grozę konstatacji.

Wojciech Skrodzki, *Thanatos przyjdzie później?*, „Więź” 8–9/2010

Najważniejsze są *Figury osiowe*. Koncepcja rewelacyjna na tamte czasy, choć jednocześnie — bardzo w duchu poodwilżowej epoki. Ulepione z masywnej, półrzeźbiarskiej materii tajemnicze formy. Mroczne w barwach i nastroju. Ani abstrakcje, ani figuralne. Na pewno organiczne. Przywodzące na myśl skamieniałe szczątki dawno obumarłych organizmów. Z tej tkanki powstały kobiety wampy i kobiety modliszki, adorowane przez satyrów o tępych koźlich obliczach; z tej gliny artysta ulepił dziwaczne, prehistoryczne stwory. Ale na ostrą erotykę pozwalał sobie tylko w rysunkach zapożyczających intymne kajety. Też obecne do wglądu.

Monika Małkowska, *Diabeł uwięziony w materii*, „Rzeczpospolita” 162, 14 VII 2010

Eva Weinmayr. Ciekawe, co oznacza ta cisza

29 czerwca – 29 sierpnia

kuratorka wystawy: **Julia Leopold**
sala nr 11 (Mały Salon)

Najnowszy projekt Ewy Weinmayr, artystki urodzonej w Augsburgu, a mieszkającej w Londynie, był swoistym dochodzeniem w sprawie tajemniczego zniknięcia brytyjskiego duetu artystycznego Art in Ruins, stworzonego przez Hannah Vowles i Glynę Banksa. Grupa zyskała międzynarodowy rozgłos w latach 80. i 90., podejmując w prowokujący sposób tematy związane z kapitalizmem, dyskryminacją, a także własną rolą w świecie sztuki. Po politycznej fazie aktywności nagle zamilkła. Eva Weinmayr starała się odkryć, co było przyczyną tej całkowitej rezygnacji z produkcji sztuki. Podejrzewała, że mogło to wynikać z potrzeby uwolnienia się z paradoksu krytykowania systemu, którego byli częścią. Być może na ich decyzję wpływ miał ogłoszony przez Gustava Metzgera w latach 70. strajk sztuki, nawołujący artystów do zaniechania tworzenia na jeden rok. Albo stało się tak z powodu wyczerpania pomysłów, dlatego postanowili przenieść się na inne pola działania. Projekt może być postrzegany jako antydokument, ponieważ jego treść stanowią wyłącznie przytaczane w wywiadach spekulacje i wspomnienia. Pokawałkowana i na nowo złożona opowieść rozwijała się jednocześnie na trzech ekranach. Cienka granica między faktem, fikcją i plotką w codziennym zalewie informacji to temat szczególnie interesujący artystkę. Eva Weinmayr współpracowała z Gustavem Metzgerem przy projekcie *Water Found on Mars* (2006). Jej prace były pokazywane m.in. na Biennale w Istambule (*Frozen Waves*, 2007), Biennale w Berlinie (*One Night Stand*, 2008) i w Contemporary Art Museum Saint Louis (*Frontroom*, 2009). Tworzy filmy i performanse, jest autorką interaktywnych odczytów. Częścią projektu jest książka *Pause, 21 Scenes Concerning the Silence of Art in Ruins* (Occasional Papers, London) — zebrane w niej przez artystkę wywiady posłużyły za scenariusz do sztuki teatralnej.

publikacje: plakat
ekspozycję zwiedziło 17 359 osób

Najbardziej zaskakuje trzeci film, w którym słowa autorytetów powtarzają aktorzy amatorzy. Eksperyment działa na zasadzie głuchego telefonu — uczestnicy jedynie odtwarzają zastyszane opinie, wkuwając je na pamięć. W ten sposób artystka zadaje pytanie o istotę komunikacji, granicę między prawdą a fikcją, autentycznością i sztucznością. Ale Weinmayr pyta też o sztukę i możliwości istnienia w niej tajemnicy. Milczenie duetu artystów jest ich największą siłą, skłaniającą do tworzenia mitu. Mistyczne ciemności towarzyszące wystawie to przy okazji hołd złożony ciemnej, niewyjaśnionej stronie sztuki — jej najbardziej nieodzownemu elementowi.

Malwina Wapińska, *Na tropie zaginionych prowokatorów*, „Dziennik. Gazeta Prawna” 142, 23–25 VII 2010

Letni nieletni. Młodzież w sztuce współczesnej

29 czerwca – 29 sierpnia

kuratorzy wystawy: **Olga Baron, Alexandra Czupalla, Marta Czyż, Małgorzata Garapich, Anna Godlewska, Katarzyna Jaszczok, Natalia Jakóbiec, Paweł Lisowski, Agata Nowosielska, Daria Rzepiela, Wiesława Wideryńska, Julia Wielgus** (studenci Muzealnych Studiów Kuratorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego)

opieka merytoryczna: Maria Brewińska

sale: nr 12, 13, hol

Letni nieletni to wystawa o młodzieży. O tym szczególnym okresie w życiu człowieka, kiedy

intensywnie kształtuje się osobowość, budzą się uczucia i namiętności; kiedy otaczająca rzeczywistość przestaje być jednoznaczna, a zaczyna intensywnie migotać wielością barw, zjawisk, pomysłów... Młodość to czas silnych starć — potrzeba wolności jest równie mocna co potrzeba wsparcia, a od wielkich przygód tylko krok do wielkich kłopotów. Kłopotów, o których często donoszą media. Przemoc, agresja, demoralizacja po jednej stronie, wolontariusze Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy po drugiej — czy tak można określić i podzielić dzisiejszych nastolatków? Unikając grubych kresek i linii podziału, wystawa *Letni nieletni* zaprezentowała różnorodny obraz młodzieży we współczesnej sztuce polskiej. To trudny temat nie tylko dlatego, że zaskakująco niepopularny w sztuce, chociaż bardzo aktualny w dyskusjach prowadzonych poza sztuką, ale również z tego powodu, że dwunastu kuratorów, słuchaczy podyplomowych muzealnych studiów kuratorskich na Uniwersytecie Jagiellońskim podjęło się zadania pokazania go poprzez

Eva Weinmayr. Ciekawe, co oznacza ta cisza, fragment ekspozycji

Letni nieletni. Młodzież w sztuce współczesnej

Monika Drożyńska, *Aktywności zimowe*, 2007–2010 (fragment),
fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium
Fragment ekspozycji, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

prace artystów mniej oczywistych. Wystawa skupiła się szczególnie na tym, co łączy sztukę współczesną i młodość — ich procesualnym charakterze, gdyż zarówno sztuka, jak i młodość wciąż stoją się, nigdy nie zastygając w ustalonej formie.

Artyści: Wojciech Artyniew, Jan Brykczyński, Robert Ceranowicz, Agata Dębicka, Monika Drożyńska, Jan Dziaczkowski, Sylwester Gałuszka & Mikołaj Robert Jurkowski, Ivo Helior, Krzysztof Kaczmarek, Ada Karczmarczyk, Dimitri Kielbasiewicz, Malwina Konopacka, Tomasz Kopcewicz, Michalina KostECKa, Kamil Kuskowski, Jacek Malinowski, Honorata Martin, Ilona Oszust, Julita Paluszkiwicz, Maciej Pisuk, Tomasz Ratter, Mateusz Sadowski, Maciej Salamon, Aleksandra Ska, Jakub Słomkowski, Konrad Smoleński, Anna Imiela Szcześniak, Maciej Szupica, Tomasz Wierzchowski, Adam Witkowski, Anna Witkowska, Honza Zamojski, Piotr Żyliński

publikacje: katalog
wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie
ekspozycję zwiedziło 17 359 osób

To właśnie prace na temat młodości, a nie powierzchowne próby zdiagnozowania kultury młodzieżowej są w tym projekcie najbardziej interesujące — najpewniej dlatego, że z obszaru pseudosocjologicznych analiz przemieszczamy się w przestrzeń osobistych doświadczeń artystów. Na samym początku wystawy w sedno trafia Honza Zamojski, który wyświetla dwusekundowy cytat z *Noża w wodzie* — kanonicznego w polskiej kulturze utworu na temat konfrontacji młodości ze wszystkim, co nią nie jest. Poznański artysta wycina z filmu Polańskiego chwilę, w której młody bohater biegnie boso po wodzie, jakby nie obowiązywały go prawa fizyki, a już na pewno przyziemne zasady ludzi dojrzałych. Delikatność i zmysłowość młodości kapitalnie uchwycona jest w dwóch prostych, ale przepięknych filmach — właściwie ruchomych obrazach Mateusza Sadowskiego *Gęsia skórka* i *Studium*.

Stach Szablowski, *Świat profesora Pimki*, „Dziennik. Gazeta Prawna” 132, 9–11 VII 2010

Ofiary komunizmu/ofiary kapitalizmu (2009) Piotra Żylińskiego to fotograficzny dyptyk, w którym przeciwstawione są portrety tego samego młodego mężczyzny ubranego w strój dysydenta z lat 80. oraz współczesny, młodzieżowy. Takie zestawienie stawia znak równości między „ofiarami” obu systemów, przy czym nie do końca wiadomo, czy są to „ofiary” w znaczeniu jednostek prześladowanych przez system, czy po prostu życiowi nieudacznicy — ofiary losu. Praca może wskazywać z jednej strony na podobną represyjność obu systemów (lub systemu

w ogóle), z drugiej — pełen społeczny determinizm. A może i oportunistę? Wskazuje na to fakt, że jedynie ubiór, najbardziej powierzchowny, różni oba portrety.

Mai Tran, *Letnia wystawa, letnie emocje*, www.obieg.pl, 26 VIII 2010

Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci

11 lipca – 22 sierpnia

kuratorki wystawy: **Zofia Dubowska-Grynberg**, **Magdalena Komornicka**, **Anna Zdzieborska**

współpraca: Maria Świerżewska

oprawa plastyczna: grupa MASSMIX

sale: nr 2 (Narutowicza), 3

Ta wystawa była skierowana do dzieci, które spędzały wakacje w mieście. Po raz kolejny zostały zaproszone do galerii sztuki współczesnej na wystawę im dedykowaną. Zaprezentowaliśmy prace z kolekcji Zachęty: obrazy, rzeźby, wideo, nawiązujące do tematyki miasta i wakacji. Pokazaliśmy artystów znanych (Jerzy Nowosielski, Maurycy Gomulicki, Tomasz Ciecierski) i tych rzadko pokazywanych (Józef Drążkiewicz, Andrzej Kandziora, Halina Strzyż-Garbolińska). Sale wystawowe zamieniły się w „edukacyjne podwórko”, gdzie pomysł na grę był inspirowany pracami artystów, a przestrzeń wystawowa przenikała się z przestrzenią warsztatową. Wystawę można było oglądać na wiele sposobów. W zależności od obranego szlaku wyruszało się na *Wyprawę z biurem podróży Zachęta*, zwiedzało *Miasto w budowie*, rozszyfrowywało *Tajemnicze zniknięcie* lub wybierało *Zabawy podwórkowe*. Na podłodze został zorganizowany wielki tor kapslowy. Samo zwiedzanie przypominało grę w podchody — wędrówkę od pracy do pracy wypełniały różne zadania i rebusy. Wystawie towarzyszyła gazeta-przewodnik z zadaniami i opisem szlaków.

publikacje: gazeta, plakat
wydarzenia towarzyszące: warsztaty
ekspozycję zwiedziły 13 252 osoby

Obrazy zawisły niziutko, tak żeby mali widzowie mogli się im dobrze przyjrzeć. Artyści z grupy Massmix wyklejali jeszcze wczoraj na podłodze tor do gry w kapsle i klasy, by dzieci i dorośli mieli tu naprawdę dobrą zabawę. W sobotę w południe wystawa *Lato w mieście* zostanie otwarta dla zwiedzających.

Będą pączki i soki owocowe, ale przede wszystkim — sztuka współczesna.

Agnieszka Kowalska, *Plac zabaw Zachęta*, „Gazeta Wyborcza — Stołeczna” 159, 10–11 VII 2010

Gra w klasy na podłodze galerii sztuki nowoczesnej? To do wyścigów kapsli wśród obrazów i rzeźb? — A dlaczego nie? [...] Projekt ma kojarzyć się młodym gościom bardziej z zabawą, emocjonującą grą niż z prezentacją sztuki. A równocześnie powinien dostarczać im tak wiele wiedzy, jak to tylko możliwe. I to najlepiej niezauważalnie.

Antonina Rogala, *Emocje jak w grze*, „Rzeczpospolita” 158, 9 VII 2010

Rajmund Ziemiński.

Pejzaż 1953–2005

12 lipca – 26 września

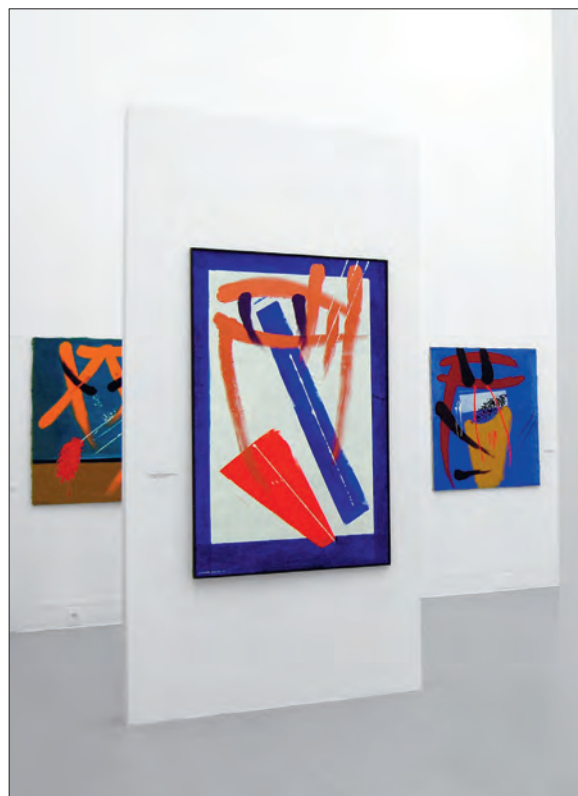
kuratorka wystawy: **Joanna Kania** (Muzeum Akademii Sztuk Pięknych)

współpraca ze strony Zachęty: Julia Leopold

projekt ekspozycji: Grzegorz Rytel

sale: nr 1 (Matejkowska), 8, 9, 10

Wystawa Rajmunda Ziemińskiego przygotowana we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie miała charakter retrospektywny. Jej tytuł to odwołanie do okresu, kiedy przez kilkadziesiąt lat artysta nadawał prawie wszystkim swoim obrazom tytuł *Pejzaż*, opatrywany numerem i datą roczną. Ziemiński, należący bezsprzecznie do czołówki polskiego malarstwa XX wieku, nie zabiegał nadmiernie o sukces u szerokiej publiczności, skupiając się na malowaniu i dydaktyce — prowadził przez ponad 20 lat bardzo popularną wśród studentów pracownię malarstwa w warszawskiej ASP. Ta wystawa miała przypomnieć całość jego dzieła, pokazać liczne zwroty w twórczości, w której dążył do najlepszego wypowiedzenia własnych emocji i lęków językiem malarskim. Posługiwał się nim z maestrią i swobodą — niekiedy prowokacyjnie używając trudnych do zaakceptowania zestawień kolorystycznych, jakby pytając, czy dobre malarstwo musi być ograniczone zwyczajowym poczuciem dobrego smaku. Pokazane więc zostały obrazy od lat 50. do roku 2005 — te wcześniejsze, których wysmakowanej kolorystyce i efektem fakturalnym zawdzięczał popularność, i te późniejsze, dużo mniej znane. Przez

kilkadziesiąt lat Ziemiński każdego niemal dnia malował lub rysował. Rysunki, szkice do obrazów i samodzielne kompozycje stanowiące swoisty pamiętnik artysty na wystawie przeplatały się z pracami na płótnie. Można było również obejrzeć fragment naturalnej kompozycji ze spiętrzonych materiałów malarskich narastających latami w centrum pracowni artysty, a także filmy archiwalne o Ziemińskim.

publikacje: katalog, plakat

wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, finisaz ekspozycję zwiedziło 26 831 osób

Atmosfera sali prezentującej malarstwo Ziemińskiego z lat 50. i 60. wprowadza nas w klimat sztuki polskiej tamtych czasów. Od razu dostrzeżemy specyficzną, brunatną kolorystykę, tak charakterystyczną dla malarstwa tego okresu. Malarstwo materii uprawiali wówczas również Gierowski, Kobzdej, Kierzkowski czy Lebenstein. Ten ostatni, również uczeń Nachta, był bliskim przyjacielem Ziemińskiego z czasów studiów. Kto odwiedził warszawską Zachęta, mógł skonfrontować twórczość tych dwóch dziś już klasyków, powstałą w latach 60. [...] Joanna Kania chciała wyraźnie oddzielić malarstwo niepokoju od tego, które zdążyło do afirmacji życia, bowiem lata 70. to czas rozjaśnienia

Rajmund Ziemiński. Pejzaż 1953–2005, fragment ekspozycji

Łato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci, otwarcie wystawy, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

gamy barwnej, zmiany języka malarskiego. Pojawiają się tryptyki. Artysta posługuje się intensywnymi płaszczyznami kolorów, łącząc je z reliefowo nawarstwioną strukturą farby, znaną z jego wcześniejszych realizacji. Geometryczne, płaskie, pasowe podziały kontrastują z nieregularną, organiczną powierzchnią pulsującej materii.

Marta Kowalewska, *Wierny malarstwu*, „Art & Business” 9/2010

Na pierwszym piętrze Galerii Zachęta panuje tego lata polskie malarstwo XX wieku. Niedawno otwarto fascynującą wystawę Jana Lebensteina *Pieczęć Erosa i Thanatosa. Paryż, lata 60.*, a teraz możemy oglądać prace Rajmunda Ziemskiego — w piątą rocznicę jego śmierci. [...] W latach 60. Ziemiński uprawiał tzw. malarstwo materii — o charakterystycznej chropowatej fakturze, które przypominało twórczość Jerzego Tchórzewskiego. Niektóre z dzieł z lat 60. kojarzą się z koleją z cyklem *Szczeliny* Aleksandra Kobzdejki. Nie oznacza to oczywiście wzajemnych zapożyczeń, lecz jedność doświadczenia pokoleniowego. Późniejsze lata są pewną niespodzianką. Ziemiński w ostatniej dekadzie życia miał kłopoty ze wzrokiem, mimo to malował bardzo intensywnie, zmieniając niemal całkowicie język: kolorystyka, wcześniej raczej stonowana, zmieniła się w jaskrawą, neonową, a kształty bardziej niż z pejzażami kojarzą się ze znakami japońskimi. Bardzo ciekawa droga artysty.

Dorota Szwarzman, *Abstrakcje przyrody*, „Polityka” 30, 24 VII 2010

Annette Messenger. **Na pokaz (Faire parade)** **11 września – 14 listopada**

kuratorka wystawy: **Anna Tomczak**

koncepcja wystawy: Zofia Machnicka, Anna Tomczak

plan ekspozycji: Annette Messenger, Eric Caillou

sale: nr 2 (Narutowicza), 3, 4, 5, 6, 7, klatka schodowa

Monograficzna wystawa Annette Messenger w Zachęcie była jej pierwszą wystawą retrospektywną w Polsce. Zaprezentowane zostały prace wybrane z 40 lat pracy twórczej artystki. Annette Messenger zadebiutowała pod koniec lat 60., kiedy świat sztuki zdominowany był przez mężczyzn, a ona sama zmagająca się z etykietką kobiety-artystki. Obecnie jest jedną z najważniejszych artystek francuskich. W 2005 roku jako pierwsza kobieta w historii sztuki francuskiej pokazała swoją instalację w pawilonie narodowym na 51. Międzynarodowej Wystawie Sztuki w Wenecji. Praca *Kasyno* została wyróżniona Złotym Lwem. Na wystawie w Zachęcie artystka ujawniła różne oblicza, znane z kolejnych etapów jej twórczości: Annette-kobiety praktycznej, Annette-oszustki, Annette-kolporterki czy Annette-kolekcjonerki. Instalacje powstałe w pierwszej połowie

lat 70. składają się z przedmiotów użytku codziennego, wycinków prasowych oraz fotografii gromadzonych przez Messenger w jej niewielkim paryskim mieszkaniu. Opisują świat kobiety z klasy średniej, która pod presją społeczną wypełnia narzucone jej role kulturowe: jest przykładną matką, skłonną do historii towarzyszką mężczyzny, panią domu, której czas wypełniają powtarzalne czynności jak szydełkowanie czy hafciarstwo. Annette demaskuje fikcję tych schematów oraz funkcjonujący mit piękności — sygnalizuje, że kobieta jest deprecjonowana przez swój obraz kulturowy. W pracach z lat późniejszych artystka poświęca wiele uwagi cielesności. Fotografuje ciało, kawałkuje je, pozbawia kontekstu i kulturowego znaczenia. Nawiązując do tradycji wotywniej, eksponuje niewielkie fotografie dłoni, stóp, oczu czy piersi, tworzy z nich hybrydyczne stwory. Wśród prac na wystawie znalazły się również słynne

Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)

Instalacja Przyjemność-nieprzyjemność, 1997/2010, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Instalacja Wietrzyk, 2007/2010, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

instalacje wykonane z tkanin tworzących fantazyjne kształty. Wizualny język Messenger charakteryzuje spójność i konsekwencja. Odważnie splata ze sobą fotografie, rysunek, malarstwo, haft, materiał, mimo że według niej samej są to zestawienia niemożliwe, problematyczne i „brudne”. Prezentacji towarzyszył bogato ilustrowany katalog, będący pierwszą polską publikacją na temat twórczości Annette Messenger.

publikacje: katalog, plakat
wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, warsztaty, filmy, spotkania, spotkanie z artystką
ekspozycję zwiedziło 15 340 osób

Dzieci z wymazanymi oczami to jedna z wielu zgromadzonych przez artystkę kolekcji — zbiór fotografii małych dzieci, którym Messenger zabazgrała oczy, czasem tak gwałtownie, że w papierze zrobiły się dziury. Agresywny gest dopełniają złowieszcze podpisy pod zdjęciami — „Miałaby pięć lat”, „Miałaby sześć miesięcy”. [...] Messenger trafiła do Zachęty na tym etapie kariery, na którym magia jej sztuki zdążyła zmienić się w klasykę. A jednak to wciąż ten sam rodzaj twórczości, którego nawet wejście do kanonu nie zdołało do końca odczarować. To artystka będąca ponad cynizmem współczesnej sztuki; jej wrażliwość łatwo zbanalizować, zmienić w kicz, ale nie da się na nią uodpornić.

Stach Szablowski, *Równanie wrażliwości*, „Przekrój” 38, 21 IX 2010

Ikoniczna praca Messenger to *Zbliżenia* z 1972 roku — seria fotografii pokazujących zbliżenia kroku przechodzących ulicą przypadkowych mężczyzn. To lustrzane odbicie sposobu fotografowania i pokazywania kobiet w popkulturze — zbliżenia na pupę i biust. Co by było, pyta tutaj Messenger, gdyby kobieta spojrzała tak na mężczyznę? Odpowiedź: wywołałaby uczucie dyskomfortu, niewygodę, zażenowania, wprowadziła zamieszanie w przyjęte jakoby raz na zawsze wzorce. [...] Warszawską wystawę Annette Messenger jestem w stanie polecić każdej i każdemu. Jej sztuka to niewątpliwie ważny rozdział nieznaney jeszcze tak dobrze w Polsce sztuki współczesnego feminizmu.

Dorota Jarecka, *Ku chwale wielorybicy*, „Gazeta Wyborcza” 214, 23 IX 2010

Kulminacją pokazu jest instalacja z 2004 roku *Wietrzyk* (*Sous-vent*). W półmroku wielkiej sali Zachęty niewidzialny, ale nie całkiem cichy mechanizm nadmuchuje ogromny jedwabny kokon. Materiał nadyma się, powiększa, faluje, opada. Wewnątrz dostrzegamy podświetlone kształty, ale jedwabny woal przeszkadza w ich rozpoznawaniu. To jakies uszyte z materiałów maskotki, zwierzaki, ludzkie organy... Nie mają jednorodnego charakteru, są przypadkowe jak chaotyczna czy nieznaną narracją, bajką, sen, koszmar. Światła przygasają, nawiewy przestają działać, jedwab opada. Kokon, czy może wieloryb, pochtania nieznanym Jonaszów. Coś widzieliśmy, ale nie mamy pewności co. Kształty nieostre, zamglone są bardziej intrygujące od łatwo rozpoznawalnych; opowieści niedokończone — bardziej wciągające od dopowiedzianych. Messenger nieustannie balansuje pomiędzy powagą a groteską, ujawnieniem i zatajeniem, prawdą i trikiem. Niby objawia swoje prawdy i przekonania, ale równocześnie wikła i komplikuje. Zdradza kobiece tajemnice, ale czyni to w taki sposób, że stają się jeszcze ciekawsze.

Bogusław Deptuła, *Kształty znikające w półmroku*, „Rzeczpospolita” 217, 16 IX 2010

Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina
18 września – 28 listopada

kuratorka wystawy: **Hanna Wróblewska**

współpraca: Julia Leopold

projekt ekspozycji: Hanna Wróblewska, Jakub Julian Ziółkowski
 sale: nr 11 (Mały Salon), 12, 13

Wystawa, zorganizowana we współpracy z Fundacją Sztuki Polskiej ING, była pierwszą prezentacją monograficzną Jakuba Juliana Ziółkowskiego w galerii publicznej. Zadebiutował on w 2004 roku, gdy na polskiej scenie artystycznej dominowało pokolenie grupy Ładnie. Wśród tej grupy realistów zaistniał malarz metafizyczny (czy, jak określili go inni, surrealistyczny), dla którego malarstwo nie jest środkiem, a celem samym w sobie. Ziółkowski z podobną ahistoryczną swobodą traktuje zarówno otaczającą go rzeczywistość, jak i całą historię sztuki, czyniąc z nich niewyczerpane źródło form i motywów

prywatnej symboliki. Jego obrazy i grafiki przypominają szkatułkowe kompozycje, gdzie snute opowieści tworzą rozległą pajęczynę znaczeń. Jest to malarstwo metafizyczne, które poprzez historię rozumie ponadsytuacyjny dialog z wielką tradycją sztuki i kultury wizualnej. Jakub Julian Ziółkowski to jeden z pierwszych malarzy najmłodszego pokolenia, który na swój sposób odwrócił się od współczesności, by czerpać inspirację z różnych źródeł: z tradycji surrealizmu, malarstwa metafizycznego, sztuki Japonii i Indii, twórczości Neo Raucha, Giorgia de Chirico, Alfreda Kubina, Jamesa Ensora, Otto Dixy, ale także Pabla Picassa. Wystawa w Zachęcie rozpoczynała się wypożyczonym z kolekcji Zabłudowicz, najbardziej znanym dziełem artysty — *Wielką bitwą pod stołem*, która zaanektowała przestrzeń Małego Salonu.

Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina, Wielka bitwa pod stołem, 2007, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Videorama. Austriacka sztuka wideo, fragmenty ekspozycji

W kolejnej sali zaprezentowane zostały obrazy powstałe w ciągu ostatnich czterech lat, m.in.: *Bez tytułu (Podróż)* z kolekcji Friedricha Christiana Flicka; *Oesophagus* z kolekcji Goetz; *Bez tytułu* z Kolekcji Fundacji Sztuki Polskiej ING oraz *Sen i praca, Cierpienie i tortury*, a także inne dzieła artysty. W ostatniej sali zawisły najnowsze prace, głównie gwasze, powstałe specjalnie na wystawę w Zachęcie.

publikacje: katalog, plakat
wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, spotkania, filmy
ekspozycję zwiedziło 15 961 osób

30-letni Jakub Julian Ziółkowski przedstawia w Zachęcie piekielnie atrakcyjną wystawę. Nie stawia przy tym odbiorcy wyśrubowanych warunków, nie buduje intelektualnych zasieków. Jeżeli ma swój własny świat wyobraźni, to otwiera do niego drzwi na oścież, wszyscy są zaproszeni. Okrucieństwo w jego obrazach jest umowne, erotyka mieści się w granicach przyzwoitości, to, co odrażające, pokazane jest w pociągający sposób, makabra jest ładna, lęki i obsesje pozostają pod kontrolą, a otchłanie imaginacji sformatowane są tak, by było co zwiedzać, ale bez ryzyka zgubienia się. *Hokaina* Ziółkowskiego ujawnia zapomnianą prawdę na temat sztuki współczesnej. Wbrew temu, co o niej sądziliście, sztuka współczesna potrafi być łatwa, fantastyczna i przyjemna.

Stach Szablowski, *Nieźle ziółko*, „Przekrój” 39, 28 IX 2010

Zwracają uwagę szokujące nieraz wariacje na temat ciała oraz fantastyczne portrety. Widać wyraźnie wpływy Witkacego, Dalego czy Picassa, ale tu też Ziółkowski tworzy zupełnie nową jakość. Tak portretów nie malował i nie maluje nikt inny. Tworzone przez Ziółkowskiego wizje mają charakter halucynogeny, odsyłają od podświadomych lęków, są pełne podskórnych obsesji, poczucia zagrożenia przed jakimś nadchodzącym złem, o którym artysta mówi czasem w swoich wywiadach. Mimo że wywołują często nieprzyjemne asocjacje, jest w nich coś podniecającego, co czyni je sztuką najwyższych lotów.

Anna Jawor, *Zamościanin w Zachęcie!!!*, „Tygodnik Zamojski” 40, 6/12 X 2010

Popatrzmy na tryptyk powstały po azjatyckich wozach artysty. Kłębowisko ochłapów nadziane na zdeformowane kości, przemieszane z tkanką miękką, krwiobieg, bebechami. W obły kształt wbite oczy, maski, zęby, genitalia, pety, glisty. Wszystko zdaje się ruszać, buzować, drgać. Makabra, ale na swój sposób pociągająca estetycznie. Wyzwająca, obsesyjna. Oto narodziła się nowa gwiazda. I nowy trend. Trzeba koniecznie zażyć *Hokainy* — choćby po to, aby odróżnić Ziółkowskiego od naśladowców, których tylko patrzeć...

Monika Matkowska, *Horror fascynuje*, „Rzeczpospolita” 229, 30 IX 2010

Videorama. Austriacka sztuka wideo **16 października – 20 listopada**

kuratorka wystawy: **Angela Stief**

współpraca: Anne Sophie Christensen

współpraca ze strony Zachęty: Anna Tomczak

sala nr 1 (Matejkowska)

Seria projekcji prac wideo austriackich artystów, przygotowana przez kuratorów Kunsthalle w Wiedniu stanowiła wybór dzieł z archiwum gromadzącego ponad 1500 prac autorstwa 900 artystów — Ursula Blicke Videoarchiv. Ta utworzona w marcu 2007 roku instytucja umożliwia bezpłatny dostęp do ogromnej kolekcji wideo. Wybór prezentowany w Zachęcie był częścią wystawy pokazanej w Kunsthalle w Wiedniu. Projekt koncentrował się na artystycznych walorach ruchomego obrazu oraz na kilku wybranych tematach, takich jak animacja, działanie, abstrakcja, ruch, narracja i transformacja. Zaprezentowane prace tworzyły eksperymentalne przestrzenie i pełne elokwencji kombinacje wizualne: widz zanurzał się w nich, dostrajając swoją wrażliwość

i percepcję. Prace prezentowane na wystawie operowały różnymi rodzajami czasu. Znalazły się wśród nich dzieła narracyjne, dynamiczne klipy, ale też realizacje oparte na trwaniu i kontemplacji przestrzeni i nastroju, możliwej dzięki sztuczemu rozciągnięciu czasu.

Artyści: Klaus Auderer, Renate Bertlmann, BitteBitteJaJa (Ulu Braun/Roland Rauschmeier), Paul Divjak, Thomas Draschan, Tomas Eller, Tina Frank/Peter Rehberg, Rainer Ganahl, Johannes Hammel, Nicolas Jasmin, Anna Jermolaewa, Susanne Jirkuff, Leopold Kessler, Dariusz Kowalski, Stephan Lugbauer, Sabine Maier, Mara Mattuschka & Gabriele Szekatsch, Josh Müller, Rudolf Polanszky, Gerwald Rockenschaub, Franz Schubert, Veronika Schubert, Walter Seidl/Stefan Geissler, Hubert Sielecki/A.S.:K., Station Rose, Stermann & Grisseemann, Axel Stockburger, Erwin Wurm

publikacje: plakat z programem
wydarzenia towarzyszące: spotkanie z kuratorami
ekspozycję zwiedziło 5975 osób

Katarzyna Kozyra. Casting
29 listopada 2010 – 13 lutego 2011
(casting)
4 grudnia 2010 – 13 lutego 2011
(wystawa)

kuratorka wystawy: **Hanna Wróblewska**

współpraca: Julia Leopold, Anna Walewska

projekt ekspozycji: Katarzyna Kozyra, Hanna Wróblewska
sale: nr 1 (Matejkowska), 2 (Narutowicza), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Katarzyna Kozyra to najbardziej znana artystka polska ostatnich dwudziestu lat. Jej nazwisko stało się symbolem sztuki krytycznej, współczesności, ale też synonimem skandalu i niezrozumienia. *Piramida zwierząt* wprowadziła sztukę współczesną na główną scenę debaty publicznej, kiedy za sprawą medialnych manipulacji wokół pracy dyplomowej młodej artystki z pracowni Grzegorza Kowalskiego rozgorzała ogólnopolska dyskusja (z udziałem nie tylko krytyków, ale też przedstawicieli różnych

Katarzyna Kozyra. Casting

Wernisaż wystawy, od lewej: Zenon Butkiewicz MKiDN, Katarzyna Kozyra, Alicja Kozyra, Hanna Wróblewska, Maryla Sitkowska, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Katarzyna Kozyra, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Piramida zwierząt, 1993, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Łazienka, 1997, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Il castrato / Kastrat, 2006, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

środowisk). Publiczność bądź to bezpośrednio (jako widzowie), bądź pośrednio (za sprawą mediów) od początku została wciągnięta w sferę dzieła i zarazem życia artystki. Są to bowiem w jej przypadku obszary nierozdzielnie ze sobą połączone. Po prawie dwudziestu latach od debiutu w Zachęcie odbyła się wystawa Katarzyny Kozyry. Nie była to jednak retrospektywa, choć widzowie zobaczyli tu dawne i nowsze prace, m.in. *Piramidę zwierząt*, *Łazienię*

i *Łazienię męską*, *Święto wiosny* oraz wybrane filmy z cyklu *W sztuce marzenia stają się rzeczywistością*. Wystawa stanowiła nowy etap w kolejnym projekcie artystki. Kozyra przygotowuje autobiograficzny film fabularny i poszukuje odtwórców roli jej samej. Na wystawie (oficjalne otwarcie miało miejsce 3 grudnia 2010 roku) zaprezentowała swoje prace (ale także materiały archiwalne i filmy dokumentalne o sobie), w których pojawia się w różny sposób, tak aby widz mógł śledzić

jej kolejne przemiany i wcielenia: *Kozyry — Olimpijki*; *Kozyry — podglądaczki z Łaźni*; *Kozyry ucharakteryzowanej na męczyznę z Łaźni męskiej*; *Kozyry animującej postaci ze Święta wiosny*; *Kozyry uczestniczki medialnych gier w rolach diwy, madonny, gwiazdy pop w pracach z cyklu W sztuce marzenia stają się rzeczywistością*.

Kolejną częścią wystawy był sam casting (rozpoczęty 29 listopada 2010 roku) i pokój castingowy, gdzie każdy chętny mógł — na podstawie tego, co zobaczył na wystawie, ale także swoich wyobrażeń o *Kozyrze* — na chwilę wcielić się w nią, zinterpretować tę postać. Powstałe w ten sposób materiały, pokazywane (za zgodą uczestników castingu) w *Zachęcie*, będą dla artystki podstawą wyboru obsady do nowego filmu, a także inspiracją do scenariusza czy wręcz znalezienia nowego formatu dla projektu.

Wystawie towarzyszyła bogato ilustrowana książka pod redakcją Maryli Sitkowskiej i Hanny Wróblewskiej, zawierająca kalendarium życia i twórczości artystki oraz materiały do scenariusza powstającego filmu. Książka wydana została przy wsparciu Instytutu Adama Mickiewicza. Wystawę dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i zorganizowano we współpracy z Muzeum Narodowym w Krakowie, gdzie będzie prezentowana w drugiej połowie 2011 roku.

publikacje: katalog, plakat, folder-przewodnik po wystawie
wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, spotkania z artystką i artystami współpracującymi przy projektach, warsztaty, pokazy filmowe
ekspozycję do 31 grudnia 2010 odwiedziło 5108 osób

Przed laty przyklejono jej łatkę etatowej prowokatorki. Jednak Katarzynie *Kozyrze* zdruzdziło się bulwersowanie, a wraz z wystawą monograficzną w *Zachęcie* wkracza do grona nowych klasyków. [...] Niemal każda jej praca siada zgorzenie, wywoływała protesty. Ale to właśnie *Kozyra* sprawiła, że sztuka współczesna ponownie stała się przedmiotem publicznej dyskusji. Teraz nadszedł czas na monograficzną wystawę w szacownej warszawskiej *Zachęcie*. [...] Czy *Kozyra* w końcu porzuci wizerunek skandalistki?

Iga Nyc, *Skandalistka ujarzmiona*, „*Wprost*” 48, 22–28 XI 2010

Choć jej wielka wystawa w *Zachęcie* otwiera się dla publiczności dopiero za tydzień, to już od poniedziałku można na nią zaglądnąć. Pod warunkiem, że weźmie się udział w castingu i zagra Katarzynę *Kozyrę*. Cała wystawa zbudowana jest wokół fabularnego filmu, który artystka zamierza nakręcić o sobie

samej. Dlatego też nie jest typową monograficzną prezentacją. [...] Kogo szuka Katarzyna *Kozyra*? — Może być mężczyzna, może kobieta, która opowie o mnie do kamery albo spróbuje się we mnie wcielić. Jeszcze nie wiem, czy tylko jedna osoba będzie odrywała w filmie tę bohaterkę — tłumaczy artystka. Jest w pełni otwarta na pomysły, nie ma pojęcia, w jakim kierunku potoczy się ten projekt. Wyklaruje się to w trakcie trwania wystawy.

Agnieszka Kowalska, *Zagraj *Kozyrę**, „*Gazeta Wyborcza* — Co jest Grane” 276, 26 XI 2010

Wystawa *Casting*, która zajęła całe piętro *Zachęty*, prawdopodobnie wyznacza koniec realizacji marzeń w sztuce, a przynajmniej marzeń o zostaniu bardziej modelową kobietą — która potrafi śpiewać jak diwa, chodzić w makijażu i na obcasach oraz ładnie trzymać kwiaty. Przede wszystkim jednak to początek nowego projektu, a z jego rozmachu można wnioskować, że zajmie *Kozyrze* kilka kolejnych lat. „To nie jest wystawa. To nie jest retrospektywa. To kolejny akt pracy nad nowym projektem” — czytamy w tekście kuratorskim. Twierdzenie trochę na wyrost. Bo to jest i wystawa, i retrospektywa.

W *Zachęcie* zebrano wybór prac od studiów w pracowni Grzegorza Kowalskiego po rok 2010. [...] Od 2009 roku *Kozyra* pracuje nad filmem fabularnym, który oparty zostanie na wątkach z jej własnego życia. [...] Wystawa ma więc swój jasno określony cel. *Kozyra* wyprzedza samą siebie. Widz nie zapoznaje się z jej twórczością bez powodu. Każdy zwiedzający jest bowiem potencjalnym aktorem w jej nowym filmie.

Karol Sienkiewicz, *Kozyra ma power*, „*Dwutygodnik*” 4/5, 2010, <http://www.dwutygodnik.com.pl/arttykul/1716-kozyra-ma-power.html>, dostęp 4 III 2011

Wystawa w *Zachęcie* nie ma układu ściśle chronologicznego, choć ma być rzeczową, funkcjonalną (by służyć powstającemu filmowi) prezentacją. Jednak sposób ekspozycji ujawniać może także różne konteksty. *Piramida zwierząt* (1993), ikona sztuki krytycznej, prezentowana jest wraz z materiałem prasowym dokumentującym kontrowersje, jakie wywołała dyplomowa praca artystki zrealizowana w słynnej pracowni Grzegorza Kowalskiego. Następnie wczesne prace: jeszcze studenckie akty z metalu i plasteliny (*Akty anorektyczki*, 1991), inscenizowane fotografie przyjaciela artystki *Karasia* (*Polaroidy czarno-białe*, 1992), cykl *Więzy krwi* (1995) i *Krzysztof Czerwiński* (1996). W kolejnych salach: instalacja *Święto wiosny* (1999–2002) oraz pokazane w jednej przestrzeni obie *Łaźnie* [...]. Wszystkie te realizacje tworzą swego rodzaju cykl „cielesny”, dotyczą choroby, cielesnej ułomności, umierania.

Magdalena Wicherkiewicz, *Kim jest Katarzyna K.?*, „*Art & Business*” I 2011

Ekspozycja w *Zachęcie* byłaby znakomitą, zasłużoną i długo oczekiwaną wystawą retrospektywną Katarzyny *Kozyry*, jednakże organizatorzy zarzekają się, że nią nie jest, że to tylko dodatek do castingu. Ogłoszenie castingu można by potraktować jako zabieg marketingowy, mający na celu zwrócenie uwagi mediów i publiczności, ale czy naprawdę w wypadku twórczyni tak znanej i kontrowersyjnej podobne zabiegi byłyby potrzebne? Rozsądniej chyba przekształcić pytanie, jakim rządzi się casting (kto zagra główną rolę, kto zagra *Kozyrę*?) w jego odwrotność: kogo zagra *Kozyra*? Jaką rolę odgrywa?

Xawery Stańczyk, *Piramida się przekrzywiła*, „*Arteon*” I 2011

Anna Senkara. Szlachcic

11 grudnia 2010 – 20 lutego 2011

kuratorka wystawy: **Julia Leopold**

sala nr 13 (Mały Salon)

Franciszek Szlachcic był w okresie PRL-u działaczem partyjnym, wysokim funkcjonariuszem bezpieczeństwa publicznego, ministrem spraw wewnętrznych w roku 1971, zastępcą Edwarda Gierka i przez dwa lata, do 1976, wicepremierem. Pochodził z ubogiej, robotniczej rodziny, a socjalizm umożliwił mu wspięcie się na najwyższe szczeble władzy. W 1976 roku Szlachcic został jednak odsunięty od polityki. Utracił wówczas wszystkie przywileje ówczesnych prominentów; jedyne, co mu pozostało, to wybudowana parę lat wcześniej dacha w podwarszawskiej Magdalence. Tam też Anna Senkara, młoda artystka z Pracowni Przestrzeni Audiowizualnej Grzegorza Kowalskiego w warszawskiej ASP, sfilmowała rozmowę z Romanem Szlachcicem,

Anna Senkara. Szlachcic

Fragment ekspozycji, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium
Wernisaż wystawy, od lewej: Julia Leopold, Anna Senkara,
fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

synem Franciszka. Wspomina on czasy dostatniego życia, kiedy dzięki wpływom ojca obracał się w najwyższych kręgach władzy. Jedynym wiernym Romanowi przyjacielem jest pojawiający się w filmie Jacek Niedzielak, którego losy mogłyby być materiałem na osobną historię. Ten prosty formalnie film ujawnia wiele wątków dotyczących zarówno spraw historycznych — ustroju i władzy, jak i bardzo prywatnych — uczuć i więzi. To właściwie opowieść o synu, mimo że ten niemal cały czas opowiada o ojcu. Tytuł filmu i wystawy nie precyzuje, do którego ze Szlachciców — ojca czy syna — się odnosi. Wystawie towarzyszył katalog z tekstem Anny Senkary opisującym jej spotkania z Romanem Szlachcicem (pomiędzy lutym a majem 2009) i cytatami z niepublikowanych notatek Franciszka Szlachcica z 1975 roku. Został on zilustrowany m.in. zdjęciami z archiwum rodzinnego Szlachciców. Katalog powstał we współpracy z Bunkrem Sztuki w Krakowie, gdzie wystawa zostanie pokazana w dniach 12 marca – 10 kwietnia 2011.

publikacje: katalog, plakat
wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie
ekspozycję do 31 grudnia 2010 zwidziło 3800 osób

Wystawę tworzą dwa filmy. Na jednym jest zima. Komunistyczni dygnitarze polują na dziki, leje się krew i wódka pita z luf dwururek. Wśród notabli są: Gomułka, Cyrankiewicz, a także Franciszek Szlachcic, generał MO, wicepremier za wczesnego Gierka. Na drugim filmie trwa lato. Jesteśmy w Magdalence, w wybudowanej z modrzewiowych bali daczcy Szlachciców. Mieszka tu syn Franciszka Roman. Przyjaciele nazywają go „kremłowskim księciem”. [...] Do daczcy w Magdalence zaprasza Anna Senkara (rocznik 1981), dla której PRL pozostaje w najlepszym razie wspomnieniem z dzieciństwa. To samo w sobie jest ciekawe — jeżeli Polska Ludowa pojawia się w sztuce młodych, to zwykle na poziomie fascynacji popkulturą i ikonosferą tamtej epoki. PRL jako rzeczywistość polityczna jest jednak bytem nieobecny.

Stach Szablowski, *Na daczcy. Młoda artystka na tropie PRL-owskiego dygnitarza*, „Przekrój” 3, 18 I 2011

Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie

18 grudnia 2010 – 20 lutego 2011

kuratorki wystawy: **Izabela Wojciechowska, Rene Maisner, Anna Tomczak**

projekt ekspozycji: Izabela Wojciechowska, Rene Maisner
sale: nr 12, 13

W siedemnaście lat po ukazaniu się *Imperium* widzowie mieli okazję obejrzeć w Zachęcie wystawę fotografii powstałych w latach 1989–1991, będących plonem podróży Ryszarda Kapuścińskiego po republikach dawnego ZSRR. Fotografie te do tej pory nie ujrzały światła dziennego poza kilkoma, które znalazły się w albumie *Ze świata*. Odnaleziono je dwa lata temu w archiwum prywatnym Kapuścińskiego. Ze sposobu posegregowania tego materiału i próby selekcji fotografii należy sądzić, że myślał on o wystawie poświęconej *Imperium*. Ten zamysł został zrealizowany jako ekspozycja prezentująca pięćdziesiąt czarno-białych fotografii wybranych spośród kilkuset. Fotografie te nie są dziennikiem

fotograficznym z podróży ani materiałem ilustrującym książkę *Imperium*. Stanowią raczej niezwykle fotoreportaż emocjonalny ukazujący ludzi, miejsca i wydarzenia w zderzeniu z uniwersalnym światem Kapuścińskiego. Tym razem wkraczamy w świat obrazu, do którego przyjdzie nam dodać słowa, ponieważ artysta nigdy swoich fotografii nie podpisywał. Znalazły się w tym wyborze zdjęcia z pierwszej po czterdziestu latach, odbytej w 1979 roku podróży do rodzinnego Pińska, które dodatkowo czynią ten fotograficzny esej bardzo osobistym.

publikacje: folder, plakat
 wydarzenia towarzyszące: oprowadzanie kuratorskie, warsztaty ekspozycyjne do 31 grudnia 2010 zwiedziło 2708 osób

To bodaj najbardziej reporterskie w charakterze fotografie w dorobku Ryszarda Kapuścińskiego, dokumentujące wydarzenia, których był świadkiem w czasie swoich podróży po ZSRR. Odnalezione fotografie pomogli identyfikować Sławomir Popowski, korespondent PAP w Moskwie, który przez dwa lata gościł Kapuścińskiego w swoim mieszkaniu na prospekcie Lenina i chodził z nim przyglądać się ulicznym demonstracjom, a także Wojciech Górecki, reporter, analityk z Ośrodka Studiów Wschodnich, specjalizujący się tematyce północnego

i południowego Kaukazu. Zdjęcia na tę wystawę przygotowała zmarła niedawno Izabela Wojciechowska zajmująca się od lat twórczością fotograficzną Ryszarda Kapuścińskiego. Wybierała je razem z córką reportera Rene Maisner.

Beata Kęczkowska, *Sfotografować Imperium*, „Gazeta Wyborcza — Stołeczna” 292, 15 XII 2010

Na wystawie znalazły się także zdjęcia z pierwszej po 40 latach wyprawy reportera do rodzinnego Pińska. Na fotografiach widać wąskie uliczki i biedne drewniane domy. To właśnie w Pińsku Ryszard Kapuściński po raz pierwszy zetknął się z imperium. Po latach wspominał małą, piętrową szkołę, do której chodził. Znajdowała się przy rozległym placu Trzeciego Maja. W wieżę stojącego tam kościoła Sowietci strzelali z armaty.

Bartosz Marzec, *Imperium w obiektywie Kapuścińskiego*, „Rzeczpospolita” 304, 30 XII 2010

Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie

Fragment ekspozycji, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium
 Wernisaż wystawy, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Projekt Kordegarda

ul. Gałczyńskiego 3

00-326 Warszawa

kuratorka: Magda Kardasz

Rozpoczęły w marcu 2006 w galerii Kordegarda program wystaw o tematyce miejskiej *Pokój z widokiem* od kwietnia 2010 roku kontynuowany jest pod szyldem Projekt Kordegarda w nowej siedzibie przy ulicy Gałczyńskiego. Każdej wystawie towarzyszy folder*.

Bracia Jakub & Tymek Jezierscy Wariacje 23 kwietnia – 30 maja

Wariacje braci Jakuba i Tymka Jezierskich to pierwsza wystawa w nowej siedzibie Kordegardy. Nowe miejsce, nowy rozdział, nowa/stara nazwa galerii Projekt Kordegarda. Autorami prezentacji byli: Jakub Jezierski, jeden z najciekawszych architektów i projektantów młodego pokolenia, tym razem występujący w podwójnej roli — pomysłodawcy wystroju wnętrza i oprawy graficznej druków oraz artysty, współautora wystawy — i Tymek Jezierski, utalentowany rysownik, ilustrator, plakacista. Wystawa traktuje o zmianie, mutacji na pograniczu designu i sztuk pięknych, do której pretekstem

Projekt Kordegarda, ul. Gałczyńskiego 3

Bracia Jakub & Tymek Jezierscy. Wariacje

Kompozycja jadalna, 2010

Mistrzostwo, 2010

* Spis publikacji towarzyszących wystawom s. 72

stało się przekształcenie wnętrza dawnej galerii antyków połączonej z lombardem i przystosowanie go do nowej funkcji — niekomercyjnej galerii sztuki współczesnej. Na wystawie można było znaleźć kompozycje ścienne (mozaiki) z prefabrykowanych elementów, a także fotografie, rysunki, elementy rzeźbiarskie. Była to swoista zabawa z „antykwarem” form z kolekcji artystów, z typografią, gra słowem, wariacje na temat powtarzalności motywów i historia o możliwości błędu w systemie. Ten zbiór heterogenicznych form i dzieł łączy wspólne dla obydwu braci wycucie estetyki i poczucie humoru.

Gąbkowe zmywaki, chrupki kukurydziane, nieporadne rysunki są punktami wyjścia wystawy-wystroju Kordegardy w nowej lokalizacji. Banal zmienia się we wciągające i niejednoznaczne wydarzenie. [...] Efekt pracy tandemu *Brothers in Arms* jest frapujący, bo właściwie trudno w *WARIACJACH* rozgraniczyć stałe elementy wystroju wnętrza i eksponaty. Co więcej, bracia zdecydowali, że nie będą wskazywać, które prace są czyjego autorstwa. Wszystko, co bracia wnieśli, zrobili i zaaranżowali, stanowi całość. Za sprawą dużych okien już z ulicy widać obrazy, a właściwie kompozycje typograficzne z gąbek, rzeźby, rysunki braci Jezierskich. Ale po przekroczeniu progu galerii na pierwszy plan wysuwają się skrzynie meblowe i osłony na grzejniki (projektu Jakuba) — są równie istotne, jak same eksponaty. To dość mocna, ale i udana interwencja w przestrzeń galerii.

Magda Kochanowska, *Wariacje braci Jezierskich*, dwutygodnik.com 30/2010, <http://www.dwutygodnik.com.pl/artukul/1150>, dostęp 4 III 2011

Krzysztof Zieliński **Briesen**

10 czerwca – 25 lipca

współpraca: Dominika Tomaszewska

Wystawa była kolejną odsłoną realizowanego przez Krzysztofa Zielińskiego od 1995 roku cyklu *Briesen*. Tytuł wystawy to niemiecka nazwa rodzinnej miejscowości artysty — Wąbrzeźna. Cały cykl stanowi dokumentację osobistego doświadczania przestrzeni Berlina, będącego nowym miejscem zamieszkania Zielińskiego. Prezentowane na wystawie fotografie nowoczesnego miasta, odarte ze zgiełku i chaosu, zabierały odbiorcę w nostalgiczną podróż po miejskiej codzienności uwięzionej

w bezczasie. Poszukując symbolicznych znaczeń w architekturze Berlina ukazanego bez rozmachu, przypominającego raczej zwyczajne prowincjonalne miasto niż potężną stolicę, Zieliński wydobyl pustkę, bezruch, ciszę i melancholię miasta. Autor balansował na granicy między obiektywnym rejestrowaniem rzeczywistości Berlina a potrzebą komentowania swoich przedstawień. Uderzająca była zwyczajność przedstawionych obrazów, brak choćby jednej domagającej się utrwalenia cechy charakterystycznej uniwersalnego wizerunku miasta. Artysta skierował swój obiektyw na brudne, podrapane ściany, stare witryny, zabałaganione mieszkania, szare ulice, na przedmioty i miejsca połączone jedynie jednostkowym doświadczeniem pozbawiającym je jednoznaczności. Przestrzeń miasta została wykorzystana przez artystę jako miejsce pozornie bez własności, przynależności, które kształtuje się samo na własny użytek. Zakłócone poczucie czasu, zawieszenie w pustce emanujące z fotografii,

Krzysztof Zieliński. Briesen, fragment ekspozycji
fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

dotykało także problemu definiowania własnej tożsamości. Istnienie w mieście nie wymaga naszej realnej obecności, widoczne są tylko jej znaki. Porzucone przedmioty codziennego użytku, stare samochody, anteny, znaki drogowe, szyldy, napisy były uniwersalnymi dowodami chwilowego istnienia w scenarii miasta, którego skrawki zawłaszcza wyobraźnia artysty.

We wszystkich tych zdjęciach dają się zauważyć najlepsze cechy „stylu” Krzysztofa Zielińskiego. Umiejętność patrzenia na świat w sposób abstrakcyjny, zdolność przekształcania go w linie i płaszczyzny. Wrażliwość na kolor i jego relacje ze światłem. Kompozycja równie logiczna, co lekka i nieoczywista. Estetyczność, która niczego nie stara się sztucznie upiększyć. Czasem wydaje się, że twórczość Zielińskiego — bardzo współczesna — staje w poprzek obowiązującym w fotografii modom. Udowadnia, że nie każde zdjęcie i nie każdy dokument jest dziełem sztuki.

Agnieszka Sabor, *Między Briesen a Berlinem*, „Tygodnik Powszechny”, 12 I 2010

Miasto Łódź, fragment ekspozycji

From Kaliningrad with Love

Fragment ekspozycji

Wernisaż wystawy, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Miasto Łódź

31 lipca – 3 października

współautor koncepcji: **Jakub Stępień HAKOBO**

Wystawa zawdzięcza swój tytuł Jakubowi Stępniewi HAKOBO, jednemu z jej uczestników. Zaprojektował on także część obrazową zaproszenia i folderu towarzyszącego ekspozycji. Celem wystawy było zaprezentowanie Łodzi z jej silnie wyczuwalną do dziś w tkance miejskiej historią, problemami społecznymi, postępującą modernizacją i komercjalizacją przestrzeni miejskiej, unikalnym Muzeum Sztuki i tradycją awangardy, historią artystycznych przedsięwzięć organizowanych przez artystów dla artystów, sławną Szkołą Filmową i Akademią Sztuk Pięknych kształcąca artystów wizualnych i projektantów mody. Przestrzeń galerii jest niewielka, konieczny więc był wybór. Ekspozycję *Miasto Łódź* od innych podobnych wyróżnia odejście od ukazywania wyłącznie miejscowej sceny sztuki wizualnej, a w zamian skupienie uwagi na młodym i średnim pokoleniu twórców i chęć ukazania interesujących zjawisk także z dziedziny projektowania, filmu i muzyki. Uczestników projektu łączy sympatia dla Łodzi, wrażliwość na problemy tego mia-

sta, a także decyzja o budowaniu swojej zawodowej kariery w tym właśnie miejscu. Artyści biorący udział w wystawie: Sławomir Belina, Monika Błażusiak, Balbina Bruszezwska, Agnieszka Chojnacka, Artur Chrzanowski, Gregor Gonsior, Kamil Kuskowski, Monika Maślóń, Tomasz Matuszak, Modapolka.pl (Paulina Stępień), Anna Orlikowska, Krzysztof Ostrowski, Jakub Stępień HAKOBO, Wunderteam.pl (Magdalena Koziej, Paulina Stępień). Zaprezentowano również etiudy filmowe z Łodzią w tle autorstwa studentów PWSFiTV.

Ilustracja na zaproszeniu przedstawia wykadrowany neon miejscowego dworca kolejowego Łódź Fabryczna. Praca — emblematyczna dla tej wystawy — pokazuje niejednoznaczność tego miasta, nieatrakcyjny neon brzydkiego dworca, z którego można stworzyć piękny, intrygujący obraz, w dodatku z napisem „FAB” (skrót od „fabulous” — fantastyczny). Wystawa — choć momentami bardzo kolorowa i pop — nie idealizuje głupio miasta Łodzi. Nie ucieka od problemów społecznych, niewygodnej momentami historii. Pokazuje, że nawet zamalowane antysemityczne napisy na murach, niestety wciąż spod kolejnych warstw farby wylażą.

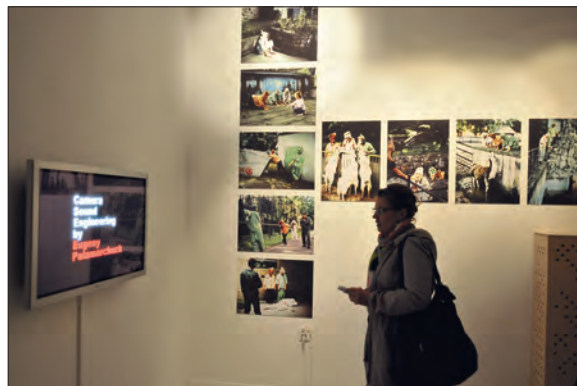
Agnieszka Kowalska, *Fantastyczna Łódź*, „Gazeta Wyborcza — Co jest Grane” 182, 6 VIII 2010

From Kaliningrad with Love

9 października – 21 listopada

kuratorzy: **Irina Czesnokowa, Jewgienij Umanski, Magda Kardasz**

Wystawa powstała we współpracy z Kaliningradzkim Filialem Gosudarstwiennowo Centra Sowremiennowo Iskusstwa, wokół którego skupia się miejscowa elita artystyczna. Wystawa ukazywała portret Kaliningradu — miasta o skomplikowanej historii, widziany oczyma współczesnych artystów wizualnych tam działających. Wzięli w niej udział twórcy różnych pokoleń, prezentujący fotografie, wideoinstalacje, dzieła konceptualne. Pokaz uzupełniła dokumentacja projektów artystów międzynarodowych realizowanych w baszcie Kronprinz — siedzibie Centrum, a także prezentacja wydanego przez nie artystyczno-socjologicznego przewodnika po mieście. Na wystawie znalazła się także część historyczno-architektoniczna poświęcona Königsbergowi

przygotowana we współpracy z Janem Salmem — adiunktem w Instytucie Architektury i Urbanistyki Politechniki Łódzkiej, specjalistą od historii architektury dawnych Prus Wschodnich. Artyści biorący udział w wystawie: Danił Akimow, Oleg Blablas, Aleksiej Czebykin, Obszczeje Wzdragiwanje (Julia Abramowa, Aleksandr Lubin), Jewgienij Pałamarczuk, Aleksandr Podoprigorow, Jewgienij Umanski, Ksenia Uranowa, Jurij Wasiliew.

The Kaliningrad Branch of NCCA and Zachęta National Gallery of Art (Poland) will hold an exhibition of Kaliningrad contemporary artists *From Kaliningrad with Love* in the Projekt Kordegarda exhibition space (Warsaw, Poland). The exhibition [...] for the first time in Warsaw exclusively gathers together the works which are created by contemporary Kaliningrad artists who form their unique image of the city enabling the spectator to sense and accept this special land. 'Wild Russian West', exclave, 'abroad', the Russian Koenigsberg — this territory which became a part of the USSR after World War II, gives rise to a multitude of associations. The region is a piece of Russia that doesn't border on it in any way. But that is just the beginning of all its geographical and historical peculiarities entailing a number of reflections: Kaliningrad–Koenigsberg, Russia–Prussia, the eastern parts of Europe or the western most part of Russia... *From Kaliningrad with Love*, <http://www.ncca.ru/en/events.text?filial=4&id=365>, dostęp 4 III 2011

Ferit Kuyas
Miasto ambicji
26 listopada 2010 – 9 stycznia 2011

Ferit Kuyas, urodzony w 1955 roku w Istambule, studiował prawo i architekturę na Uniwersytecie w Zurychu, a od 1986 roku zajmuje się fotografią. Jego wystawa prezentowała cykl zdjęć powstałych w latach 2004–2008. Wydane wcześniej jako album w Projekcie Kordegarda pokazane zostały w formie odbitek, wielkoformatowych wydruków, a także projekcji na ścianie. W ten sposób widzowie mogli obejrzeć kilkadziesiąt widoków Chongqing — jednego z wielu rozwijających się w imponującym i zaskakującym tempie i skali chińskich miast — zajmującego obszar równy jednej trzeciej powierzchni Polski, o liczbie mieszkańców przekraczającej 32 miliony. Ferit Kuyas przedstawia obraz tego miejsca nieprzypominający propagandowego folderu. Są w nim błyszczące nowości wieżowce, ale stojące pośród bujnej przyrody czy na pozbawionym infrastruktury utorze. Wielkie place i szerokie ulice są dziwnie puste. Kilkakrotnie sfotografowany przez Kuyasa

ogromny wiadukt przypomina raczej ruiny jakiejś starożytnej budowli upamiętniającej autorytarne państwo niż nowoczesną autostradę w budowie. Zdjęcia utralają moment przemiany krajobrazu, architektury i struktur społecznych. Spojrzenie przez obiektyw Ferita Kuyasa sprawia, że podziwiamy rozmach i skalę przeobrażeń, jednocześnie przeczuwając, że stoją za nimi duże koszty w ludziach, dziedzictwie kulturowym i ekologii. Nie przypadkiem Chongqing leży w pobliżu słynnej, ale i kontrowersyjnej Zapory Trzech Przełomów.

Na barwnych fotografiach wylaniają się mosty, wiadukty, niekończące się ciągi komunikacyjne, gigantyczne budynki biurowe, kompleksy blokowisk, kolorowo oświetlone statki na rzece, rozkopane i przygotowywane tereny pod nowe inwestycje — wszystko to metaforycznie mówi o Chinach, które przeobrażają się błyskawicznie w gigantyczne mocarstwo, które musi znaleźć swój wyraz w technologicznym przyspieszeniu i gwałtownej modernizacji. Ferit Kuyas zaznacza, że dla niego Chiny nadal są owiane pewną tajemnicą, a „po tylu podróżach wydaje mu się, że im więcej się dowiaduje, tym mniej wie”. Nie traktuje swoich zdjęć jako dokumentu, chciałby raczej przez nie wyrazić swoje osobiste emocje.

Marek Grygiel, *Ferit Kuyas: Miasto ambicji. Chiny w przyspieszeniu*, <http://fototapeta.art.pl/2010/fks.php>, dostęp 4 III 2011

Ferit Kuyas. Miasto ambicji, wernisaż wystawy, od lewej: Magda Kardasz, Ferit Kuyas, fot. Marek Krzyżanek © Agencja Medium

Wydarzenia, projekty głoszące w galerii Zachęta

Promocja nowego numeru „Czasu Kultury”

20 stycznia

sala multimedialna

[R]ewolucja — Darwin jest OK to spotkanie towarzyszące wydaniu kolejnego numeru „Czasu Kultury” pod tym samym tytułem oraz wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe* trwającej w Zachęcie. Celem była dyskusja „dwóch kultur” — nauk przyrodniczych z naukami humanistycznymi i sztuką — w której udział wzięli ich przedstawiciele: geolog i ewolucjonista Marcin Ryszkiewicz; paleontolog i odkrywca tropów dewońskiego tetrapoda w Zachętniu Grzegorz Niedźwiedzki; historyk sztuki Gabriela Świątek; redaktorka „Czasu Kultury” i filozof Monika Bakke oraz kulturoznawca Benjamin Cope. Rozmowa dotyczyła tego, jaki wpływ na humanistykę i sztukę mają obecnie nauki przyrodnicze i w jaki sposób ich odkrycia są obecne w mediach i w sztuce.

Zebranie reaktywacyjne Towarzystwa Zachęty Sztuk

Pięknych

28 stycznia

sala warsztatowa

Celem spotkania było udzielenie absolutorium poprzedniemu zarządowi, powołanie nowego zarządu i przyjęcie nowych członków.

Wideokonferencja wykładu Anny Dyson i Christophera Sharplesa *New American Architecture: Architecture as an Ecological System*

10 marca

sala multimedialna

Christopher Sharples jest jednym z najlepszych architektów pracujących w Stanach Zjednoczonych, wykładowcą, laureatem licznych nagród, m.in. nagrody Cooper Hewitt/Smithsonian Institute’s National Design Award in Architecture (2009), SBIC Beyond Green High Performance Building Award za projekt budynku Garden Street Lofts w Hoboken, New Jersey (2008)

czy Academy Award in Architecture (2001). Anna Dyson pełni funkcję dyrektora Centrum Architektury Nauki i Ekologii (CASE) w Rensselaer Politechnic Institute w Troy w stanie New York, gdzie wykłada projektowanie, technologię i teorię. Posiada szereg międzynarodowych patentów na innowacje w dziedzinie systemów budowlanych i kieruje nowym projektem badawczym dotyczącym rozwoju lokalnych systemów wytwarzania energii. Wykład komentował Wojciech T. Oktawiec, prezes firmy PATH Architecture z siedzibą w Oregonie w Stanach Zjednoczonych, założyciel Polskiego Stowarzyszenia Budownictwa Ekologicznego (PLGBC) oraz oddziału World Green Building Council, wiceprezes amerykańskiego oddziału PLGBC.

Wideokonferencja zorganizowana we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych w Warszawie i Konsulatem Generalnym Stanów Zjednoczonych w Krakowie.

Warsaw Electronic Festival: koncert WEF.LIVE.LAB /CHOPing + kr39/

26 marca

sala multimedialna

kr39 to połączenie muzyki eksperymentalnej i śpiewu tradycyjnego. Twórcy poszukują cech wspólnych na poziomie struktur muzycznych, rytmicznych i brzmieniowych przy zachowaniu tożsamości obu tradycji. Pierwszy projekt formacji kr39 to *In_between*, w którym osi są pieśni tradycyjne związane z najważniejszymi wydarzeniami w życiu człowieka: narodzinami, weselem i pogrzebem. Projekt powstał we współpracy z Ośrodkiem Rozdroża i Fundacją Muzyka Kresów w Lublinie. Skład: Anastazja Bernad, Zofia Bernad, Olga Kozieł, Hanna Linkowska, Mateusz Bąkała, Sebastian Mac, Jan Bernad. Organizatorzy projektu: Warsaw Electronic Festival, Fundacja Sztuka i Technologia, Zachęta Narodowa Galeria Sztuki

Konferencja Wikimedia Polska 2010 27–28 marca

sala multimedialna

To piąta tego rodzaju impreza organizowana przez Stowarzyszenie Wikimedia Polska, mająca na celu wymianę doświadczeń użytkowników biorących udział w tworzeniu projektów Wikimedia oraz osób związanych z problematyką wolnego oprogramowania, dostępu do wiedzy w tworzącym się społeczeństwie informacyjnym, jak i twórców działających na polu wolnej kultury. W ramach konferencji odbyły się sesje wykładowe, panel dyskusyjny i warsztaty.

W sesji *Wiki vs Rzeczywistość* udział wzięli: Marek Ostrowski, Mikołaj Węgier, Aneta Ostrowska, Bartosz Kosiński, Ryszard Błaszczewicz. Moderator sesji: Mateusz „Mat86” Batelt.

W sesji *Kultura Wiki* udział wzięli: Michał „Viatoro” Skąpski, Anastazja Lwowa, Joanna Kulesza. Moderatorka sesji: Julia Koszewska.

Sesja *Zachęta Goes Wiki* była moderowana przez Małgorzatę Bogdańską-Krzyżanek. W ramach sesji odbył się panel dyskusyjny *Wolna kultura — wolna sztuka* z udziałem mec. Krzysztofa Osiewicza i Piotra „VaGli” Wąglowskiego oraz warsztaty *Tworzenie haseł do Wikipedii o dziełach sztuki z kolekcji stałej Zachęty Narodowej Galerii Sztuki*.

Prowadzenie: Masti (Marek Stelmasik) & Przykuta (Sebastian Skolik).

Sesja *Gender w kulturze* objęła wykład Ewy Mikiny oraz warsztaty *Wikipedystki, do dzieła!* Prowadzenie: Claudia Snochowska-Gonzalez, Katarzyna Michalczak.

14. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe Beethoven, muzyka i fenomen fortepianu. Rok Chopina i Schumanna

29 marca

organizatorzy: Akademia Muzyczna w Krakowie, Stowarzyszenie Ludwiga van Beethovena

Sympozjum w ramach XIV Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena. Przewodniczący: prof. Mieczysław Tomaszewski. Udział wzięli: Krzysztof Bilica, Petra Bockholdt, Regina Chłopiczka, Michael Heinemann, Małgorzata Janicka-Słysz, Hermann Jung, Heinz von Loesch, Helmut Loos, Teresa Malecka, Maciej Negrey, Anna Nowak, Leszek Polony, Irena Poniatowska, Ewa Siemadaj, Natalia Sopata, Glenn Stanley, Mieczysław Tomaszewski

Noc Muzeów i koncert WEF Laptop Orkiestra

15 maja

W muzealną noc galerię odwiedziło ponad 4000 osób. W tym roku na naszą publiczność czekała największa tegoroczna wystawa Zachęty *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*. To pierwszy reprezentatywny przegląd sztuki wschodnioeuropejskiej poświęconej problematyce ról płciowych. Odbył się koncert muzyki współczesnej w wykonaniu WEF Laptop Orkiestra — grupa artystów tworzyła muzykę z kilkunastu laptopów jednocześnie. Dźwiękom wtórowały generowane przez komputery obrazy. Artyści: Nmls, Pleq, Guido, Michał Wolski, Mikołaj Menes, Krzysiek Cybulski, Xlorite, Electric Fitness, Bulbuloid, zagaynikov, xanadu, omnibrain, VJ-e: Kolektyw Microkino (VJ martinis, VJ bo.). Galeria wspólnie z innymi polskimi instytucjami kultury namawiała do złożenia podpisu pod apelem Obywateli Kultury: 1% na Kulturę. Inicjatywę tę wsparli m.in.: Jacek Dehnel, Norbert Kabaczyński, Rafał Królikowski, Piotr Nowicki, Jacek Pałasiński, Agata Passent, Marek Raczkowski, Aga Zaryan, Jacek Żakowski. Zebrano tego wieczoru ponad 2000 podpisów.

Warsztaty WEF.LIVE.LAB

22 maja

sala multimedialna

Warsztaty: Podstawowe zagadnienia muzyczne, *Native Instruments Reaktor*. Koncerty Debiuty sceny WEF: Mauve Dust / Bulbuloid / scamall / horneusz / xanadu, Scena Eksperymentalna WEF.LIVE.LAB: Krzysiek Cybulski, Grzegorz Bojanek + Piotr Michałowski + RND, VJ-e: martinis / bo. / a2xd

Festiwal Reklamy

23–25 maja

sala multimedialna

Szоста edycja festiwalu. W programie znalazły się wykłady o komunikacji marketingowej i budowaniu marek przy użyciu brand designu, spotkania z gwiazdami polskiej sztuki reklamowej oraz warsztaty dla dzieci: *Warsztaty twórczego myślenia: Domowe odkrycia, czyli co w domu piszczy?* Prowadzenie: Anna Goryczka

Promocja książki Zbigniewa Osińskiego Jerzy Grotowski. Źródła, inspiracje, konteksty

7 czerwca

wydawca: słowo/obraz terytoria
sala multimedialna

Udział wzięli: Zbigniew Osiński, Maja Komarowska, Maria Prussak, Maria Krzysztof Byrski, Lech Raczak. Prowadzownie: Dariusz Kosiński, Zbigniew Majchrowski.

Warsaw Electronic Festival

16–19 czerwca

Główne wydanie najstarszego polskiego festiwalu sztuki i muzyki elektronicznej Warsaw Electronic Festival to cztery dni obcowania ze sztuką mediów oraz muzyką elektroniczną. Inauguracja festiwalu odbyła się w Zachęcie 16 czerwca występem zespołu WEF Laptop Orkiestra oraz quadro-ambientalnego projektu Gold Plated Face. W tym roku fani muzyki elektronicznej mogli doznać szerokiego spektrum wrażeń muzycznych — począwszy od słodkich i przyjaznych dźwięków brytyjskiego duetu ISAN, który tworzą Robin Saville oraz Antony Ryan. W ramach festiwalu miał miejsce wielokulturowy chińsko-polski eksperyment projektu ChoP i prezentacje elektroakustyczne Japończyka Tetsuya Hori, zabrzmiał rodzimy IDM znanych polskich twórców jak Pleq, Liquid Molly, quadro-ambient projektu Gold Plated Face oraz preparowana muzyka folkowa w otoczeniu eksperymentów elektroakustycznych projektu kr39. Nie zabrakło premierowych instalacji w ramach inicjatywy UPGRADE!, warsztatów, działań VJ-skich najlepszych polskich VJ-ów. W sumie na wszystkich scenach festiwalowych zagościło ponad 40 artystów z Polski i zagranicy. Główna scena zorganizowana została w sali multimedialnej Zachęty.

Wykłady w ramach festiwalu Ulica Próżna 2010. Pamięć kamieniem

31 sierpnia – 2 września

organizator: Fundacja im. Krystiany Robb-Narbutt
sala multimedialna

W tym roku po raz pierwszy wystawie towarzyszył program edukacyjny autorstwa Julii Koszewskiej. Cykl wykładów bezpośrednio odnosił się do problemu pamięci zarówno indywidualnej, jak i zbiorowej: Krystian Połomski, *Pamięć i krajobraz*; Anna Wierzbicka, *Pamięć architektury*; Julia Koszewska, *(Nie)pamięć spoleczna*.

Pokaz filmów animowanych w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Teatru Lalek i Animacji Filmowych dla Dorosłych Lalka też człowiek

3–5 listopada

sala multimedialna

Pokaz animacji filmowych prezentowanych w ramach festiwalu. 3 listopada, godz. 20.30 — filmy wytwórni SE-MA-FOR; 4 listopada, godz. 18 — filmy George'a Griffina; 5 listopada, godz. 18 — Shenkar School of Design (Izrael)

Walne zebranie Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej

8 listopada

sala multimedialna

Międzynarodowy Festiwal Reportażu Warszawa bez fikcji

24–27 listopada

organizatorzy: Instytut Książki, Instytut Reportażu

sala multimedialna

W ramach trwającego w Warszawie festiwalu reportażu (23–28 listopada), zorganizowanego przez Instytut Reportażu i Instytut Książki, w Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki odbyły się cztery debaty festiwalowe: 24 listopada, *Bez fikcji — z kraju*, debata: Co z Polską? Uczestnicy: Cezary Łazarewicz, Włodzimierz Nowak, Gabrielle Lesser, Mikołaj Lizut. Prowadzenie: Katarzyna Kolenda-Zaleska

25 listopada, *Bez fikcji — z frontów*, debata: Reporter — świadek obojętny? / Co ty wiesz o zabijaniu? Uczestnicy: Åsne Seierstad, Arkadij Babczenko, Peter Fröberg-Idling, Wojciech Jagielski. Prowadzenie: Jacek Żakowski

26 listopada, *Bez fikcji — z przeszłości*, debata: Rozmowa reportera z przeszłością. Uczestnicy: Swietłana Aleksijewicz, Daša Drndić, Anna Bikont. Prowadzenie: Joanna Szczęsna

27 listopada, *Bez fikcji — ze świata*, debata: Jak reporter opisuje świat? (Reporterski talk-show). Uczestnicy: Mariusz Szczygieł, Max Cegielski, Włodzimierz Nowak, Katarzyna Surmiak-Domańska, Olga Stanisławska, Wojciech Górecki. Prowadzenie: Jacek Dehnel i Agnieszka Drotkiewicz

Aukcja Fundacji Ars Auro Prior

6 grudnia

sala multimedialna, sale: nr 12, 13

Fundacja Ars Auro Prior została założona w grudniu 2003 roku przez historyków sztuki z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego. Zadaniem fundacji jest promocja i wspieranie życia naukowego w Polsce oraz popularyzacja wiedzy o sztuce.

Pokaz filmu *Katastrofa Artura Żmijewskiego*

17 grudnia

goście: **Artur Żmijewski, Grzegorz Kowalski**

sala multimedialna

Najnowszy film Artura Żmijewskiego *Katastrofa* (2010, 59 min) to dokument pokazujący reakcje społeczne na katastrofę smoleńską, opisujący rytuały towarzyszące narodowej żałobie od 10 kwietnia 2010 roku. Publiczny, potoczony z dyskusją pokaz filmu z udziałem autora stanowi część przewodu doktorskiego Artura Żmijewskiego na Wydziale Sztuki Mediów i Scenografii ASP w Warszawie. Promotorem pracy jest prof. Grzegorz Kowalski. Była to pierwsza prezentacja filmu w Polsce. Jesienią wyświetlany był w Amsterdamie podczas 23. Międzynarodowego Festiwalu Filmów Dokumentalnych IDFA oraz na 29. Biennale w São Paulo.

Pokaz filmu *Sailor Normana Leto*

20 grudnia

goście: **Norman Leto, Jakub Banasiak**

sala multimedialna

Norman Leto, artysta i pisarz, samouk z dziedziny wideo i nowych mediów. W 2007 roku w CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie miała miejsce jego debiutancka wystawa. W 2008 roku Leto rozpoczął pracę nad książką *Sailor*, częściowo autobiograficzną powieścią ukazującą rozwój jednostki na tle współczesnego świata nowych mediów i technologii w sztuce. W latach 2009–2010 artysta stworzył również film autobiograficzny *Sailor*, będący swobodną adaptacją książki.

Wystawy w kraju i za granicą organizowane przez kuratorów Zachęty lub przy współudziale galerii

18 II – 14 IV Zbigniew Libera. *Prace 1982–2008*, kurator: Dorota Monkiewicz, BWA Wrocław — Galerie Sztuki Współczesnej, wystawa zorganizowana we współpracy z Zachętą Narodową Galerią Sztuki

1–23 V *Nie śpimy!*, kuratorzy wystawy: Katarzyna Karwańska, Magdalena Nowak, **Stanisław Welbel**, BWA Zielona Góra

1–3 V *Impreza dobra i ryzykowna* (plener), kuratorzy wystawy: Katarzyna Karwańska, Magdalena Nowak, **Stanisław Welbel**, BWA Zielona Góra

8 VII – 19 IX Allan Sekula. *Polonia and Other Fables*, kuratorzy: **Karolina Lewandowska**, Katalin Szekeley, Ludwig Museum Budapest — Museum of Contemporary Art, wystawa zorganizowana we współpracy z Zachętą Narodową Galerią Sztuki i The Renaissance Society at the University of Chicago

29 VIII – 5 IX *Próżna 2010. Pamięć kamienic* (w ramach festiwalu Festiwalu Kultury Żydowskiej Warszawa Singera), kurator: Krystyna Piotrowska, współpraca: **Anna Tomczak**

Spotkania, sympozja w kraju i za granicą

15 I **Hanna Wróblewska**, udział w Międzynarodowej Konferencji Grotowski — *Narracje* zorganizowanej przez Instytut Kultury Polskiej UW we współpracy z Instytutem im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu i Komitetem Nauk o Kulturze Polskiej Akademii Nauk. Rozmowa z Magdą Kuleszą i Jarosławem Suchanem, prowadzona przez Dorotę Sajewską i Pawła Soszyńskiego

16 I **Stanisław Welbel**, udział w dyskusji panelowej *Czy promocja artysty jest funkcją szkolnictwa artystycznego?* / *Does Academy Function to Promote Artists?*, Kraków, organizatorzy: HISK — Hoger Instituut voor Schone Kunsten, Gandawa; Muzealnictwo i Studia Kuratorskie Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków; Krakowskie Biuro Festiwalowe, Kraków. Uczestnicy: Magdalena Kownacka, Grzegorz Sztwiertnia, Agata Pankiewicz, Steven Baelen, Hans Martens, Stanisław Welbel

20 I **Gabriela Świtk**, *[R]ewolucja — Darwin jest OK*, udział w dyskusji „dwóch kultur” — nauk przyrodniczych z naukami humanistycznymi, „Czas Kultury” w Zachęcie, Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa; komunikat: *Ernst Haeckel i sztuka*

22 I **Agnieszka Morawińska, Hanna Wróblewska**, udział w otwarciu wystawy *Krzysztof Wodiczko. Goście w Atlasie Sztuki* w Łodzi

5 II **Maria Brewińska**, udział w otwarciu wystawy *Goshki Macugi* w Galerie Rüdiger Schöttle, Monachium, w związku z planowaną wystawą w Zachęcie

10 II **Anna Zdzieborska**, wykład *Sztuka publiczna — propozycje definicji i przykładowe realizacje*, BWA Skierniewice

18 II **Agnieszka Morawińska**, udział w otwarciu wystawy *Zbigniew Libera. Prace 1982–2008* w BWA Wrocław — Galerie Sztuki Współczesnej, Galeria Awangarda

1 III – 30 IV **Gabriela Świtk**, pobyt badawczy w The Institute for the Advanced Studies in the Humanities, The University of Edinburgh oraz na stypendium Fundacji z Brzezia Lanckorońskich w Londynie

3 III **Agnieszka Morawińska**, spotkanie z Václavem Riedlbauchem, Ministrem Kultury Czech w Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki

3 III **Anna Zdzieborska**, wykład *Sztuka publiczna jako pretekst do refleksji i dyskusji społecznej*, BWA Skierniewice

15 III **Agnieszka Morawińska**, udział w obradach Jury konkursu na projekt wystawy reprezentującej Polskę na 12. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji w 2010 roku

16 III **Gabriela Świtek**, udział w seminarium badawczym *Theory in Practice, Practice in Theory*, The Institute for Advanced Studies in the Humanities, The University of Edinburgh; wykład: *Architecture in Art: A Contemporary Spatial Turn?*

27–28 III **Julia Koszewska**, moderatorka sesji *Kultura Wiki*, **Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek**, moderatorka sesji *Zachęta Goes Wiki* w ramach konferencji *Wikimedia Polska 2010*, Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa

13 IV **Agnieszka Morawińska**, udział w otwarciu wystawy polskich artystów *Les Promesses du passé* w Centre Pompidou w Paryżu

21 IV **Gabriela Świtek**, udział w seminarium badawczym ESALA, Department of Architecture, The University of Edinburgh; wykład: *The Fragment as a Paradigm of Modernity*

17 V – 5 VI **Magda Kardasz**, wyjazd studyjny do Indii — Delhi, Bombaj, Bangalur — w związku z wystawą planowaną w Zachęcie

20–22 V **Gabriela Świtek**, udział w seminarium *Zawsze fragment?*, XII Seminarium Metodologiczne poświęcone kulturze XX i XXI wieku, organizator: Katedra Historii Sztuki Współczesnej KUL, Kazimierz Dolny; referat: *Non finito i fragment. Koncepcje nowoczesnej myśli o sztuce wobec współczesności*

28 V **Gabriela Świtek**, udział w dyskusji *Historyk sztuki, czyli krytyk sztuki?* poświęconej współczesnej krytyce artystycznej, organizowanej przez Sekcję Polską Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki oraz Muzeum Sztuki w Łodzi. Rozmowa z prof. Ryszardem Kluszczyńskim, Jarosławem Suchanem i dr. Andrzejem Szczerskim.

9–11 VI **Joanna Waśko**, udział w konferencji *Contemporary Art: Who Cares?*, Royal Tropical Institute, Amsterdam (<http://www.incca.org/contemporaryartwhocares>), prezentacja: *Implementation of INCCA Models and Guidelines into Collection Care Practice in Zachęta National Gallery of Art*

11 VI **Agnieszka Morawińska**, udział w panelu dyskusyjnym w Muzeum Narodowym w Warszawie *Exhibiting Gender and Sexuality*, towarzyszącemu wystawie *Ars homo erotica* oraz w spotkaniu w Zachęcie Narodowej Galerii Sztuki *Gender after the Wall* z badaczami, którzy brali udział w przygotowaniu wystawy *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej* (spotkania współorganizowane przez Instytut Adama Mickiewicza oraz ERSTE Stiftung)

22 VI **Hanna Wróblewska**, udział w obradach Jury międzynarodowego konkursu młodych twórców z 31 krajów Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Środkowej Henkel Art Award

8 VII **Gabriela Świtek**, udział w dyskusji *Przestrzenie mieszkalne* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Heidrun Holzfeind. Za Żelazną Bramą*, Centrum Sztuki

Współczesnej Zamek Ujazdowski, Warszawa. Rozmowa z prof. Marią Lewicką, Grzegorzem Piątkiem i Iłką Sienkiewicz-Nowacką, moderowana przez Kaję Pawełek

13–17 VII **Stanisław Welbel**, udział w warsztatach tworzenia audiodeskrypcji dzieł sztuki współczesnej, Galeria Arsenal, Białystok

29 VII **Agnieszka Morawińska**, udział w posiedzeniu Jury konkursu na dyrektora programowego Centrum Sztuki Współczesnej *Znaki Czasu* w Toruniu

19 VIII **Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek**, udział w szkoleniu *Aktualne problemy prawne w muzealnictwie i obrocie dziełami sztuki*, VIII edycja seminarium z cyklu *Nowoczesne muzea i galerie*, Centrum Promocji Informatyki, Warszawa. Prowadzenie obrad: dr Kamil Zeidler, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Gdański

23–24 VIII **Agnieszka Morawińska**, wyjazd na XIV Międzynarodowe Biennale Rzeźby w Carrarze

25–29 VIII **Agnieszka Morawińska**, przygotowanie i udział (27 VIII) w otwarciu wystawy *Emergency Exit* w Pawilonie Polonia na 12. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji oraz oprowadzanie podczas dni prasowych

21–23 IX **Gabriela Świtek**, udział w II Polskim Kongresie Estetyki *Konteksty sztuki — konteksty estetyki*, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Warszawa; referat: *Estetyka codzienności w przestrzeni kuchni*

22 IX **Hanna Wróblewska**, udział w debacie *Rok po Kongresie Kultury*, Łazienki Królewskie, Warszawa

24 IX **Hanna Wróblewska**, udział w komisji konkursowej na stanowisko dyrektora Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki, Kraków, reprezentowanie wraz z Zenonem Butkiewiczem, dyrektorem Departamentu Narodowych Instytucji Kultury w MKiDN, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego

19–22 X **Agnieszka Morawińska**, udział w spotkaniu organizacyjnym Komisarzy Pawilonów w związku z 54. Międzynarodową Wystawą Sztuki w Wenecji

21–22 X **Gabriela Świtek**, udział w seminarium *Podmiot/ Podmiotowość*, Seminarium Metodologiczne Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Nieborów; referat: *My i codzienność. Problem podmiotu w studiach nad życiem codziennym*

22–23 X **Gabriela Świtek**, udział w konferencji *Rzeźba po 1968 roku* w ramach Wola Art 2010, 2. Biennale Rzeźby w Warszawie, Muzeum Historii Woli; referat: *Model, makieta, projekt. Pomiędzy rzeźbą i architekturą*

10 XI **Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek**, prezentacja: *Sztuka wideo z kolekcji Zachęty Narodowej Galerii Sztuki dla pracowników Centrum Kultury w Ostródzie*

19–20 XI **Gabriela Świtek**, udział w sympozjum *Gender Check — Narratives and Exhibition Practices*, MUMOK, ERSTE Stiftung, Wiedeń; komunikat: *Gender Check Effect*

7 XII **Hanna Wróblewska**, udział w posiedzeniu rady programowej projektu Europejska Stolica Kultury 2016 na zaproszenie Ewy Czeszejko-Sochackiej, pełnomocnika Prezydenta miasta st. Warszawy ds. ESK 2016

10 XII **Gabriela Świtek**, udział w sesji *Humanistyczne perspektywy badania miasta*, Sesja II: *Miasto — opowieści przestrzenne*, Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze, Oddział Warszawski, Instytut Kultury Polskiej, Uniwersytet Warszawski

14 XII **Hanna Wróblewska**, udział w obradach Jury konkursu na projekt wystawy reprezentującej Polskę na 54. Międzynarodowej Wystawie Sztuki w Wenecji w 2011 roku

Pełnione funkcje, nagrody i dyplomy

Agnieszka Morawińska, dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie (od 2 XI 2010)

Elżbieta Sobiecka, wicedyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie (od 2 XI 2010)

Hanna Wróblewska, p.o. dyrektora (od 2 XI 2010), dyrektor Zachęty Narodowej Galerii Sztuki (od 1 XII 2010)

Hanna Wróblewska, przewodnicząca Zespołu Zadaniowego ds. Ochrony Twórczości Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (do 31 XII 2010 roku); przedstawicielka Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej

Maria Brewińska, wiceprezes Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki AICA; wykładowca na Muzealnych Studiach Kuratorskich, Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, rok akademicki 2009/2010 oraz semestr 2010/2011. Prowadzenie seminarium oraz opieka merytoryczna nad wystawą dyplomową studentów MSK *Letni nieletni*

Gabriela Świtek, kierownik Zakładu Teorii Sztuki (I VI 2010 – 28 II 2013), wiceprzewodnicząca Rady Naukowej, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego

W styczniu 2010 roku **Karol Radziszewski** został wyróżniony Paszportem Polityki, nagrodą dla najwybitniejszego twórcy polskiej kultury za 2009 rok w kategorii Sztuki wizualne. Z uzasadnienia werdyktu: „Za odwagę i nowatorstwo w prezentacji sztuki na wystawie *Siusiu w torcik* w warszawskiej Zachęcie. Za ciekawe poszukiwania w sztuce, za różnorodność dokonań i konsekwentną postawę artystyczną, wyrażaną we wszystkim, czego się podejmuje”. Karol Radziszewski jest laureatem nominacji z 2007 roku w konkursie *Spojrzenia* — Nagroda Fundacji Deutsche Bank, wyróżnienia dla młodego, polskiego twórcy, który w sposób szczególny zaistniał na scenie sztuki, oraz kuratorem wymienionej w werdykcie prezentacji kolekcji Zachęty zatytułowanej *Siusiu w torcik. Prace ze zbiorów Zachęty Narodowej Galerii Sztuki* (5 IX – 22 XI 2009).

W styczniu 2011 roku **Wojciech Bąkowski** odebrał Paszport Polityki w kategorii Sztuki wizualne za wybitne osiągnięcia w dziedzinie polskiej kultury za 2010 rok. Wojciech Bąkowski jest także zwycięzcą ostatniej edycji (2009) konkursu *Spojrzenia* — Nagroda Fundacji Deutsche Bank, organizowanego co dwa lata we współpracy z Zachętą

Narodową Galerię Sztuki. Kolejnym artystą wyróżnionym nominacją do Paszportu Polityki za rok 2010 w tej samej kategorii jest Jakub Julian Ziółkowski, którego wystawę *Hokaina* można było zobaczyć w Zachęcie (8 IX – 28 XI 2010).

W 2010 roku **Dorota Karaszewska**, kierowniczka działu wydawnictw Zachęty Narodowej Galerii Sztuki odebrała wyróżnienie w II edycji konkursu Fotograficzna Publikacja Roku 2009 w kategorii Katalog dla wydawnictwa Zachęta Narodowa Galeria Sztuki za publikację Zbigniewa Libera. *Prace z lat 1982–2008*. Organizator konkursu: Galeria f5 & Księgarnia Fotograficzna.

Maria Świerżewska otrzymała tytuł magistra na UKSW. Praca magisterska napisana na seminarium prof. UKSW Doroty Folgi-Januszewskiej, pod kierunkiem dr Katarzyny Chrudzimskiej-Uhery pt. *Współczesna ilustracja książek dla dzieci w Polsce na podstawie działalności Pracowni Projektowania Książki profesora Macieja Buszewicza i Grażki Lange w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych*. Data obrony 28 VI 2010.

Gabriela Świtek otrzymała nagrodę Clio I stopnia Rektora Uniwersytetu Warszawskiego oraz Dziekana Wydziału Historycznego w kategorii Monografie i syntezy za książkę *Writing on Fragments: Philosophy, Architecture, and the Horizons of Modernity*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2009 (16 XI 2010).

Wręczenie nagród w konkursie Fotograficzna Publikacja Roku w 2009, od lewej: Dorota Karaszewska, twórca konkursu Krzysztof Makowski, fot. Basia Budniak, dzięki uprzejmości Galerii f5

12. Międzynarodowa Wystawa Architektury w Wenecji

Emergency Exit

Agnieszka Kurant i Aleksandra Wasilkowska

29 sierpnia – 21 listopada

komisarz Pawilonu Polonia w Wenecji:

Agnieszka Morawińska

kurator: **Elias Redstone**

asystentka komisarza: **Joanna Waśko**

Tytuł instalacji to ironiczne odniesienie do obowiązujących w budynkach i przestrzeni miejskiej przepisów bezpieczeństwa czy wymogów sanitarnych, których celem jest kontrola ryzyka i wykluczenie tego, co przypadkowe i nieoczekiwane. Projekt zakładał zbudowanie w Pawilonie Polskim wysokiej konstrukcji przypominającej skocznię narciarską lub trampolinę na basenie publicznym, w sposób ironiczny nawiązującej do dziedzictwa zrujnowanej obecnie modernistycznej architektury monumentalnych obiektów sportowych. Z jej wierzchołka można było zobaczyć jedynie gęste, nieprzeniknione kłębowisko chmur. Skok w dół, którego mogli doświadczyć zwiedzający, był zatem skokiem w nieznaną, wiązał się z podjęciem ryzyka i przezwyciężeniem strachu. Był jednak całkowicie bezpieczny, gdyż w chmurach ukryty został specjalny materac amortyzujący upadek. Instalacja była próbą przekroczenia logiki miejskiej rzeczywistości poprzez stworzenie czegoś w rodzaju przenośnej dziury teleportacyjnej. Kurant i Wasilkowska

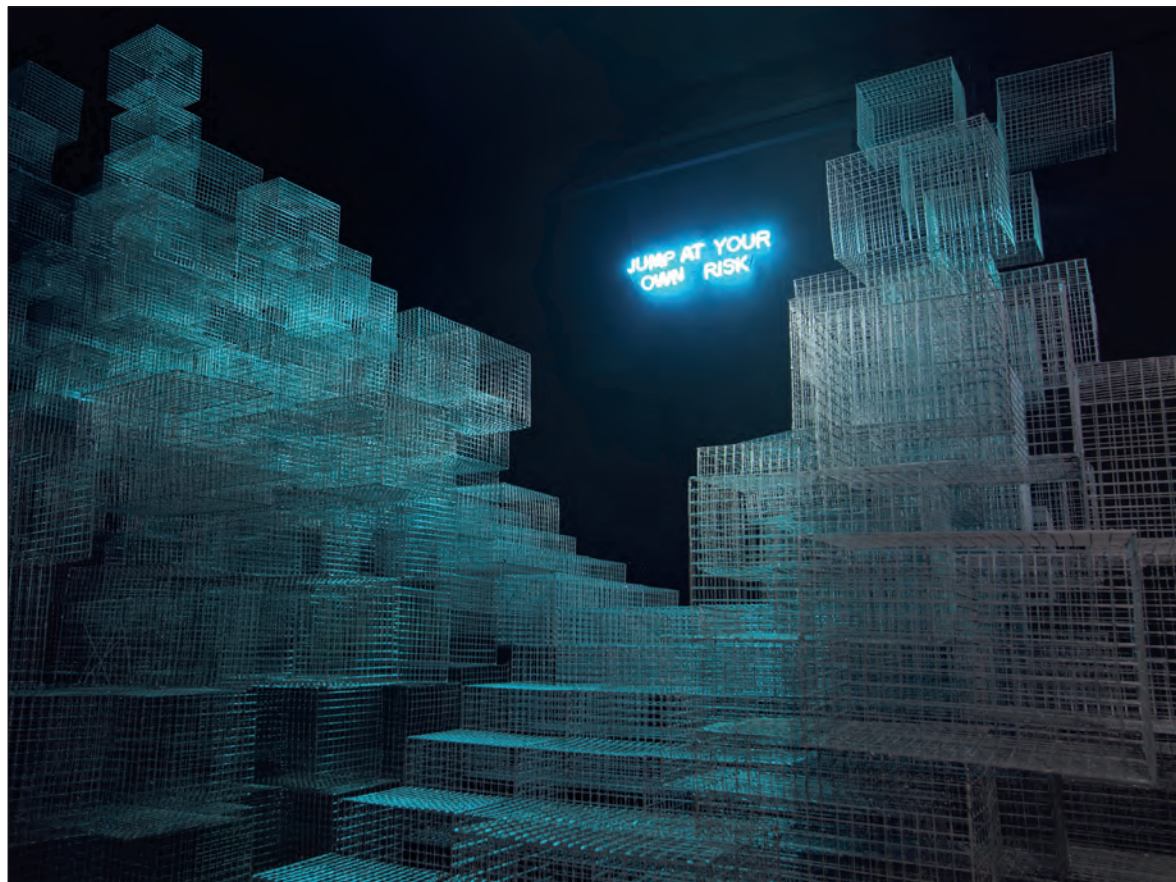

zinterpretowały miasto jako nieprzewidywalny, złożony układ, do zrozumienia którego niezbędna jest świadomość istnienia przenikających się realnych i wyobrażonych przestrzeni modyfikowanych przez niezwykle rzadkie zdarzenia. Kryje się za tym przekonanie, że architekci i urbaniści nie są w stanie precyzyjnie przewidzieć wszystkich potrzeb miasta i zmian, jakim ono podlega. Autorki projektu poszukują specjalnych stref, w których ludzie będą mogli swobodnie realizować swoje indywidualne pragnienia. Zaproponowały nowy rodzaj miejskiej aktywności, fikcyjną dyscyplinę sportową. Skok w chmury symbolizuje całkowitą wolność i możliwość ucieczki od miejskiej rzeczywistości, jest odpowiedzią na potrzebę i pragnienie dobrowolnej rezygnacji z kontroli, uwolnienia się, w rzeczywistości i w przenośni, od systemu.

Projekt Kurant i Wasilkowskiej jest propozycją innego podejścia do architektury i urbanistyki. Wykraczając poza logikę przyziemnej rzeczywistości i sztywne planowanie życia, jest otwarty na to, co w mieście nieprzewidywalne; przekształca tkankę miejską poprzez uaktywnienie jej szczelin, luk i porów. Umożliwia też mieszkańcom „wyłączenie” się z dominujących miejskich struktur poprzez rozwijanie indywidualnych, autonomicznych działań i inicjatyw.

publikacje: katalog, ulotka
ekspozycję zwiedziło 51 465 osób

Dnia 15 marca 2010 roku obradujące w Narodowej Galerii Sztuki Zachęta Jury powołane w celu rozstrzygnięcia konkursu na Pawilon Polski na tegorocznym Biennale Architektury w Wenecji wydało lakoniczny werdykt: „Jury w jednogłośnie podjętej decyzji uznało, że żadna z nadesłanych prac nie spełnia oczekiwań związanych z reprezentowaniem Polski na 12. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji. W związku z powyższym Jury nie przedstawia do akceptacji Ministra KiDN żadnego z projektów, zgodnie z punktem 7 zasad konkursu zawartych

w Regulaminie konkursu ze stycznia 2010 roku". Werdykt Jury wzbudził falę spekulacji w środowisku nie tylko osób związanych zawodowo z architekturą. Po sukcesie poprzedniego Pawilonu w Wenecji, gdy Złotego Lwa za *Hotel Polonia* otrzymali Nicolas Gropierre, Kobas Laksa, Jarosław Trybuś i Grzegorz Piątek, konkurs na tegoroczną edycję Biennale Architektury stał się jednym z najbardziej oczekiwanych wydarzeń w kalendarzu artystów i kuratorów sztuki współczesnej.

Adam Mazur, *Zamieszanie wokół konkursu dot. Biennale Architektury w Wenecji 2010*, www.obieg.pl, 8 IV 2010

Razem z moim pracownikiem spędziłem czas, przygotowując naszą koncepcję intelektualnie i opracowując ją graficznie, wydając pieniądze na jej druk i wysyłkę, stojąc prawie dwie godziny na poczcie tuż przed upływem terminu składania prac. Być może nie daliśmy rady i nasza praca nie była nawet przywoita, wierzę jednak głęboko, że kilka innych z 24 nadesłanych prac mimo wszystko warty byłoby uwagi. Co razem z pozostałymi 23 zespołami uczestniczącymi w konkursie dostaliśmy w zamian za nasz czas, wysiłek i wydane pieniądze? Dwa lakoniczne zdania „werdyktu”, chaotyczną i żenującą amatorską obronę tego „werdyktu” przez Zachętę (jaki tajny protokół? jakie tajne prace? jaka ochrona danych osobowych?), potem różne kolejne, jakby zdawkowo upubliczniane odstępny organizowania ekspozycji w polskim pawilonie. Ogólnie mówiąc, lekceważenie.

Roman Rutkowski, *Jury prace się nie podobały*, www.obieg.pl, 15 VI 2010

Wielu uczestnikom i obserwatorom niesmak pozostanie na długo. Co natomiast wydarzyło się w sprawie pawilonu od czasu ogłoszenia niefortunnej decyzji? Otóż niewiele i dużo zarazem. Prace nad przygotowaniem wystawy ruszyły pełną parą — Elias Redstone po przeprowadzeniu zamkniętego konkursu na zadany temat wybrał projekt, który ma zostać w pawilonie zrealizowany. Jego autorkami są Agnieszka Kurant i Aleksandra Wasilkowska, a więc ten sam duet, który — zgodnie z regulaminem konkursu — powinien wygrać już w pierwszym rozdaniu (choć uzyskał tylko 2 głosy). Sprawiedliwości stało się zadość. Czyli wszystko w porządku? Skoro mimo dwuznaczności wokół wyboru kuratora Panie zdecydowały się zaangażować w przedsięwzięcie Redstone’a, dały sygnał, że nic zdrożnego się nie stało. Pozostaje tylko uszanować tę trudną pewnie decyzję.

Marcin Szczelina, „Z wolnej ręki”, *czyli komentarz w sprawie Polskiego Pawilonu na Biennale w Wenecji*, www.obieg.pl, 15 VI 2010

Specjalnie nie dziwi ani nie bulwersuje fakt, że o kształcie naszej prezentacji na tej prestiżowej imprezie decydować będzie ktoś odgórnie wyznaczony przez ministra. Zdarzało się to już w przeszłości i z niezłymi rezultatami (Anda Rottenberg). Tym bardziej że dorobek Redstone’a jako kuratora wystaw architektonicznych jest ogromny, a jego współpraca z takimi instytucjami, jak Tate Modern, Museum of Modern Art czy Barbican Centre daje dużą szansę, że plamy nie damy. Dziwi

Emergency Exit. Test No. 1, fot. © Jan Smaga

Emergency Exit, 12. Międzynarodowa Wystawa Architektury w Wenecji, fot. Maciej Landsberg

natomiast, że w kraju, który nie jest może mekką architektury, ale pochwalić się może wieloma utalentowanymi projektantami i artystami, nie znalazł się nikt, kto przekonałby do siebie jury. W rezultacie, po efektownym i czysto polskim sukcesie sprzed dwóch lat, teraz to Anglik ma leczyć chorującą na brak pomysłów polską myśl wystawienniczo-architektoniczną. I co najciekawsze, będzie to pierwszy w historii naszej obecności na Biennale w Wenecji kurator z zagranicy. Nawet w czasach zaborów polskie dzieła wybierał i prezentował najbardziej polski malarz Teodor Axentowicz.

Piotr Sarzyński, *Męki w pawilonie*, „Polityka” 19, 8 V 2010

Wędrowkę po stopniach kończy urwisko. To właśnie z tego miejsca powinniśmy skoczyć w nieznaną przestrzeń wypełnioną „rozpylanymi chmurami”, maskującymi wysokość i miejsce lądowania. Miękkie lądowanie ponoć zapewnia systematycznie dopompowywany materac. Brzmi zachęcająco, tajemniczo, odważnie. To niewątpliwie wyróżniająca się na weneckim biennale ekspozycja, której poważnym walorem było w zamierzeniu dostowne, fizycznie wprężnięcie w całe przedsięwzięcie publiczności — żeby zrozumieć, żeby wystawa zadziałała, trzeba doświadczyć, czyli skoczyć!

Piotr Korduba, *Na własne ryzyko — biennale architektury w Wenecji*, „Arteon” 10/2010

The title is an ironic reference to the safety rules for urban spaces and buildings, rules that aim to contain and eliminate the accidental and the unexpected. The new city vision cannot leave

spontaneity and freedom aside. To avoid the collapse here are ‘portable holes to the unknown’, corners of irrational in an organized tissue.

Polonia, *Emergency Exit*, Agnieszka Kurant, Aleksandra Wasilkowska, „Venezia News — Venews Architaes” 148, IX 2010

The installation is constructed from an aggregate of metal cages, more commonly used to contain birds and prevent flight, to create a new fictional sport within the urban context. The design makes reference to the forms of decaying sports monuments, such as the ski jump in Mokotów, Warsaw — a surrealistic icon of socialist era architecture that is now in ruins. During a test phase, visitors will be able to climb to the top of the structure and jump out into artificially generated clouds, representing ultimate freedom and urban escapism. The Polish Pavilion acts as a laboratory within which *Emergency Exit* engages with the public directly to provoke, inspire and excite the collective body. These actions will be documented and then presented within the Pavilion.

http://www.bustler.net/index.php/article/emergency_exit_polish_pavilion_at_the_12th_international_architecture_exh/, dostęp 4 III 2010

Emergency Exit, 12. Międzynarodowa Wystawa Architektury w Wenecji, fot. Grzegorz Papierski

Agnieszka Polska, *Wakacje z profesorem*, 2008, kolekcja Zachęty Narodowej Galerii Sztuki (zakup sponsorowany przez Fundację Sztuki Polskiej ING)

Dział zbiorów i inwentarzy

Opiekę nad kolekcją Zachęty sprawuje powołany w 2008 roku dział zbiorów i inwentarzy. Zajmuje się inwentaryzacją prac, ich katalogowaniem i digitalizacją oraz czuwa nad pozyskiwaniem nowych prac do kolekcji. Do podstawowych zadań działu należy także dbanie o zapewnienie bezpiecznych warunków przechowywania, eksponowania i transportu dzieł sztuki. Kolejnym ważnym działaniem jest użyczenie dzieł z kolekcji galeriom i muzeom na wystawy w Polsce i zagranicą, a także na wystawy organizowane przez Zachęte, co przyczynia się do popularyzacji i promocji galerii oraz artystów. Prawie każdego roku przygotowywany jest pokaz prezentujący dzieła ze zbiorów z nowej perspektywy, prace są włączane również do innych wystaw organizowanych w galerii. W tym roku 48 obiektów z naszej kolekcji i depozytu było prezentowanych na wystawach w instytucjach zewnętrznych, a 77 zostało pokazanych na ekspozycjach w Zachęcie.

Informacje o pracach ze zbiorów oraz same obiekty są także udostępniane osobom zainteresowanym, w szczególności pracownikom naukowym, studentom, dziennikarzom w celach dydaktycznych, naukowych, dokumentacyjnych oraz promocyjnych.

W 2010 roku Zachęta kontynuowała współpracę z firmami Art Office (wypożyczanie obrazów z kolekcji do dekorowania pomieszczeń biurowych) oraz z Agencją Fotograficzną Medium (dystrybucja zdjęć obiektów z kolekcji).

Kolekcja Zachęty liczy ponad 3600 obiektów, w jej skład wchodzi ponad 700 obrazów, niemal 80 prac wideo, prawie 100 rzeźb i instalacji oraz duży zbiór prac na papierze (grafik, rysunków i fotografii).

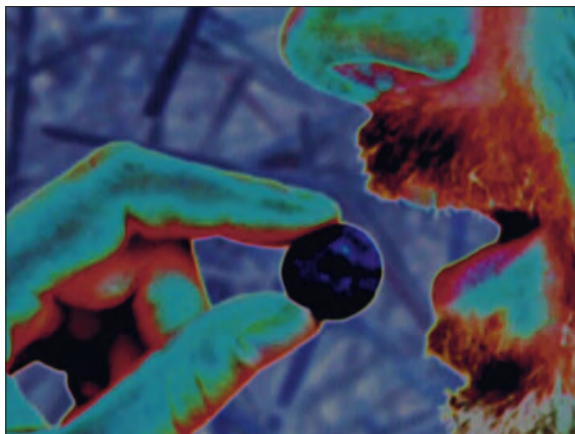
W zbiorach Zachęty znajdują się prace zarówno mistrzów XX wieku, jak i wybitnych artystów współczesnych. Obiekty dokumentują szereg ważnych zjawisk w sztuce polskiej od końca lat 40. do czasów najnowszych. Szczególnie reprezentatywne są zbiory malarstwa z lat 70., 80. i 90. oraz zapoczątkowana w II połowie lat 90. kolekcja sztuki wideo. Kolekcja jest systematycznie uzupełniana o prace polskich twórców średniego i młodego pokolenia, głównie tych, których wystawy pokazywane są w Zachęcie, oraz obiekty sztuki realizowane przy udziale naszej galerii.

W związku z systematyczną inwentaryzacją i dokumentacją prac ze zbiorów w programie komputerowym MuseumPlus zostały one podzielone na działy: malarstwo — 697 obiektów, rzeźba — 88 obiektów, instalacja — 16 obiektów, grafika — 2252 obiekty, rysunek — 302 obiekty, fotografia — 164 obiekty, wideo — 73 obiekty. W podziale tym mieszczą się depozyty, których ogólna liczba wynosi 155 obiektów.

W 2010 roku zakupiono:

Grzegorz Kłaman, *Rzyczący*, 1986, drewno polichromowane, podest (płyta stalowa, malowana), 47 x 74 x 37 cm

Andrzej Pawłowski, *Genesis*, 1967, 3 odbitki fotograficzne czarno-białe na papierze błyszczącym, 10,5 x 15,8 cm każda

Julita Wójcik, *Falowiec*, 2005, rysunek, technika mieszana, 2 części oprawione w drewniane ramy składane z 6 części każda (zakup sponsorowany przez Fundację Sztuki Polskiej ING)

Agnieszka Polska, *Wakacje z profesorem*, 2008, DVD, ed. 4/5 + ap., 6'30" (zakup sponsorowany przez Fundację Sztuki Polskiej ING)

Jakub Julian Ziółkowski, *Dwie nimfy*, 2010, olej, płótno, 154,5 x 186 cm.

Zachęta otrzymała w darze obraz Rajmunda Ziemskiego, *Znak biały*, 1959, olej, płótno, 80 x 160 cm; kopię produkcyjną pracy Zorki Wollny i Anny Szwaigier, *Ballada na gmach Zachęty*, 2009, ed. 5+ pp, utwór muzyczny w pięciu aktach, przygotowany na wystawę *Spojrzenia 2009 — Nagroda Fundacji Deutsche Bank*; fotografię Ryszarda Kapuścińskiego, *Bez tytułu* z cyklu *Struktury*, odbitka barwna na papierze fotograficznym, 44,8 x 35,3 cm oraz pracę Jakuba Juliana Ziółkowskiego, *Bez tytułu*, 2010, gwasz, papier, 120 x 80 cm.

Do kolekcji Zachęty przyjęto także pracę Joshui Neusteina, *Lasy berdyczowskie*, papier drapany, masa papierowa, 169,5 x 120,5 cm, oraz Łukasza Kwietniewskiego i Łukasza Engela *Wizualizacja projektów architektonicznych Aliny Ślesińskiej*, 2007, pracę przygotowaną na wystawę Aliny Ślesińskiej w Zachęcie w 2007 roku.

Depozyt Zachęty wzbogaciła też praca Jakuba Juliana Ziółkowskiego, *Bez tytułu (ksiądz)*, 2010, gwasz, papier, 120 x 80 cm.

Dział edukacji

Dział edukacji tworzy program wydarzeń towarzyszący wystawom w Zachęcie, zajmuje się popularyzacją wiedzy o sztuce, udostępnia informacje o aktualnym programie Zachęty i Projektu Kordegarda. Organizuje wykłady, spotkania z artystami, historykami i krytykami sztuki, sesje naukowe, projekcje filmowe, warsztaty i promocje książek.

W 2010 roku program edukacyjny był ściśle związany z wystawami prezentowanymi w Zachęcie i Projekcie Kordegarda. Wiele spotkań organizowano na wystawach, bezpośrednio przy dziełach sztuki. Większości wystaw towarzyszyły spotkania z cyklu *Przyjdź i zadaj pytanie*, które są okazją do rozmowy na wystawie z krytykiem, historykiem sztuki, znawcą tematu. O swojej twórczości z publicznością rozmawiali również sami artyści: Zbigniew Libera i Annette Messenger, przy okazji wystaw monograficznych. Poszerzeniu wiedzy o wystawach służy również oprowadzanie kuratorskie, organizowane w pierwszą niedzielę po wernisażu oraz zwiedzanie wystaw z przewodnikiem. Ponadto odbywają się wykłady, prezentacje, promocje, dyskusje panelowe, spotkania autorskie i inne wydarzenia niezwiązane z wystawami, często organizowane we współpracy z innymi instytucjami naukowymi i kulturalnymi (m.in. Centrum Sztuki WRO, „Czas Kultury”). Ważnym dopełnieniem wystawy *Wszystkie stworzenia duże i małe* był cykl wykładów i spotkań dotyczących ewolucji,

ekologii i ochrony przyrody, poszerzający problematykę wystawy. Wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej* towarzyszył bardzo rozbudowany program edukacyjny poruszający zarówno wątki historii sztuki (spotkania z Wojciechem Fangorem, Jerzym i Bettiną Beresiami, wykład prof. Marii Poprzęckiej), jak i tematykę gender i transgresji (wykłady prof. Małgorzaty Radkiewicz, dr Agaty Adamieckiej-Sitek, dr Jacka Kochanowskiego, dr Anny Taszyckiej, dr Agnieszki Graff czy prof. Pawła Dybla). W ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Płeć? Sprawdzam!* współpracowaliśmy z Fundacją Kultura dla Tolerancji, Fundacją Wikimedia Polska oraz czasopiśmie „uniGENDER”.

Istotnym uzupełnieniem programu wystaw są projekcje filmowe. W 2010 roku zorganizowano osiem programów filmowych, najobszerniejsze z nich towarzyszyły wystawom: *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej; Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade); Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina i Katarzyna Kozyra. Casting* (koordynacja programu: Katarzyna Pszczołowska, Magdalena Komornicka). Program filmowy *Życie uczuciowe i rodzinne w kinie soc-bloku* do wystawy *Płeć? Sprawdzam!* został przygotowany przez dr Iwonę Kurz.

W roku 2010 kontynuowano dotychczasowe spotkania cykliczne.

Program wystaw był punktem wyjścia dla spotkań Koła Miłośników Sztuki, skupiającego głównie młodzież licealną i studencką. KMS to spotkania z młodymi artystami, połączenie

dyskusji z publicznością i akcji artystycznej w formie warsztatów (koordynacja programu: Stanisław Welbel). W 2010 roku odbyły się spotkania m.in. z Basią Bańdą, Tymkiem Borowskim i Pawłem Śliwińskim.

Kontynuowano również cykl *Patrzeć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy*. Jego celem jest przybliżenie sztuki najnowszej osobom starszym oraz przełamanie stereotypu o niedostępności sztuki współczesnej. Spotkania odbywają się raz w miesiącu na wybranej wystawie. Dyskusja po obejrzeniu ekspozycji prowadzona jest wspólnie przez dwie historyczki sztuki: Barbarę Dąbrowską i Marię Kosińską (koordynacja programu: Barbara Dąbrowska). Spotkania były możliwe dzięki wsparciu firmy Emporia Telecom.

W pierwszym półroczu kontynuowano program organizowanych we współpracy z „Gazetą Wyborczą” spotkań na temat fotografii przyrody, fotoreportażu, fotografii wojennej, które gromadziły bardzo liczną publiczność (koordynacja programu: Joanna Kinowska, Anna Zdzieborska).

W ciągu całego roku prowadzono spotkania promujące kolejne numery czasopisma „Czas Kultury”. W dyskusjach udział wzięli redaktorzy pisma i zaproszeni specjaliści (koordynacja: Benjamin Cope).

W ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina* zorganizowanego dzięki wsparciu finansowemu MKiDN w 2010 roku odbył się cykl spotkań poświęcony muzyce współczesnej zatytułowany *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna* (kurator: Michał Libera) oraz zorganizowany przez zespół Warsaw Electronic Festival konkurs *CHOPing* dla artystów zajmujących się sztuką nowych mediów, muzyką

elektroniczną i technologiczną (kurator: Jarosław Grzesica). Podobnie jak w ubiegłych latach Zachęta współorganizowała z Fundacją Sztuka i Technologia koncerty, warsztaty i wykłady w ramach projektu WEF.LIVE.LAB. (koordynacja programu: Magdalena Komornicka).

W programie edukacyjnym istotne miejsce zajmują warsztaty. Są to zajęcia o charakterze teoretyczno-praktycznym dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz dla całych rodzin. Towarzyszą one wystawom, ale są także prowadzone niezależnie od nich.

W 2010 roku warsztaty rodzinne odbywały się w każdą niedzielę w dwóch grupach utworzonych według wieku dzieci. W ramach warsztatów rodzinnych kontynuowany był cykl *Zachęta czyta dzieciom*. Zajęcia dla najmłodszych widzów (3–6-latków), organizowane w związku z nowościami wydawniczymi (we współpracy z księgarnią Zachęty), odbywały się raz w miesiącu, w soboty (prowadzenie: Maria Świerżewska).

W 2010 roku prowadzono również warsztaty dla młodzieży przy okazji wystaw *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej* oraz *Katarzyna Kozyra. Casting* (koordynacja: Anna Zdzieborska).

Latem dział edukacji zorganizował wystawę *Lato w mieście*. Wystawa nie tylko dla dzieci, w oparciu o kolekcję Zachęty. Wystawie towarzyszył przewodnik z zadaniami oraz warsztaty dla dzieci biorących udział w akcji *Lato w mieście*. W dniu otwarcia warsztaty na wystawie prowadziła grupa Massmix.

W pierwszym półroczu dzięki dotacji otrzymanej z Fundacji Orange w ramach Akademii Orange zrealizowano kolejną

Zbigniew Libera. Prace 1982–2008, oprowadzanie przez artystę, fot. Stanisław Welbel

Płeć? Sprawdzam!, Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej, oprowadzanie przez kuratorkę Bojanę Pejić, fot. Magdalena Komornicka

odstępną program *Zachęta na kółkach*. W dwóch szkołach podstawowych województwa kujawsko-pomorskiego odbył się cykl warsztatów dla dzieci oraz szkolenie dla nauczycieli. Przygotowano scenariusze lekcji i multimedialne prezentacje, które zostały umieszczone w internecie.

Zachęta dąży do tego, aby jak najwięcej materiałów opracowanych na podstawie wystaw i kolekcji służyło celom edukacyjnym i było szeroko dostępnym. W tym celu podjęto współpracę z telewizją edukacyjną *pleple.tv* przy produkcji filmów o sztuce skierowanych do młodzieży i nauczycieli. W 2010 roku powstało 8 filmów w oparciu o wystawy, kolekcje i wydarzenia w Zachęcie (koordynacja warsztatów i programu *Zachęta na kółkach*: Zofia Dubowska-Grynberg).

W końcu listopada odbyły się Warsztaty dla Edukatorów — pracowników muzeów i galerii sztuki współczesnej zajmujących się edukacją. Wzięło w nich udział 30 osób z najbardziej znaczących instytucji w Polsce, były prowadzone przez Renate Höllwart i Nora Sternfeld z wiedeńskiej grupy Büro trafo.K. Cykl ten zrealizowano w ramach programu Edukacja+ MKiDN (koordynacja: Magdalena Ołasińska i Zofia Dubowska-Grynberg).

W ramach tego samego programu dział edukacji opracował 4 gry internetowe dla dzieci dotyczące sztuki współczesnej (zamieszczone na stronie Zachęty) oraz folder *Czym jest sztuka współczesna?* i karty pracy do poszczególnych wystaw (koordynacja: Anna Zdzieborska).

Dzięki zmianie strony internetowej Zachęty dział ma możliwość zamieszczania na niej aktualnych materiałów edukacyjnych oraz filmów.

W dziale edukacji odbywają praktyki i staże studenci wydziałów historii sztuki, kulturoznawstwa, edukacji artystycznej i pedagogiki polskich uniwersytetów oraz w ramach stypendium Leonardo da Vinci. W 2010 roku współpracowało z nami 20 praktykantów i stażystów.

Oprowadzanie z przewodnikiem to najbardziej klasyczna forma poznawania wystaw. Obok spotkań z kuratorami (w pierwszą niedzielę po otwarciu wystawy) staramy się organizować również oprowadzania autorskie, w czasie których twórcy opowiadają o swoim warsztacie i dziełach. We wszystkie pozostałe niedziele zwiedzający mogą skorzystać z usługi przewodnickiej (w cenie biletu wstępu do galerii). W dziale edukacji można zamawiać oprowadzania dla grup zorganizowanych — w 2010 roku oprowadzono 79 takich grup (łącznie 1738 osób). W ciągu roku z oprowadzania interaktywnego, zakładającego aktywny udział uczestników w zwiedzaniu wystawy, skorzystało 35 grup młodzieży. Z działem edukacji współpracowało w 2010 roku 8 przewodników i 14 animatorów prowadzących warsztaty.

Dział edukacji wykorzystuje nowoczesne metody informowania o aktualnym programie wystaw i wydarzeń w galerii Zachęta i Projekcie Kordegarda. W każdy piątek, a w szczególnych przypadkach także w inne dni, wysyłamy e-mailowy newsletter „Tydzień Wydarzeń” (85 newsletterów wysłanych w 2010 roku). Ogłoszenia zamieszczane są również w portalach społecznościowych. Pod koniec 2010 roku grupa Zachęty

Noc Muzeów, ruch społeczny Obywatele Kultury, inicjatywa 1% dla kultury, zbieranie podpisów, fot. Stanisław Welbel

Folder *Zrób to sam!* Przewodnik po każdej wystawie, projekt graficzny: Anna Piwowar, fot. Joanna Kinowska

na Facebooku liczyła blisko 5000 członków. Informacje o wydarzeniach wyświetlane były także codziennie na 23 wielkoformatowych ekranach Infoscreen, zainstalowanych na stacjach metra.

W 2010 roku Zachęta wydała pięć numerów polsko-angielskiego *Informatora o galeriach warszawskich / What's*

On in Warsaw Galleries. Informator zawiera program ponad 30 warszawskich galerii i muzeów oraz szczegółowe opisy aktualnych i nadchodzących wystaw w galerii Zachęta i Projekcie Kordegarda (redaktor prowadzący: Stanisław Welbel).

Działalność działu edukacji w liczbach:

Łącznie dział edukacji zorganizował 547 spotkań,
19 383 uczestników

program towarzyszący wystawom:

456 spotkań, 14 689 uczestników

w tym:

- 2 spotkania z artystami na wystawie, 2 artystów,
235 uczestników
- 9 spotkań z cyklu *Patrząc/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy*, 2 prowadzących, 275 uczestników
- 4 spotkania na wystawie z cyklu *Przyjdź i zadaj pytanie*,
4 prowadzących, 90 uczestników
- 5 spotkania Koła Miłośników Sztuki, 6 prowadzących,
105 uczestników
- 19 wykładów, 25 prelegentów, 468 słuchaczy
- 27 pokazów filmowych, 2413 uczestników
- 6 spotkań z fotografami „Gazety Wyborczej”, 13 prowadzących,
770 uczestników
- 1 panel dyskusyjny, 3 prowadzących, 90 uczestniczących
- 1 konferencja Wikimedia Polska 2010, 12 gości,
2 moderatorów, 160 uczestniczących
- 175 warsztatów dla dzieci, młodzieży i rodzinnych,
14 prowadzących, 5595 uczestników
- 87 oprowadzonych wycieczek, w tym 44 interaktywnie,
1738 uczestników
- 14 oprowadzeń kuratorskich, 31 oprowadzeń niedzielnych
przez przewodników (w cenie biletu), 750 uczestników
- Noc Muzeów: koncert, 2000 osób, przy frekwencji 4050 osób

działania poza programem wystaw:

91 spotkań, 4694 uczestników

w tym:

- 18 wykładów cyklicznych, 857 słuchaczy
- 5 wykładów Marka Sobczyka, 87 słuchaczy
- 4 spotkania z cyklu spotkań z fotografami „Gazety Wyborczej”,
8 prowadzących, 450 uczestników
- 1 wideo konferencja wykładu, 3 prowadzących, 50 słuchaczy
- 1 festiwal muzyczny, 57 gości, 1170 uczestników
- 1 sympozjum międzynarodowe, 16 wykładów w ciągu 2 dni,
17 uczestników, 100 uczestników
- 9 spotkań z cyklu *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna*,
2 prowadzących, 19 gości, 320 uczestników
- 2 spotkania z cyklu „Czas Kultury” w Zachęcie, 7 gości,
65 uczestników
- 2 promocje książek, 4 prowadzących, 4 gości, 85 uczestników
- 1 spotkanie z nauczycielami z województwa mazowieckiego,
4 prowadzących, 100 uczestników
- 1 szkolenie dla nauczycieli, 3 prowadzących, 30 uczestników
- 50 sobotnio-niedzielnich dyżurów merytorycznych
- 14 spotkań goszczących, 700 uczestników
- 16 warsztatów, 650 dzieci, w tym 9 z cyklu *Zachęta czyta dzieciom*,
205 uczestników i 3 warsztaty z cyklu *Zachęta na kółkach*,
100 uczestników
- 1 warsztaty dla edukatorów, 2 prowadzące, 30 uczestników
- 14 prowadzących warsztaty
- 8 przewodników

Dział dokumentacji i biblioteka

Dział dokumentacji Zachęty Narodowej Galerii Sztuki posiada jeden z największych w Polsce zbiór katalogów i archiwaliów dokumentujących polskie życie artystyczne po 1945 roku. Dział gromadzi dokumentację wystaw prezentowanych w galeriach Zachęta i Kordegarda (od kwietnia 2010 Projekt Kordegarda) oraz innych wydarzeń artystycznych organizowanych przez galerię od 1950 roku. Druki dokumentujące wystawy to: zaproszenie, katalog, plakat, materiały przygotowane na konferencję prasową, plany sal z rozmieszczeniem eksponowanych prac, spis prac na wystawie, dokumentacja fotograficzna (konferencja prasowa, wernisaż, ekspozycja, poszczególne dzieła), dokumentacja filmowa, recenzje prasowe.

Dział dokumentacji gromadzi również informacje o twórczości artystów polskich, tworzących po 1945 roku; do 2010 roku założono karty osobowe i zebrano dokumenty dotyczące 30 982 artystów. Zbiór poszerza się systematycznie o nazwiska artystów młodszego pokolenia; w 2010 roku utworzono dodatkowo 343 karty ewidencyjne. Dział korzysta z profesjonalnego, zewnętrznego monitoringu prasy; zajmujemy się również wewnętrznym monitoringiem czasopism polskich i zagranicznych o profilu artystycznym i literackim (regularnie przeglądamy ponad 40 tytułów prasowych).

W dziale dokumentacji znajduje się także:

- archiwum fotograficzne (zdjęcia cyfrowe, diapozytywy, negatywy) dotyczące wystaw organizowanych w galerii Zachęta i Kordegarda od 1950 roku oraz fotografie prac wybranych artystów
- zbiór katalogów wystaw prezentowanych w galerii Zachęta (1240 tytułów), Kordegarda (615 tytułów) i Projekcie Kordegarda (7 tytułów)
- druki zwarte związane z działalnością Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych (sprawozdania, przewodniki, katalogi — 209 tytułów)
- druki zwarte i inne materiały archiwalne związane z działalnością Centralnego Biura Wystaw Artystycznych.

Dwa razy w roku dział dokumentacji przygotowuje dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego noty biograficzne i szczegółowe informacje o artystach, którzy w danym roku obchodzą jubileusze pracy twórczej.

Od 2002 roku dział dokumentacji zbiera i opracowuje materiały do *Raportu rocznego Zachęty Narodowej Galerii Sztuki*. W 2005 roku w dziale wdrożono program MuseumPlus przeznaczony do tworzenia baz danych muzeów, galerii oraz innych instytucji kultury.

W ramach zajęć fakultatywnych co roku studenci historii sztuki, bibliotekoznawstwa lub kulturoznawstwa odbywają praktyki z zakresu dokumentacji sztuki współczesnej. Dział oferuje możliwość odbycia praktyk indywidualnie, w ramach umów z uczelniami lub w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Staże w instytucjach kultury.

Biblioteka Zachęty gromadzi książki dotyczące sztuki oraz dziedzin pokrewnych, katalogi wystaw odbywających się w Polsce i za granicą oraz czasopisma polskie i zagraniczne poświęcone sztuce. Od stycznia 2009 roku, kiedy to biblioteka połączona została z działem dokumentacji, przeprowadzamy profilowanie zbiorów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem publikacji o sztuce współczesnej oraz uzupełnianie katalogu druków zwartych i czasopism. W 2010 roku udostępniono czytelnikom materiały archiwalne na nośnikach elektronicznych. Przegrano około 250 płyt CD z kolekcji wideoteki do komputera.

Biblioteka prowadzi wymianę międzybiblioteczną z polskimi i zagranicznymi instytucjami kultury oraz wypożyczenia międzybiblioteczne. W czytelni udostępniana jest oprócz książek dokumentacja artystów polskich; udzielamy także informacji naukowej oraz pomocy bibliograficznej osobom piszącym prace z zakresu sztuki współczesnej. Biblioteka posiada stronę na Facebooku. Obecnie mamy już 1213 fanów. Publikujemy tam informacje o nowościach bibliotecznych, ciekawych tekstach, czasem przedstawiamy zestawienia bibliograficzne dla wybranych tematów i promujemy bibliotekę Zachęty.

Działalność działu dokumentacji i biblioteki w 2010 roku w liczbach:

- 12 wystawom prezentowanym w galerii Zachęta i 4 wystawom w Projekcie Kordegarda założono dokumentację.
- 4349 zdjęć cyfrowych i 412 odbitek włączono do dokumentacji wystaw w galerii Zachęta i Projekcie Kordegarda.
- 30 982 artystów posiada dokumentację indywidualną.
- 343 artystom założono karty osobowe.
- 3422 recenzji prasowych zostało opracowanych i dołączonych do dokumentacji artystów i wystaw.
- 950 katalogów wystaw indywidualnych pozyskano do dokumentacji szczegółowej artystów polskich.
- 1008 katalogów wystaw zbiorowych polskich i zagranicznych pozyskano do biblioteki.
- 10 studentów (historii sztuki, kulturoznawstwa, bibliotekoznawstwa) odbyło zajęcia fakultatywne.
- 470 osób skorzystało z materiałów działu dokumentacji i biblioteki.

Baza danych MuseumPlus w dziale dokumentacji i bibliotecznej:

- W elektronicznej bazie danych MuseumPlus dostępne są:
- kalendarium wystaw w galerii Zachęta (1270 wystawy) i w galerii Kordegarda (680 wystawy) z lat 1950–2009
 - 12 110 nazwisk artystów oraz wybrane dane osobowe
 - lista katalogów wystaw prezentowanych w galerii Zachęta z lat 1928–2010 (1240 pozycji)
 - lista katalogów wystaw prezentowanych w galerii Kordegarda z lat 1950–2009 (619 pozycji)
 - katalog wideoteki (528 pozycji).

Uzupełniany jest na bieżąco katalog zbiorów biblioteki. W 2010 roku wpisano:

- 751 katalogów (stan ogólny 3815)
- 1569 książek (stan ogólny 5667)
- razem wpisano 2320 publikacji (stan ogólny 9482).

Do korzystania ze zbiorów działu dokumentacji i biblioteki zapraszamy w poniedziałki, wtorki i czwartki w godzinach 10–16.

Dział dokumentacji, archiwum

Biblioteka Zachęty

Dział wydawnictw

W roku 2010 ukazały się następujące publikacje:

Raport roczny 2009

opracowanie: Maciej Gajewski
projekt graficzny: Jan Bokiewicz
wersja językowa polska, wkładka w języku angielskim
84 s., il. barwne, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 38 9

Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej

książka z tłumaczeniami tekstów opublikowanych w katalogu
*Gender Check. Femininity and Masculinity in the Art of Eastern
Europe* wydanym przez Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig
Wien pod redakcją Bojany Pejić
wstęp: Agnieszka Morawińska
teksty: Edit Andrés, Ivana Bago, Dunja Blažević, Ewa
Chaczatryan, Nino Czogoszwilli, Keji Czuchrow, Branislav
Dimitrijević, Lilia Dragneva, Rainer Fuchs, Urška Jurman, Katrin
Kivimaa, Izabela Kowalczyk, Edelbert Köb, Laima Kreivytė, Boris
Marte, Suzana Milevska, Eduard Muka, Martina Pachmanová,
Lali Pertenawa, Piotr Piotrowski, Angelika Richter, Zora Rusinová,
Hedwig Saxenhuber, Georg Schöllhammer, Alina Šerban, Erzen
Shkololli, Māra Traumane, Almira Usmanowa, Maria Wasilewa
projekt graficzny: Marta Ignerska
152 s., oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 39 6

Krew na liściach Muzyka jako teoria społeczna

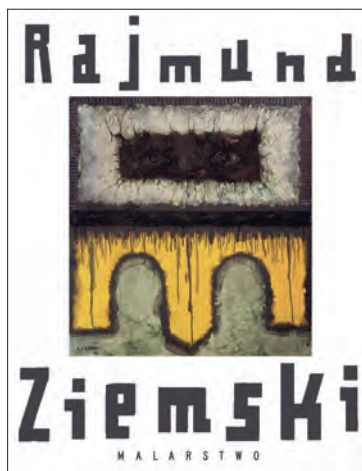
KAMIL ANTOSIEWICZ ŁUKASZ BIAŁKOWSKI MANUELA
BOJADZIJEW MATEUSZ BOROWSKI CHRISTY BRAND
DARIUSZ BRZOSTEK SEBASTIAN CICHOCKI CHRIS
CUTLER HEINRICH DEISL MARCIN DYMITER MACIEJ
GDULA MICHAŁ LIBERA BARTEK KRACIUK MICHAŁ
MENDYK KUBA MIKURDA DANIEL MUZYCZUK MONIKA
PASIECZNIK GRZEGORZ PIĄTEK TOMEK SACIŁOWSKI
JACEK STANISZEWSKI TERRE THAEMLITZ TRADEMARK
G. WOJTEK ZIEMIŃSKI

Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna

pod redakcją Michała Libera
wstęp: Michał Libera
teksty: Kamil Antosiewicz, Łukasz Białkowski, Manuela Bojadziejew,
Mateusz Borowski, Christy Brand, Dariusz Brzostek, Sebastian
Cichocki, Chris Cutler, Heinrich Deisl, Marcin Dymiter, Maciej
Gdula, Michał Libera, Bartek Kraciuk, Michał Mendyk, Kuba
Mikurda, Daniel Muzyczuk, Monika Pasiecznik, Grzegorz Piątek,
Tomek Saciłowski, Jacek Staniszewski, Terre Thaemlitz,
Trademark G., Wojtek Ziemiński
projekt graficzny: Dorota Karaszewska
wersja językowa polska
124 s., oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 48 8

Katalogi

Letni nieletni. Młodzież w sztuce współczesnej
pod redakcją Marii Brewińskiej
teksty: kuratorzy wystawy: Olga Baron, Alexandra Czupalla,
Marta Czyż, Małgorzata Garapich, Anna Godlewska, Katarzyna
Jajszczok, Natalia Jakóbiec, Paweł Lisowski, Agata Nowosielska,
Daria Rzepiela, Wiesława Wideryńska, Julia Wielgus, Jan Sowa
projekt graficzny: Emilia Obrzut
wersja językowa polska
38 s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 61610 08 3

Rajmund Ziemiński. Malarstwo
pod redakcją Joanny Kani
wstęp: Agnieszka Morawińska
teksty: Stanisław Baj, Anna Baranowska, Hedda Bartoszek,
Wojciech Cieśniewski, Joanna Guze, Dorota Jarecka, Barbara
Kwiatkowska, Piotr Majewski, Jerzy Olkiewicz, Grzegorz Pabel,
Jacek Sempoliński, Jerzy Stajuda, Aleksander Wojciechowski,
Danuta Wróblewska, Rajmund Ziemiński
projekt graficzny: Lech Majewski, Eugeniusz D. Łukasiak
wersja językowa polsko-angielska
144 s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 40 2

Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)
pod redakcją Anny Tomczak
wstęp: Agnieszka Morawińska
teksty: Catherine Grenier, Zofia Machnicka

projekt graficzny: Tomasz Bierkowski
wersja językowa polska
100 s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 43 3

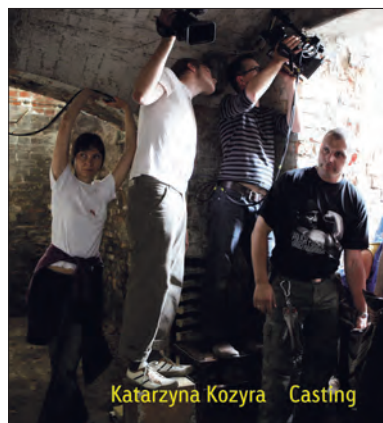

Emergency Exit. 12th International Architecture Exhibition in Venice

pod redakcją Eliasa Redstone'a
przedmowa: Agnieszka Morawińska
wstęp: Elias Redstone
teksty: Pedro Gadanho, Agnieszka Kurant, Markus Miessen, Magnus Nilsson, Hans Ulrich Obrist (wywiad), Aron Schuster, Aleksandra Wasilkowska
projekt graficzny: Ian Davies
wersja językowa angielska
80 s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
współwydawca: Sternberg Press, Berlin
ISBN 978 83 60713 42 6
ISBN 978 1 934105 21 4

Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina
pod redakcją Hanny Wróblewskiej
wstęp: Magdalena Kochanowska, Agnieszka Morawińska
tekst: Hanna Wróblewska
projekt graficzny: Dorota Karaszewska
wersja językowa polsko-angielska
160 s., il. barwne, oprawa twarda
ISBN 978 83 60713 44 0

Katarzyna Kózyna. Casting
pod redakcją Maryli Sitkowskiej i Hanny Wróblewskiej
wstęp: Anna Budzałek, Hanna Wróblewska
zapiski autobiograficzne Katarzyny Kózyny
kalendarium: Maryla Sitkowska
projekt graficzny: Klaudia Polak-Szewczyk
wersje językowe polska i angielska
336 s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 45 7
wersja angielska
ISBN 978 83 60713 47 1

Anna Senkara. Szlachcic
pod redakcją Julii Leopold
wstęp: Julia Leopold
tekst: Anna Senkara
projekt graficzny: Dorota Karaszewska
wersja językowa polska
36 s., il. barwne i czarno-białe, oprawa miękka
ISBN 978 83 60713 44 0

Foldery do wystaw w Zachęcie

Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej
 teksty: Agnieszka Morawińska, Iwona Kurz
 projekt graficzny: Marta Ignerska
 wersje językowe polska i angielska
 8 s., il. barwne i czarno-białe

ZACHĘTA ZACHĘTA NARODOWA GALERIA SZTUKI
LATO W MIEŚCIE 10.07 - 22.08
WYSTAWA NIE TYLKO DLA DZIECI

Drogie dzieci małe i duże!
 Zapraszamy na wystawę sztuk współczesnych, która ma być okazją do spotkania z różnorodnymi formami sztuki.

- Mamy dla Ciebie zajęcia
- Przygotujmy coś dla siebie
- Wykonajcie sobie samodzielnie zadania i jest ciekawo!

1. Wypłynięcie z Biurem Podróży Zachęta
2. Miasto w budowie
3. Mistrzostwa artystyczne
4. Tętno miasta w sztuce
5. Nie z tej planety
6. Zdobycie kolorów

• Podstawy sztuki (zajęcia) dla grup: "mistrzostwa" - rysunek, rzeźba, cięcie i klejenie. Potem: jak zrobić własny plakat - nie kas na rynek i koniec - ale nie zapomnijcie - zrobić plakaty lub zaproszenia do galerii.

• Jeśli starczy Wam do wykonania wszystkie prace, nie zapomnijcie i stworzyć własne zaproszenie do galerii lub plakaty (zajęcia).

• W weekendy i w dni wolne od pracy w godzinach 10:00-18:00 (z wyjątkiem 14.07 i 21.07) przygotujemy dla Was zajęcia i warsztaty.

Przebieganie w czasie naszego czasu być nie może i nie powinno być. Wierzymy, że w tym czasie możemy stworzyć informację, stworzyć coś nowego, stworzyć coś.

Zapraszamy do udziału w: **Artystki**, **Zofia Dubowska-Grynberg**, **Magdalena Komornicka**, **Anna Zdzieborska**, **Wiktoria Kuczyńska**, **Marta Swierkiewicz**, **Olga Górska**, **Wiktoria Kuczyńska**, **MARTA**.

Wszystkie zajęcia są bezpłatne i odbywają się w godzinach: **10:00-18:00**, **Galeria Zachęta**.

Śluz 1. Wyprawa z Biurem Podróży Zachęta

1. Biuro Podróży Zachęta zaprasza Cię w wakacyjny sezon! W tym czasie mamy dla Ciebie zajęcia i warsztaty, które są dla Ciebie przygotowane. Zapraszamy do udziału w: **Artystki**, **Zofia Dubowska-Grynberg**, **Magdalena Komornicka**, **Anna Zdzieborska**, **Wiktoria Kuczyńska**, **Marta Swierkiewicz**, **Olga Górska**, **Wiktoria Kuczyńska**, **MARTA**.

ZADANIE: Znajdź pole z numerem przelicznika. Wskazaj na pole, na którym jest napisane "ZADANIE". Wskazaj na pole, na którym jest napisane "ZADANIE". Wskazaj na pole, na którym jest napisane "ZADANIE".

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci
 teksty: Zofia Dubowska-Grynberg, Magdalena Komornicka, Anna Zdzieborska
 projekt graficzny: Maciej Sikorzak
 wersja językowa polska
 8 s., il. barwne

Katarzyna Kozyra. Casting
Przewodnik po wystawie
 tekst: Anna Budzałek, Hanna Wróblewska
 projekt graficzny: Klaudia Polak-Szewczyk
 wersje językowe polska i angielska
 8 s., il. barwne

Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie
 teksty: Adam Michnik, Sławomir Popowski, Anna Tomczak, Izabela Wojciechowska
 projekt graficzny: Dorota Karaszewska
 wersje językowe polska i angielska
 4 s., il. barwne i czarno-białe

Zrób to sam! Przewodnik po każdej wystawie
 opracowanie wersji polskiej: dział edukacji Zachęty
 projekt graficzny: Anna Piwowar
 na podstawie wersji oryginalnej: balticmill.com
 licencja Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0

Foldery do wystaw w Projekcie Kordegarda
 projekt graficzny: Jakub Jezierski,
 wersja językowa polsko-angielska

Bracia Jakub & Tymek Jezierscy. Wariacje

Krzysztof Zieliński. Briesen
 tekst: Dominika Tomaszewska

Miasto Łódź
 tekst: Magdalena Kardasz

From Kaliningrad with Love
 teksty: Magda Kardasz, Irina Czesnokowa

Ferit Kuyas. Miasto ambicji
 teksty: Magda Kardasz, Ferit Kuyas

Ania Witkowska, Adam Witkowski. Domownicy
 tekst: Magda Kardasz

Informatory

Dział edukacji Zachęta Narodowa Galeria Sztuki
Informator oświatowy
 projekt graficzny: Magdalena Piwowar
 wersja językowa polska
 24 s., il. barwne, oprawa zeszytowa

Informator o galeriach warszawskich / What's On in Warsaw Galleries
 projekt graficzny: Jakub Jezierski
 wersja językowa polsko-angielska
 5 edycji (luty-marzec, kwiecień-maj, czerwiec-sierpień, wrzesień-październik, listopad-styczeń 2011)

Folder do wystawy Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci
 projekt graficzny: Maciej Sikorzak

Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej, kampania reklamowa na przystankach komunikacji miejskiej, projekt graficzny plakatu: Marta Ignerska

Billboardy, kampania reklamowa na stacjach metra, projekt graficzny: Iwo Rutkiewicz

Dział marketingu i rzecznik prasowy

Dział marketingu odpowiada za spójność komunikacyjną, opracowanie i realizację strategii promocyjnej i reklamowej galerii. Współpracuje z patronami medialnymi, organizuje i koordynuje imprezy promocyjne (takie jak Noc Muzeów w Warszawie), a także współpracuje przy wydarzeniach towarzyszących wystawom w Zachęcie. Do zadań działu należy również pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych (a także produktów i usług) od podmiotów publicznych i niepublicznych, polskich i zagranicznych.

Dział marketingu koordynuje także działania fundraisingowe lub patronackie związane z udostępnianiem powierzchni Zachęty na organizację konferencji, imprez promocyjnych i gali jubileuszowych. W tym roku z oferty Zachęty skorzystały m.in. następujące instytucje i firmy: Agencja Artystyczna Sonnica, Bank Handlowy w Warszawie, Bank Zachodni WBK, Dudek Tour and Travel, EUROZET Sp. z o.o., Międzynarodowy Festiwal Reportażu *Warszawa bez fikcji* (Instytut Reportażu i Instytut Książki), Festiwal Teatru Lalek i Animacji Filmowych dla Dorosłych (Unia Teatr Niemożliwy), Fundacja Dzieci Niczyje, Ginza Media Group Sp. z o.o., La Mania Sp. z o.o., Narodowe Centrum Kultury, Polska Izba Ubezpieczeń, PRESS Sp. z o.o., Sanofi Aventis, Stowarzyszenie Wikimedia Polska, Festiwal Reklamy (Stowarzyszenie Agencji Reklamowych).

Rzecznik prasowy odpowiada za strategię informacyjną i kontakty z mediami oraz dba o wizerunek instytucji. Wspólnie z działem marketingu oraz działem edukacji bierze udział w promocji projektów edukacyjnych i innych wydarzeń towarzyszących wystawom.

Do zadań rzecznika należy redakcja materiałów prasowych, komunikatów, komentarzy lub ewentualnych polemik dotyczących publikacji na temat działalności Zachęty oraz głosów samej publiczności. Rzecznik śledzi doniesienia medialne dotyczące galerii, koresponduje z osobami zgłaszającymi uwagi lub poszukującymi informacji na jej temat. Jest w stałym kontakcie z innymi instytucjami kultury oraz przedstawicielami czołowych tytułów prasowych, stacjami radiowymi i telewizyjnymi. Dba o rzetelną i terminową dystrybucję materiałów, odpowiada za udostępnianie zdjęć aktualnych wystaw, koordynuje nagrania radiowe, filmowe i wywiady prasowe z artystami i kuratorami. Zaprasza dziennikarzy na wernisaże i poprzedzające je konferencje i spotkania prasowe.

Zbigniew Libera Prace 1982-2008
12 GRUDNIA 2009 - 13 LUTEGO 2010

Allan Sekula Polonia i inne opowiadania
12 GRUDNIA 2009 - 28 LUTEGO 2010

Wszystkie stworzenia duże i małe
19 GRUDNIA 2009 - 31 LUTEGO 2010

www.zacheta.art.pl

ZACHĘTA
NARODOWA GALERIA SZTUKI
pl. Matejki 3
Warszawa

Annette Messager 11.09/
Na pokaz (faire parade) 14.11 2010

Jakub Julian Ziółkowski 18.09/
Hokaina 28.11 2010

Rajmund Ziemiński 13.07/
Pejzaż 1953-2005 26.09 2010

www.zacheta.art.pl

ZACHĘTA
NARODOWA GALERIA SZTUKI
pl. Matejki 3
Warszawa

Dział multimedialny

Jest połączeniem działu informatycznego z multimedialnym. Odpowiada za sprawne funkcjonowanie użytkowanego w galerii sprzętu multimedialnego i oprogramowania — od urządzeń audio/wideo na wystawach po komputery osobiste. Pracownicy działu zajmują się również nagłośnieniem imprez i spotkań organizowanych w Zachęcie. Oprócz obsługi wystaw do głównych zadań działu należy nadzór nad programem Museum Plus — elektroniczną bazą danych obejmującą dział dokumentacji, bibliotekę oraz dział zbiorów i inwentarzy. Docelowo planowane jest również zintegrowanie części tej bazy ze stroną internetową galerii, w celu upowszechniania aktualnych informacji o zbiorach Zachęty.

Księgarnia artystyczna

Księgarnia artystyczna działa od 1997 roku. Bogatą i konkurencyjną ofertą przyciąga klientów zarówno polskich, jak i zagranicznych, poszukujących publikacji związanych z szeroko pojmowaną sztuką. Wychodząc naprzeciw ich oczekiwaniom, staramy się aktualizować i urozmaicać ofertę o nowe wartościowe publikacje. Oferujemy szeroki wybór katalogów wystaw w Zachęcie, a także katalogi wystaw z innych galerii i muzeów, wydawnictwa albumowe, książki, opracowania naukowe, zbiory esejów, poradniki, leksykony z zakresu historii sztuki i nauk pokrewnych. W księgarni znaleźć można również liczne wydawnictwa dla dzieci, ilustrowane przez wybitnych grafików, czy pozycje edukacyjne pozwalające lepiej poznać i zrozumieć sztukę współczesną.

Księgarnia współpracuje przy comiesięcznych warsztatach edukacyjnych dla dzieci *Zachęta czyta dzieciom*, proponuje obniżki cenowe publikacji będących tematem warsztatów. W ostatnim czasie rozbudowano dział filmów DVD z rejestracją różnych działań artystycznych, teatralnych, animacyjnych i dokumentalnych. Uzupełnieniem oferty księgarni jest bogaty wybór czasopism, pocztówek, reprodukcji, kalendarzy, zabawek i gier edukacyjnych, gadżetów z logo Zachęty oraz biżuterii artystycznej. We współpracy z innymi wydawnictwami organizowana jest sprzedaż książek w niższych, atrakcyjnych cenach. W czerwcu 2010 roku przy współudziale księgarni artystycznej odbyła się połączona ze sprzedażą promocja autorska publikacji Zbigniewa Osińskiego *Jerzy Grotowski. Źródła, inspiracje, konteksty*, wydanej przez słowo/obraz terytoria.

Księgarnia zajmuje się również dystrybucją wydawnictw Zachęty w kraju i na świecie. Są one dostępne w księgarniach w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu, Berlinie, Kolonii, Zurychu, Amsterdamie, Londynie.

W 2005 roku przy księgarni działa kawiarenka zaprojektowana przez Grzegorza Rytlę, w której można odpocząć po obejrzeniu wystawy lub zakupach w księgarni. Na zainstalowanym w kawiarence monitorze wyświetlane są projekcje związane z wystawami odbywającymi się w Zachęcie, czy też bezpośrednio nawiązujące do bieżącej ekspozycji. W 2010 roku można było oglądać filmową dokumentację instalacji Annette Messager *Wietrzyk* oraz działania The Midget Gallery Katarzyny Kozyry. Księgarnia artystyczna czynna jest od wtorku do niedzieli w godz. 12–20, a także podczas wernisaży i innych imprez towarzyszących wystawom w galerii.

Informacje o publikacjach dostępnych w księgarni znajdują się w cotygodniowym newsletterze Zachęty, na Facebooku i stronie internetowej Zachęty w dziale księgarni.

Dział programów operacyjnych

Od roku 2008 w Zachęcie działa biuro programów operacyjnych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w którym rozpatrywane są wnioski o dotację z programu Wydarzenia artystyczne. W 2010 roku utworzono dział programów operacyjnych, którego kierownikiem została Paulina Rymkiewicz-Kalinowska.

W 2010 roku został odwołany drugi nabór do programu Wydarzenia artystyczne, priorytet Sztuki wizualne. W październiku tego roku decyzją ministra powołano program Wydarzenia artystyczne priorytet Narodowe kolekcje sztuki współczesnej, dla którego Zachęta jest instytucją zarządzającą. Celem nowego priorytetu jest tworzenie i rozwój strategicznych międzynarodowych kolekcji sztuki współczesnej w państwowych i samorządowych muzeach sztuki współczesnej.

Pod koniec 2010 roku został przeprowadzony pierwszy nabór do obu priorytetów na rok 2011. W ramach priorytetu Sztuki wizualne wpłynęło 241 wniosków, z czego 34 wnioski zawierały błędy formalne. Do priorytetu Narodowe kolekcje sztuki współczesnej wpłynęły 4 wnioski, w tym jeden został odrzucony z powodu błędów formalnych.

Do zadań działu programów operacyjnych należy: udzielanie informacji wnioskodawcom na temat sposobów prawidłowego wypełniania wniosków, przyjmowanie i przeprowadzanie procedury formalnej i rachunkowej zarejestrowanych wniosków, przygotowanie i obsługa obrad Zespołu Sterującego pracującego przy priorytecie Narodowe kolekcje sztuki współczesnej, koordynacja prac ekspertów zajmujących się oceną wniosków z priorytetu Sztuki wizualne, ocena organizacyjna wniosków, sporządzanie umów i rozliczanie dotacji. Zespół działu programów operacyjnych jest w stałym kontakcie z MKiDN. Pracownicy działu posługują się programem komputerowym do ewidencji wniosków SZPON.

Księgarnia artystyczna Zachęty, fot. Stanisław Welbel

Księgarnia artystyczna Zachęty, kawiarenka, prezentacja The Midget Gallery Katarzyny Kozyry, fot. Stanisław Welbel

Kalendarium wystaw. Spotkania autorskie, sesje naukowe, wykłady, promocje książek, koncerty, spektakle teatralne, projekcje filmowe, program edukacyjny towarzyszący wystawom i poza programem wystaw

- 3 I** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Warsztat naprawdę rodzinny*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 7 I** Projekcja filmów towarzysząca wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Grizzly Man*, reż. Werner Herzog, USA, 2005; *Folwark zwierzęcy*, reż. John Stephenson, Wielka Brytania, 1999
- 10 I** Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe*, Maria Brewińska
- 10 I** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Pies-przyjaciel i pomocnik*, prowadzenie: Magdalena Nawarecka (Stowarzyszenie Zwierzęta Ludziom)
- 12 I** Między słowem a obrazem — czwarty z cyklu autorskich wykładów Marka Sobczyka *Psycho/somo/socjo-analiza*
- 13 I** Spotkanie WRO. *Ukryta dekada* dotyczące publikacji *Ukryta dekada. Polska sztuka wideo 1985–1995*. Prowadzenie: Piotr Krajewski, Zbigniew Libera
- 13 I** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Zwierzęta fantastyczne*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 14 I** Spotkanie z artystą na wystawie Zbigniew Libera. *Prace 1982–2008*
- 15 I** Projekcja filmów towarzysząca wystawie Zbigniew Libera. *Prace 1982–2008: Teofilów '90*, realiz. Zbigniew Libera; *Kultura Zrzuty*, 1990; *Na gapę*, Program TV Canal+; Zbigniew Libera, 1996
- 15 I** Spotkanie z cyklu *Patrzeć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy* na wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska
- 16 I** Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko
- 17 I** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Lampiony*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 19 I** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Tropami zwierząt*, prowadzenie: Joanna Borkowska, Maria Świerżewska
- 19 I** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Tropami zwierząt*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 20 I** Spotkanie z cyklu „Czas Kultury” w Zachęcie połączone z promocją nowego numeru „Czasu Kultury” na wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: [R]ewolucja — Darwin jest OK*. Udział wzięli: Grzegorz Niedźwiedzki, Marian Ryszkiewicz, Gabriela Świtek; prowadzenie: Monika Bakke, Benjamin Cope
- 20 I** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Papierowe zoo*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska
- 21 I** Spotkanie z cyklu *Przejdź i zadaj pytanie* towarzyszące wystawie Zbigniew Libera. *Prace 1982–2008*, Ewa Domańska
- 22 I** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: ABC fotografii*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 23 I** Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom: Afryka*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 24 I** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Maski*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra
- 28 I** Zebranie reaktywacyjne Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych
- 29 I** Spotkanie Koła Miłośników Sztuki towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Jędrzej Sokółowski, Jakub Certowicz*
- 31 I** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Aparat analogowy*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska
- 2 II** Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Strategie i efekt działań na rzecz zwierząt*. Udział wzięli: Jacek Winiarski, Dariusz Gzyra. Prowadzenie: Jacek Bożek

- 3 II** Spotkanie z fotografami „Gazety Wyborczej”, towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Fotografia przyrody*. Udział wzięli: Adam Wajrak i Wojciech Surdziel, prowadzenie: Beata Tyżwa-Sokół
- 3 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Tropami zwierząt*, prowadzenie: Arletta Liro
- 7 II** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Zwierzęta fantastyczne*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 9 II** *Psycho/somo/socjo-analiza* Zbigniewa Libery — piątą z cyklu autorskich wykładów Marka Sobczyka *Psycho/somo/socjo-analiza*
- 10 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Pocztówka z Polski*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 10 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Zwierzęta fantastyczne*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 12 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Tropami zwierząt*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 14 II** Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko
- 14 II** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Psi los*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 16 II** Wykład towarzyszący wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Znaczenie niepewności we współczesnych przedstawieniach zwierząt*, prof. Steve Baker
- 16 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Tropami zwierząt*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 16 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Psi los*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 17 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Papierowe zoo*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 17 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: ABC fotografii*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 18 II** Spotkanie z cyklu *Przyjdź i zadaj pytanie* towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Czy sztuka jest wściekłym psem?*, Marek Wasilewski
- 19 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Papierowe zoo*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 19 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Papierowe zoo*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 19 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Zwierzęta fantastyczne*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 20 II** Spotkanie Koła Miłośników Sztuki z artystą towarzyszące wystawie *Wszystkie stworzenia duże i małe: Leszek Golec i Tatiana Czekalska, WWW.PETA2.COM*
- 21 II** Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści*, Karolina Lewandowska
- 21 II** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Pocztówka z Polski*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 23 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: ABC fotografii*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 23 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: ABC fotografii*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 24 II** Spotkanie z fotografem „Gazety Wyborczej” towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Fotoreportaż*, Anna Bedyńska, prowadzenie: Kinga Kenig
- 24 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: ABC fotografii*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 25 II** Wykład towarzyszący wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: „Nigdy dziewczica, ale zawsze dziwka”*. Dekonstrukcja i rekonstrukcja w twórczości Allana Sekuli, Katalin Timár
- 26 II** Spotkanie z cyklu *Patrzeć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy* na wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska
- 26 II** Warsztaty fotograficzne towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Portret z białą ścianą*, prowadzenie: Jędrzej Sokołowski, Jakub Certowicz
- 26 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: ABC fotografii*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 26 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: ABC fotografii*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 27 II** Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom* i spotkanie z Józefem Wilkoniem: *Księga dżungli*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 28 II** Warsztaty towarzyszące wystawie *Allan Sekula. Polonia i inne opowieści: Komiks*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 9 III** *Psycho/somo/socjo-analiza ekspresji (swobodne skojarzenia)* — szósty z serii autorskich wykładów Marka Sobczyka *Psycho/somo/socjo-analiza*
- 10 III** Wideokonferencja wykładu *New American Architecture: Architecture as an Ecological System*, Anna Dyson, Christopher Sharples. Komentarz: Wojciech T. Oktawiec. Współorganizatorzy: Ambasada Stanów Zjednoczonych w Warszawie, Konsulat Generalny Stanów Zjednoczonych w Krakowie
- 18 III** Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne* towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Przygoda na Mariensztacie*, reż. Leonard Buczkowski, Polska, 1954; wykład wprowadzający: Ewa Toniak
- 19 III** **Wernisaż wystawy *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej***
- 20 III** Spotkanie z Wojciechem Fangorem na temat jego obrazu *Postaci z 1950 roku*, towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*. Udział wzięły: Ewa Franus, dr Agnieszka Morawińska, dr Katarzyna Murawska-Muthesius, Ewa Toniak
- 20 III** Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko
- 20 III** Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko
- 21 III** Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, Bojana Pejć
- 21 III** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Miasto dziewczyn i chłopaków*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra
- 24 III** Spotkanie z fotografem „Gazety Wyborczej” Krzysztofem Millerem: *Fotografia wojenna*, prowadzenie: Kinga Kenig

- 24 III** Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Wizerunek kobiety i mężczyzny w przedstawieniach wizualnych*, prowadzenie: Paulina Świąkatun, Małgorzata Kołek
- 25 III** Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Stokrotki*, reż. Vera Chytilova, Czechosłowacja, 1966
- 26 III** Koncert WEF.LIVE.LAB /CHOPing + kr39/. Skład: Anastazja Bernad, Zofia Bernad, Olga Kozieł, Hanna Linkowska, Mateusz Bąkała, Sebastian Mac, Jan Bernad
- 26 III** Spotkanie z cyklu *Patrzeć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy* na wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska
- 27 III** Konferencja *Wikimedia Polska 2010* i panel dyskusyjny towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam. Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*. W sesji wykładowej *Wiki vs rzeczywistość* udział wzięli: Marek Ostrowski, Mikołaj Węgier, Aneta Ostrowska, Bartosz Kosiński, Ryszard Błaszczewicz. Moderator sesji: Mateusz „Mat86” Batelt
- 27 III** Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko
- 28 III** Konferencja *Wikimedia Polska 2010* towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*. W sesji wykładowej *Kultura Wiki* udział wzięli: Michał „Viatoro” Skąpski, Anastazja Lwowa, Joanna Kulesza. Moderatorka sesji: Julia Koszewska. Sesja *Zachęta Goes Wiki* moderowana przez Małgorzatę Bogdańską-Krzyżanek, panel dyskusyjny *Wolna kultura — wolna sztuka* z udziałem mec. Krzysztofa Osiewicza i Piotra „YaGli” Waglowskiego, warsztaty *Tworzenie hasel do Wikipedii o dziełach sztuki z kolekcji stałej Zachęty Narodowej Galerii Sztuki*. Sesja *Gender w kulturze: warsztaty Wikipedystki, do dzieła!*, prowadzenie: Claudia Snochowska-Gonzalez, Katarzyna Michalczak
- 28 III** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Płeć sprawdzam — zachowanie!*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska
- 29 III** 14. Międzynarodowe Sympozjum Naukowe *Beethoven, muzyka i fenomen fortepianu. Rok Chopina i Schumanna*, w ramach XIV Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena. Przewodniczący: prof. Mieczysław Tomaszewski. Udział wzięli: Krzysztof Bilica, Petra Bockholdt, Regina Chłopicka, Michael Heinemann, Małgorzata Janicka-Słysz, Hermann Jung, Heinz von Loesch, Helmut Loos, Teresa Malecka, Maciej Negrey, Anna Nowak, Leszek Polony, Irena Poniatowska, Ewa Siemda, Natalia Sopata, Glenn Stanley, Mieczysław Tomaszewski
- 31 III** Wykład towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Genderowe rePREZENTACJE w kinie i sztuce współczesnej*, dr hab. Małgorzata Radkiewicz
- 31 III** Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Moja mama jest kierownicą*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 1 IV** Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Bezbronna niewinność*, reż. Dušan Makavejev, Jugosławia, 1968
- 6 IV** Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Lalki*, prowadzenie: Dagmara Rusinek
- 6 IV** Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Lalki*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 7 IV** Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Samoloty i roboty*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 8 IV** Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Jak być kochaną*, reż. Wojciech Has, Polska, 1963
- 9 IV** Wykład towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Spektakl normy. Transgresja płci i spotkanie ze śmiercią*, dr Jacek Kochanowski
- 10 IV** Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom: Gdzie jest moja siostra*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 10 IV** (o godz. 16) *Zachęta Narodowa Galeria Sztuki* została zamknięta z powodu żałoby narodowej (do **18 IV**)
- 20 IV** Spotkanie z cyklu *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna* w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina: Ciao. Wokół muzyki Henri Chopina*. Udział wzięli: Dariusz Brzostek, Wojtek Ziemilski. Prowadzenie: Michał Libera
- 20 IV** Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Wizerunek kobiety i mężczyzny w przedstawieniach wizualnych*, prowadzenie: Agata Stasińska, Małgorzata Kołek
- 21 IV** Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Lalki*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska
- 21 IV** Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Samoloty i roboty*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 22 IV** **Wernisaż wystawy *Bracia Jakub & Tymek Jezierscy. Wariacje (Projekt Kordegarda)***
- 22 IV** Projekcja filmów w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Straszne skutki awarii telewizora*, reż. Jaroslav Papoušek, Czechosłowacja, 1969; *Adopcja*, reż. Marta Mészáros, Węgry, 1975
- 23 IV** Spotkanie z cyklu *Patrzeć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy* na wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska
- 23 IV** Wykład towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Gender we współczesnym polskim teatrze i dramacie*, dr Agata Adamiecka-Sitek
- 24 IV** Wykład towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Kino mniejszości seksualnych. Od transgresji do głównego nurtu*, dr Anna Taszycka
- 27 IV** Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Kłopoty z płcią. Czy istnieje w Polsce sztuka gender?* Udział wzięli: dr Bożena Umińska, Wojciech Szot, Natalia Kaliś, Krzysztof Krzysztof. Prowadzenie: Magdalena Furmanik-Kowalska, Marcin Teodorczyk
- 27 IV** Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Kształtowanie ról płciowych w społeczeństwie i kulturze*, prowadzenie: Paulina Świąkatun, Małgorzata Kołek

28 IV Spotkanie Koła Miłośników Sztuki towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Logika oparta na niewiedzy, prowadzenie: Lidia Krawczyk, Wojtek Kubiak

28 IV Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Moja mama jest kierownicą, prowadzenie: Anna Owsiany

29 IV Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Życie wewnętrzne, reż. Marek Koterski, Polska, 1986

2 V Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Gra w zadania-kalambury, prowadzenie: Joanna Borkowska

5 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Gra w zadania-kalambury, prowadzenie: Joanna Borkowska

6 V Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Kobieta samotna, reż. Agnieszka Holland, Polska, 1981

7 V Spotkanie z Sylwią Chutnik towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: „Rodzę, tworzę” — o wizerunku matek w sztuce, o sztuce matek i audiowizualnych wątkach macierzyństwa

7 V Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Kształtowanie ról płciowych w społeczeństwie i kulturze, prowadzenie: Paulina Świekatun, Agata Stasińska

8 V Spotkanie z Jerzym Beresiem i Bettiną Beres towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Działania na przyrządy domowe, prowadzenie: Ewa Toniak

8 V Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko

9 V Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Lalki, prowadzenie: Katarzyna Rossowska

10 V Spotkanie z fotografem „Gazety Wyborczej”: *Fotografia sportowa*, Kuba Atys, prowadzenie: Patrycja Kwas

11 V Wykład towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Ciało i performatywność w sztuce kobiet byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Angelika Richter

11 V Siódmy z cyklu autorskich wykładów Marka Sobczyk *Psycho/somo/socio-analiza*

12 V Spotkanie z cyklu *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna* w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina. Przemysł wokół muzyki Throbbing Gristle*. Udział wzięli: Heinrich Deisl, Maciej Gdula, prowadzenie: Michał Libera

12 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Płeć? Sprawdzam ubranie!*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

12 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Gra w zadania-kalambury, prowadzenie: Anna Owsiany

12 V Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko

12 V Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Kształtowanie ról płciowych w społeczeństwie i kulturze, prowadzenie: Paulina Świekatun, Małgorzata Kołek

13 V Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Mała Wiera, reż. Wasilij Piczuł, ZSRR, 1988

13 V Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Kształtowanie ról płciowych w społeczeństwie i kulturze, prowadzenie: Paulina Świekatun, Małgorzata Kołek

14 V Wykład towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Nasza niewinność — cudze zbrocenia. *Płeć, seksualność, nacjonalizm*, dr Agnieszka Graff

14 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Moja mama jest kierownicą, prowadzenie: Joanna Borkowska

14 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Płeć? Sprawdzam ubranie!*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko

14 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Moja mama jest kierownicą, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

14 V Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Kształtowanie ról płciowych w społeczeństwie i kulturze, prowadzenie: Agata Stasińska, Małgorzata Kołek

14 V Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: Kształtowanie ról płciowych w społeczeństwie i kulturze, prowadzenie: Paulina Świekatun, Agata Stasińska

15 V Noc Muzeów. Koncert WEF Laptop Orkiestra. Artyści: Nmls, Pleq, Guiddo, Michał Wolski, Mikołaj Menes, Krzysiek Cybulski, Xlorite, Electric Fitness, Bulbuloid, zagaynikov, xanadu, omnibrain, VJ-e: Kolektyw Microkino (VJ martinus, VJ bo.)

15 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Bracia Jakub & Tymek Jezierscy. Wariacje* w ramach święta ulicy Foksal: *Mali wizjonerzy*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra

16 V Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Zareklamuj swoją płeć*, prowadzenie: Anna Owsiany

16 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Samoloty i roboty*, prowadzenie: Anna Owsiany

18 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Samoloty i roboty*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska

18 IV Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Dziewczyny mają głos!*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

19 V Wykład towarzyszący wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Psychoanaliza, gender i sztuka*, prof. Paweł Dybel

20 V Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Inne spojrzenie*, reż. Károly Makk, Węgry, 1982, wprowadzenie: Bartosz Żurawiecki

20 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Płeć? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*: *Broszki*, prowadzenie: Anna Owsiany

20 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Broszki*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

21 V Spotkanie z cyklu *Patrzeć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy* na wystawie *Bracia Jakub & Tymek Jezierscy. VVariacje*, Projekt Kordegarda, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Jakub Jezierski, Tymek Jezierski

21 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Gra w zadania-kalambury*, prowadzenie: Joanna Borkowska

21 V Warsztaty towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Moja mama jest kierownicą*, prowadzenie: Anna Owsiany

22 V Wykład towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Postfeminizm, kultura popularna i konserwatywna modernizacja*, Samuel Nowak

22 V WEF.LIVE.LAB / CHOPing. Warsztaty: Podstawowe zagadnienia muzyczne, *Native Instruments Reaktor*. Koncerty: Debiuty sceny WEF: *Mauve Dust / Bulbuloid / scamall / horneusz / xanadu*, Scena Eksperymentalna WEF.LIVE.LAB: Krzysiek Cybulski, Grzegorz Bojanek + Piotr Michałowski + RND, VJs: *martinos / bo. / a2xd*

22 V Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom: Kto kogo żąda*, prowadzenie: Maria Świerżewska

23–25 V Festiwal Reklamy. Wykład na temat narzędzi marketingowych i reklamy; *Warsztaty twórczego myślenia: Domowe odkrycia, czyli co w domu piszczy?*, prowadzenie: Anna Goryczka

24 V Wykład towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Plec oka*, prof. Maria Poprzeczka

26 V Spotkanie z fotografem „Gazety Wyborczej”: *Portret studyjny*, Michał Mutor, prowadzenie: Beata Tyżwa-Sokół

27 V Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: 4 miesiące, 3 tygodnie, 2 dni*, reż. Cristian Mungiu, Rumunia–Belgia, 2007

28 V Wykład towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Pomiedzy Gender Check a Ars homo erotica*, dr Paweł Leszkowicz

29 V Warsztaty z artystką towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, Justyna Koeke

29 V Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko

30 V Warsztaty rodzinne, *Dzień Dziecka z Caparolem*, prowadzenie: Anna Owsiany, Agata Gajda

31 V Przegląd filmów dokumentalnych towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: pokaz filmów z Wytwórni Filmowej „Czołówka” — My kobiety*, reż. Maria Kwiatkowska, 1964; *Przerwana pieśń*, reż. Włodzimierz Jusiewicz, 1977; *Miroslaw Hermaszewski*, reż. Bohdan Świątkiewicz, 1978; pięć wybranych teledysków z Wojskowego Magazynu Filmowego „Radar”

1 VI Przegląd filmów dokumentalnych towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Genus — życie malarek Jitky i Květy Válových*, reż. Ester Krumbachová, Czechy, 1993; *Owoce same spadają*, reż. Petr Záruba, Czechy, 2008; *Ein Fest für die Augen*.

Der Maler Walter Womacka, reż. Rainer Kraus, Bärbel Wehran, Fernsehen der DDR, 1984; *Too Much Future — Punkt EAST!*, reż. Carsten Fiebeler, Michael Boehlke, Niemcy, 2007

1 VI Warsztaty z cyklu *Zachęta na kółkach*, Gołkowo, warsztat dla dzieci ze szkół z Miesiączkowa i Gołkowa i wernisaż ich prac, prowadzenie: Zofia Dubowska-Grynberg, Anna Owsiany, Katarzyna Rossowska

2 VI Przegląd filmów dokumentalnych towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Jerzy Beres — rzeźbiarz*, reż. Andrzej Kornecki, Polska, 1996 (z cyklu *Album krakowskiej sztuki Krystyny Czerni*); *Maria Pinińska-Beres — rzeźbiarka*, reż. Andrzej Kornecki, Polska, 1994 (z cyklu *Album krakowskiej sztuki Krystyny Czerni*); *Falender — opowieść intymna*, reż. Krzysztof Rogulski, Polska, 2007; *Fangor. Pół wieku malowania*, realiz. Franciszek Kuduk, Polska, 1991

7 VI Konferencja prasowa prezentująca koncepcję wystawy w Pawilonie Polskim na 12. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji. Udział wzięli: Agnieszka Kurant, Aleksandra Wasilkowska (autorki projektu *Emergency Exit*), Elias Redstone (kurator wystawy), Agnieszka Morawińska (komisarz pawilonu)

7 VI Promocja książki Zbigniewa Osieńskiego *Jerzy Grotowski. Źródła, inspiracje, konteksty*. Udział wzięli: Zbigniew Osieński, Maja Komorowska, Maria Prussak, Maria Krzysztof Byrski, Lech Raczak, prowadzenie: Dariusz Kosiński, Zbigniew Majchrowski

8 VI Ósmy z cyklu autorskich wykładów Marka Sobczyka *Psycho/somo/socjo-analiza*

9 VI Wernisaż wystawy Krzysztof Zieliński. *Briesen* (Projekt Kordegarda)

9 VI Wykład towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Czy wystawa sztuki feministycznej jest wystawą feministyczną?*, Ewa Małgorzata Tatar

10 VI Projekcja w ramach przeglądu filmów *Życie uczuciowe i rodzinne*, towarzysząca wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Grbavica*, reż. Jasmila Žbanić, Austria–Chorwacja–Niemcy–Bośnia i Hercegowina, 2006

10 VI Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Wizerunek kobiety i mężczyzny w przedstawieniach wizualnych*, prowadzenie: Agata Stasińska, Małgorzata Kołek

11 VI Panel dyskusyjny towarzyszący wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Gender after the Wall*. Wstęp: Christine Boehler. Udział wzięli: Ivana Bago, Laima Kreivytė, Izabela Kowalczyk, Māra Traumane, Maria Wasilewa. Moderatorka: Bojana Pejić

11 VI Warsztaty towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Samoloty i roboty*, prowadzenie: Katarzyna Rossowska

11 VI Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Wizerunek kobiety i mężczyzny w przedstawieniach wizualnych*, prowadzenie: Paulina Świekatun, Agata Stasińska

12 VI Warsztaty genderowe dla dorosłych towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Między znikaniem i pojawianiem, czyli śladami gender*, prowadzenie: Dominika Cieślíkowska

13 VI Spotkanie na wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej*, dr Izabela Kowalczyk

16 VI Koncert Warsaw Electronic Festival, zespół WEF Laptop Orkiestra oraz quadro-ambientalny projekt *Gold Plated Face*

16 VI Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Plec? Sprawdzam! Kobiecość i męskość w sztuce Europy Wschodniej:*

Wizerunek kobiety i mężczyzny w przedstawieniach wizualnych, prowadzenie: Paulina Świekatun, Agata Stasińska

17 VI Spotkanie z cyklu „Czas Kultury” w Zachęcie: Apostazja. Udział wzięli: prof. Zbigniew Mikołejko, Michał Larek, Marek Wasilewski, Benjamin Cope

17 VI Koncert Warsaw Electronic Festival: Bionulor, Krzysztof Orluk, Kim_Nasung, ChoP :: Zen Lu + Grzegorz Bojanek, Tetsuya Hori; VJ's: a2xd, ar2, martin, bolverk, dr. 76_21, dodo, bo., kapslook

17 VI Warsztaty genderowe towarzyszące wystawie *Plec?* Sprawdzam! Kobięcość i męskość w sztuce Europy Wschodniej: Wizerunek kobiety i mężczyzny w przedstawieniach wizualnych, prowadzenie: Paulina Świekatun, Agata Stasińska

18 VI Warsztaty na Warsaw Electronic Festival: MAX/MSP, Paweł Janicki, Przemysław Moskał; koncerty: NMOS, RND, Pleq, Vasen Pipariuri, kr39, ISAN, VJ's: a2xd, a2r, martin, bolverk, dr.76_21, dodo, bo., kapslook

19 VI Warsaw Electronic Festival, WEF.CON

19 VI Warsztaty urodzinowe, prowadzenie: Anna Owsiany, Katarzyna Sawko

22 VI Spotkanie z cyklu *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna* w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina: Intymność. Wokół płyty Sooner or Later Bena Ostertaga*. Udział wzięli: Marcin Dymiter, Łukasz Białkowski, prowadzenie: Michał Libera

23 VI Spotkanie z fotografem „Gazety Wyborczej”: *Portret prasowy*, Sławomir Kamiński, prowadzenie: Beata Łyżwa-Sokół

25 VI **Wernisaż wystawy Jan Lebenstein. Pieczęć Erosa i Thanatosa. Paryż, lata 60.**

27 VI Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Jan Lebenstein. Pieczęć Erosa i Thanatosa. Paryż, lata 60.*, Piotr Kłoczowski

27 VI Spotkanie z cyklu *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna* w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina: Miłość. Wokół projektu Lovebomb Terre Thaemlitz*. Gość: Terre Thaemlitz. Prowadzenie: Mateusz Borowski, Michał Libera

28 VI **Wernisaż wystawy Eva Weinmayr. Ciekawe, co oznacza ta cisza**

28 VI **Wernisaż wystawy Letni nieletni. Młodzież w sztuce współczesnej**

29 VI Dziewięć z cyklu autorskich wykładów Marka Sobczyka *Psycho/somo/socjo-analiza*

2 VII Spotkanie z cyklu *Patrzeć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy* na wystawie *Jan Lebenstein. Pieczęć Erosa i Thanatosa. Paryż, lata 60.*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska

4 VII Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Letni nieletni. Młodzież w sztuce współczesnej*, Anna Godlewska, Agata Nowosielska

10 VII **Otwarcie wystawy Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci** oraz spotkanie z kuratorkami: Zofią Dubowską-Grynberg, Magdaleną Komornicką, Anną Zdzieborską

11 VII Warsztaty z grupą MASSMIX towarzyszące wystawie *Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci*

12 VII **Wernisaż wystawy Rajmund Ziemiński. Pejzaż 1953–2005**

13 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci* w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Owsiany

14 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci* w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Owsiany

15 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście. Wystawa nie tylko dla dzieci* w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Owsiany

16 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Owsiany

18 VII Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Rajmund Ziemiński. Pejzaż 1953–2005*, Joanna Kania

20 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

21 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

22 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

23 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

25 VII Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Letni nieletni*.

Młodzież w sztuce współczesnej, Marta Czyż

27 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra

28 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra

29 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra

30 VII **Wernisaż wystawy Miasto Łódź (Projekt Kordegarda)**

30 VII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra

3 VIII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Dagmara Rusinek

4 VIII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Dagmara Rusinek

5 VIII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Dagmara Rusinek

6 VIII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Dagmara Rusinek

10 VIII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Sara Magdzicka

11 VIII Warsztaty towarzyszące wystawie *Lato w mieście*.

Wystawa nie tylko dla dzieci w ramach akcji *Lato w mieście*, prowadzenie: Sara Magdzicka

31 VIII Wykład w ramach festiwalu *Ulica Próżna 2010. Pamięć kamienic: Pamięć i krajobraz*, Krystian Połomski

1 IX Wykład w ramach festiwalu *Ulica Próżna 2010. Pamięć kamienic: Pamięć architektury*, Anna Wierzbicka

2 IX Wykład w ramach festiwalu *Ulica Próżna 2010. Pamięć kamienic: (Nie)pamięć społeczna*, Julia Koszewska

10 IX **Wernisaż wystawy Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)**

11 IX Spotkanie z Annette Messenger na wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)*

12 IX Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)*, Anna Tomczak

15 IX Spotkanie z nauczycielami i prezentacja programu edukacyjnego dla dzieci i młodzieży, prowadzenie: Zofia Dubowska-Grynberg, Magdalena Komornicka, Stanisław Welbel, Anna Zdzieborska

17 IX Wernisaż wystawy Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina

19 IX Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina*, Hanna Wróblewska

19 IX Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Sen o wakacjach*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska

21 IX Spotkanie z cyklu *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna* w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina: Kradzież. Wokół płyty Plunderphonics Johna Oswalda*. Udział wzięli: Chris Cutler, Kuba Mikurda, prowadzenie: Michał Libera

21 IX Warsztaty dla dzieci polskich i litewskich towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Kolażowe postacie*, prowadzenie: Anna Owsiany

24 IX Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Bajkowy świat*, prowadzenie: Anna Owsiany

25 IX Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)*, prowadzenie: Anna Owsiany, Zofia Sulińska

25 IX Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom: Thekla i jej chłopakowy świat*, prowadzenie: Maria Świerżewska

26 IX Finisaż wystawy *Rajmund Ziemiński. Pejzaż 1953–2005* i oprowadzanie kuratorskie, Joanna Kania

26 IX Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Mobilna sztuka*, prowadzenie: Maria Świerżewska

26 IX Warsztaty urodzinowe towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)*, prowadzenie: Anna Owsiany, Zofia Sulińska

28 IX Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Kolażowe postacie*, prowadzenie: Zuzanna Łąpieś

30 IX Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Mucha*, reż. Kurt Neumann, USA, 1958

3 X Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Gadki-szatki*, prowadzenie: Joanna Borkowska

6 X Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Małgorzata Kołek

6 X Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Agata Stasińska

7 X Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Tarantula*, reż. Jack Arnold, USA, 1955

8 X Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Małgorzata Kołek

8 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Baśniowy świat*, prowadzenie: Joanna Borkowska

8 X Wernisaż wystawy From Kaliningrad with Love (Projekt Kordegarda)

9 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Galeria–kurator–wystawa*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska (warsztaty dla Uniwersytetu Dzieci)

10 X Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Baśniowy świat*, prowadzenie: Joanna Borkowska

12 X Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Agata Stasińska

12 X Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Agata Stasińska

12 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Anna Owsiany

12 X Spotkanie z cyklu *Krew na liściach. Muzyka jako teoria społeczna* w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina: Subwersja. Wokół projektów Negativland*, goście: Jacek Staniszewski, The Evolution Control Committee, prowadzenie: Michał Libera

14 X Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Creature from the Black Lagoon*, reż. Jack Arnold, USA, 1954

15 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Joanna Borkowska

15 X Otwarcie wystawy Videorama. Austriacka sztuka wideo

16 X Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom: Baśnie norweskie*, prowadzenie: Maria Świerżewska

17 X Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Warsztat anatomiczny*, prowadzenie: Maria Świerżewska

19 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Baśniowy świat*, prowadzenie: Anna Owsiany

19 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Joanna Borkowska

19 X Wykład towarzyszący wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Annette Messenger — kobieta praktyczna, Annette Messenger — oszustka, Annette Messenger — feministka?*, Anna Tomczak

20 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Kolażowe postacie*, prowadzenie: Anna Owsiany

20 X Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Kolażowe postacie*, prowadzenie: Joanna Borkowska

20 X Projekcja filmów towarzysząca wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): filmy krótkometrażowe Georges'a Mélièsa z pierwszej dekady XX wieku*

21 X Przyjdź i zadaj pytanie, spotkanie z Jakubem Banasiakiem na wystawie *Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina*

22 X Spotkanie z cyklu *Patrząc/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy*, spotkanie na wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade)*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska

24 X Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Nietoperze*, prowadzenie: Anna Piotrowska-Pyra

- 26 X** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Baśniowy świat*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 26 X** Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Agata Stasińska
- 26 X** Spotkanie z cyklu *Krew na liściach*. *Muzyka jako teoria społeczna* w ramach projektu *Zachęta do muzyki*. Od *Fryderyka do Henri Chopina*: *Muzak*. W odniesieniu do wybranych przestrzeni Warszawy. Udział wzięli: Kamil Antosiewicz, Grzegorz Piątek, prowadzenie: Michał Libera
- 27 X** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Kolażowe postacie*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 27 X** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Kolażowe postacie*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 27 X** Spotkanie Koła Miłośników Sztuki towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*), prowadzenie: Basia Bańda
- 28 X** *Przyjdź i zadaj pytanie*, spotkanie z Karolem Radziszewskim na wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*)
- 28 X** Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Jakub Julian Ziółkowski*. *Hokaina*: *Powaqatsi*, reż. Godfrey Reggio, USA, 1988
- 29 X** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 29 X** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Agnieszka Szostakiewicz
- 29 X** Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Małgorzata Kołek
- 2 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 2 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 3 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 3 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Agnieszka Szostakiewicz
- 3 XI** Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Małgorzata Kołek
- 3 XI** Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Jakub Julian Ziółkowski*. *Hokaina*: *Sny*, reż. Akira Kurosawa, USA–Japonia, 1990
- 3 XI** Pokaz filmów animowanych w ramach V Międzynarodowego Festiwalu Teatru Lalek i Animacji Filmowych dla Dorosłych *Lalka też człowiek*
- 4 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Kolażowe postacie*, prowadzenie: Dagmara Rusinek
- 4 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Kolażowe postacie*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 4 XI** Pokaz filmów animowanych w ramach festiwalu *Lalka też człowiek*
- 5 XI** Warsztaty dla szkoły podstawowej towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 5 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Dagmara Rusinek
- 5 XI** Pokaz filmów animowanych w ramach festiwalu *Lalka też człowiek*
- 6 XI** Warsztaty teatralne dla dorosłych w ramach festiwalu *Lalka też człowiek*, prowadzenie: Dorota Anna Dąbek
- 7 XI** Warsztaty teatralne, rodzinne w ramach festiwalu *Lalka też człowiek*, prowadzenie: Maciej Dużyński
- 8 XI** Walne zebranie Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej
- 9 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Kolażowe postacie*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 9 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Kolażowe postacie*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 9 XI** Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Annette Messenger — feministka?*, prowadzenie: Małgorzata Kołek
- 9 XI** Wykład towarzyszący wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Muzea i kobiety*, prof. Maria Hussakowska
- 10 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Anna Owsiany
- 10 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Kolażowe postacie*, prowadzenie: Zuzanna Łąpies
- 12 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Pluszakowe trofea*, prowadzenie: Joanna Borkowska
- 13 XI** Warsztaty towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Galeria–kurator–wystawa*, prowadzenie: Magdalena Ołasińska (warsztaty dla Uniwersytetu Dzieci)
- 14 XI** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Potwory z głębin*, prowadzenie: Zuzanna Łąpies
- 15–17 XI** *Zachęta dla edukatorów*, warsztaty dla edukatorów z galerii i muzeów zajmujących się sztuką współczesną, prowadzenie: Renate Höllwart, Nora Sternfeld
- 17 XII** Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger*. Na pokaz (*Faire parade*): *Performans*, prowadzenie: Paweł Dobrowolski
- 18 XI** Spotkanie Koła Miłośników Sztuki towarzyszące wystawie *Jakub Julian Ziółkowski*. *Hokaina*, prowadzenie: Tymek Borowski i Paweł Śliwiński
- 18 XI** Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Jakub Julian Ziółkowski*. *Hokaina*: *Kikujiro*, reż. Takeshi Kitano, Japonia, 1999
- 19 XI** Spotkanie z cyklu *Patrzeć/zobaczyć*. *Sztuka współczesna i seniorzy*, spotkanie na wystawie *Jakub Julian Ziółkowski*. *Hokaina*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska
- 19 XI** Spotkanie z kuratorką wystawy *Videorama*. *Austriacka sztuka wideo* Angelą Stief, prowadzenie: Anna Tomczak
- 20 XI** Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom*: *Co z ciebie wyrośnie*, prowadzenie: Maria Świerżewska
- 21 XI** Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Jakub Julian Ziółkowski*. *Hokaina*: *Wytyęż wzrok*, prowadzenie: Maria Świerżewska

24–27 XI Międzynarodowy Festiwal Reportażu Warszawa bez fikcji

25 XI Spotkanie z cyklu *Krew na liściach*. Muzyka jako teoria społeczna w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina: Bieda. Wokół projektów Ultra-Red*. Udział wzięli: Manuela Bojadziejew, Daniel Muzyczuk, prowadzenie: Michał Libera

26 XI Wernisaż wystawy *Ferit Kuyas. Miasto ambicji (Projekt Kordegarda)*

28 XI Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina: Kraina zabawek*, prowadzenie: Agnieszka Szostakiewicz

29 XI – 13 II 2011 Casting do autobiograficznego filmu fabularnego Katarzyna Kozyra

29 XI Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Jakub Julian Ziółkowski. Hokaina: Młodzi artyści i galerie*, prowadzenie: Magdalena Nowak

3 XII Wernisaż wystawy *Katarzyna Kozyra. Casting*

4 XII WEFCON 2010. Warsztaty, panele dyskusyjne, prowadzący: Jarek Grzesica, goście: Paweł Janicki, Paweł Rytel, Piotr Michałowski, Wojtek Morawski, Grzegorz Bojanek, Krzysztof Cybulski, Marek Zawadzki, Mariusz Adamiak, Jerzy Kordowicz, Przemysław Moskał, Kamil Pączkowski, Roch Borowicz, Maciej Polański. Konferencja organizowana we współpracy z Fundacją Sztuka i Technologia, Warsaw Electronic Festival, w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina*

5 XII Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Katarzyna Kozyra. Casting*, Hanna Wróblewska

5 XII Warsztaty rodzinne, mikołajkowo-przedświąteczne, prowadzenie: Anna Owsiany

6 XII Aukcja Fundacji Ars Auro Prior

7 XII Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Katarzyna Kozyra. Casting: Pippi Langstrumpf*, reż. Olle Hellbom, Szwecja, 1969

10 XII Warsztaty towarzyszące wystawie *Katarzyna Kozyra. Casting: Gwiazda filmowa*, Joanna Borkowska

10 XII Spotkanie z cyklu *Patrzyć/zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy* na wystawie *Katarzyna Kozyra. Casting*, prowadzenie: Barbara Dąbrowska, Maria Kosińska

10 XII Wernisaż wystawy *Anna Senkara. Szlachcie*

11 XII Warsztaty urodzinowe, prowadzenie: Anna Owsiany, Zofia Sulińska

12 XII Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Katarzyna Kozyra. Casting: Autobiografia w komiksie*, prowadzenie: Anna Owsiany

14 XII Warsztaty towarzyszące wystawie *Katarzyna Kozyra. Casting: Autobiografia w komiksie*, prowadzenie: Joanna Borkowska

14 XII Spotkanie z cyklu *Krew na liściach*. Muzyka jako teoria społeczna w ramach projektu *Zachęta do muzyki. Od Fryderyka do Henri Chopina: Populizm i postęp. Od Arnolda Schönberga do Matthieu Saladina; od Corneliusa Cardew do grupy Rano*. Udział wzięli: Sebastian Cichoński, Michał Mendyk, Monika Pasiecznik, Tomek Saciński, prowadzenie: Michał Libera

15 XII Projekcja filmu towarzysząca wystawie *Katarzyna Kozyra. Casting: The Rocky Horror Picture Show*, reż. Jim Sharman, Wielka Brytania, 1975

17 XII Pokaz filmu *Katastrofa* Artura Żmijewskiego, goście: Artur Żmijewski, Grzegorz Kowalski

17 XII Wernisaż wystawy *Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie*

18 XII Warsztaty rodzinne z cyklu *Zachęta czyta dzieciom: Alternatywna choinka*, prowadzenie: Anna Owsiany

19 XII Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie*, Anna Tomczak

19 XII Warsztaty rodzinne towarzyszące wystawie *Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie: ABC Imperium*, prowadzenie: Maria Świerżewska

20 XII Pokaz filmu *Sailor* Normana Leto.

21 XII Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Annette Messenger. Na pokaz (Faire parade): Performans*, prowadzenie: Paweł Dobrowolski

21 XII Warsztaty dla młodzieży towarzyszące wystawie *Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie: Foto Zachęta*, prowadzenie: Dagmara Rusinek

22 XII Warsztaty towarzyszące wystawie *Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie: ABC Imperium*, prowadzenie: Agnieszka Szostakiewicz

22 XII Warsztaty towarzyszące wystawie *Ryszard Kapuściński. Z Imperium. Fotografie: ABC Imperium*, prowadzenie: Joanna Borkowska

Finanse galerii Zachęta w 2010 roku

(dane przed zatwierdzeniem bilansu, w tys. zł)

Stan środków pieniężnych na 01.01.2010 118

Przychody ogółem 12 482

w tym:

dotacja podmiotowa z MKiDN 6609

zwiększenia dotacji 1643

dotacja celowa z Programów MKiDN* 106

dochody własne 4124

w tym:

ze sprzedaży biletów 316

ze sprzedaży wydawnictw i towarów 589

ze sprzedaży usług

w tym:

promocja-reklama 946

dary finansowe i rzeczowe 555

w tym:

dary rzeczowe 992

pozostałe przychody 909

Koszty ogółem 11 697

w tym:

na działalność wystawienniczą 3262

na działalność edukacyjną 101

na działalność dokumentacyjną 48

remonty i roboty konserwatorskie** 500

płace i pochodne 4604

w tym:

wynagrodzenia osobowe 3552

umowy-zlecenia 359

składki ZUS i inne świadczenia 693

administracyjno gospodarcze, podatki, amortyzacja i inne 3182

Stan środków pieniężnych na 31.12.2010 69

Zakupy dzieł sztuki w 2010 167

Dotacja uzyskana z MKiDN na wydatki majątkowe 1000

wykorzystanie dotacji na wydatki majątkowe 978

* wysokość dotacji wykorzystanej

** w tym 257 tys. zł zostało wydatkowane z własnych środków na wymianę centrali przeciwpożarowej wraz z oprzyrządowaniem z powodu awarii

Dotacja na wydatki majątkowe, która zwiększyła fundusz instytucji kultury, jaką jest Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, została przeznaczona na izolację przeciwwodną ścian zewnętrznych fundamentowych metodą termoiniekcji i regenerację pionów deszczowych innowacyjną metodą rękawa żywicznego. Było to działanie niezbędne, aby zabezpieczyć gmach przed kolejną zimą. Środki wydatkowane na tę inwestycję powiększyły wartość budynku.

Środki finansowe pozyskane przez galerię Zachęta w 2010 roku z dotacji podmiotowej, własnej działalności gospodarczej i innych źródeł zostały wykorzystane na cele statutowe, tj. na organizację wystaw, działalność wydawniczą związaną z wystawami, działalność edukacyjną i dokumentacyjną.

Z własnych środków dokonano (z powodu awarii i niemożności dalszej eksploatacji) wymiany centrali przeciwpożarowej wraz z oprzyrządowaniem, zakupiono sprzęt komputerowy oraz inny za kwotę 55 tys. zł. Ponadto wydano 243 tys. zł na bieżące remonty i konserwacje budynku Zachęty.

Osiągnięty wynik finansowy — zysk w wys. 785 tys. zł — powstał na skutek wyceny darowizn rzeczowych dzieł sztuki (992 tys. zł), które powiększyły dochód instytucji. Zysk ten jednak w żaden sposób nie przekładał się na środki pieniężne, jakimi można było dysponować.

Jeśli w ocenie wyników finansowych instytucji za rok 2010 darowizny te nie byłyby brane pod uwagę, to rzeczywisty wynik jej działalności stanowiłby stratę w wys. 207 tys. zł, a więc na poziomie roku 2009.

Warszawa, 05.02.2010

Dyrekcja i pracownicy galerii Zachęta

(stan w dniu 31 XII 2010)

Dyrektor

Hanna Wróblewska

Zespół kuratorów

Maria Brewińska

Magda Kardasz (Projekt Kordegarda)

Julia Leopold

Anna Tomczak

Dział inwentarzy i zbiorów

Małgorzata Bogdańska-Krzyżanek — kierownik działu

Joanna Egit-Pużyńska (urlup bezpłatny do 2 IX 2011)

Maria Świerzevska

Joanna Waśko

Dział edukacji

Joanna Kinowska-Nowakowska — kierownik działu (urlup wychowawczy do 31 XII 2010)

Zofia Dubowska-Grynberg — p.o. kierownika działu

Benjamin Cope

Stanisław Welbel

Anna Zdzieborska

Dział dokumentacji i biblioteka

Gabriela Świtek — kierownik działu

Aldona Głowala

Julia Koszewska

Sebastian Madejski

Inez Piechucka

Dział wydawnictw

Dorota Karaszewska — kierownik działu

Małgorzata Jurkiewicz

Krzysztof Łukawski

Jolanta Pieńkos

Maciej Sikorzak

Dział marketingu

Paulina Celińska — kierownik działu (urlup wychowawczy do 31 VIII 2011)

Zofia Koźniewska — p.o. kierownika działu

Katarzyna Winter

Aleksandra Zientecka

Rzecznik prasowy

Olga Kaliszewska

Księgarnia artystyczna

Marta Dąbrowska — kierownik działu (urlup wychowawczy do 31 I 2011)

Małgorzata Jakubczak — p.o. kierownika działu

Ewa Majsterek

Krzysztof Tyma

Dział realizacji wystaw

Anna Muszyńska — kierownik działu

Marek Janczewski

Krystyna Sielska

Grupa montażowa i stolarnia

Andrzej Bialik

Dariusz Bochenek

Stanisław Jabłoński

Maciej Lach

Remigiusz Olszewski

Dział multimediiów

Michał Przykorski — kierownik działu

Krzysztof Boguszewski

Janusz Dębowski

Biuro programów operacyjnych

Paulina Rymkiewicz-Kalinowska — kierownik działu

Barbara Barańska

Dorota Żurek

Dział finansowo-księgowy

Danuta Skorupska — główna księgowa

Bożena Artyniew — zastępca głównej księgowej

Katarzyna Pałyśka

Iwona Staszewska

Grażyna Suchorab

Dział administracji

Monika Popiołek — kierownik działu

Roman Barański — zastępca kierownika działu

Krzysztof Barański

Jarosław Fik

Michał Lemańczyk

Paweł Pietrzak

Aleksander Wodnicki

Ewa Żochowska

Sekretariaty

Monika Piesio

Elżbieta Grelik

Dział kadr

Natalia Kęsoń

Radca prawny

Janina Ejsmont-Sławińska

Zamówienia publiczne

Anna Sokólska

Kasa biletowa

Elżbieta Kalińska

Mirostawa Rojek

Portiernia

Zdzisława Krajewska

Stała współpraca

Agnieszka Bagińska

Krzysztof Dąbrowski

Zygmunt Gowin

Stanisław Janiszewski

Magdalena Komornicka

Maciej Konieczny

Marek Krzymowski

Katarzyna Kwiatkowska

Edward Marciniak-Marcinkowski

Teresa Mokrzycka

Anna Piotrowska

Andrzej Samuła

Jerzy Stachowski

Wydawca **Zachęta Narodowa Galeria Sztuki**

pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa

dyrektor: Hanna Wróblewska

www.zacheta.art.pl

opracowanie: Gabriela Świtek, Maciej Gajewski

redakcja: Jolanta Pieńkos, Małgorzata Jurkiewicz

fotografie (jeśli nie zaznaczono inaczej): Sebastian Madejski

opracowanie według projektu graficznego Jana Bokiewicza: Dorota Karaszewska

przygotowanie materiału ilustracyjnego: Maciej Sikorzak

łamanie: Krzysztof Łukawski

druk: ARW Grzegorzczak, Stare Babice

© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2011

ISBN 978 83 60713 52 5

